

సంపుటి: 73 సంచిక: 26 పుటలు: 52

జాగృతి

కలి 5123 - శ్రీ ఘన చైత్ర బహుళ సప్తమి

03-09 మే 2021

వెల: ₹15/-

కొవిడ్ 2.0 ఊపిరాడనివ్వడంలేదు

కొన్నిచోట్ల ఆక్సిజన్ కొరత ఉంది. ఆ లోపాన్ని కేంద్రం సరిచేస్తోంది.
ఇదే విపక్షాలకు ఊపిరాడని సమస్య అయింది.

జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్ను మీ మొబైల్ తో స్కాన్ చేయండి. లేదా <http://payit.cc/S18970> అని బ్రౌజర్ లో టైప్ చేయండి.

73 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక

MAHAVEER GROUP OF INSTITUTIONS

(AN ISO 9001-2008 CERTIFIED INSTITUTION)

Estd : 2001

Courses Offered :

B.Tech	ECE EEE CSE IT MECH. CIVIL AERO	PG
M.Tech	DE & CS VLSI PE & ES CSE SE AMS	MBA

Counseling Code : MHVR

MAHAVEER

INSTITUTE OF SCIENCE & TECHNOLOGY

(Approved by AICTE, Affiliated to JNTUH, Hyderabad.)

Email: mist.admissions@gmail.com | website : mist.ac.in

Estd : 2009

Courses Offered :

Polytechnic	DECE DEEE DCME DME DCE
--------------------	--------------------------------

Counseling Code : MHVR

MAHAVEER

Institute of Science & Technology Polytechnic (2nd Shift)

(Approved by AICTE, Affiliated to SBTET Hyderabad.)

Email: mist.admissions@gmail.com | website : mist.ac.in

Estd : 2010

Courses Offered :

B.Tech	ECE EEE CSE MECH.
---------------	-------------------------

Counseling Code : AARM

AAR MAHAVEER

ENGINEERING COLLEGE

(Approved by AICTE, Affiliated to JNTUH, Hyderabad.)

Email: aarm.admissions@gmail.com | website : aarm.ac.in

Estd : 2014

Courses Offered :

B.Com	Computers & General	B.Sc	MSCs
--------------	---------------------	-------------	------

MAHAVEER DEGREE COLLEGE

For Arts, Commerce & Science

(Approved by Telangana Govt. - Affiliated to Osmania University)

Email: mdc.admissions@gmail.com | website : mahaveerdegreecollege.com

Sponsored by **MAHAVEER EDUCATIONAL SOCIETY**

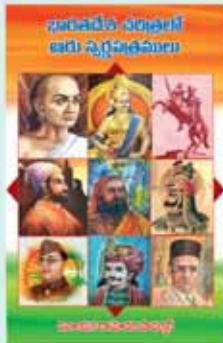
FOR NRI / MANAGEMENT SEATS

Ph: 040-29880079, 29880086, 29880089, 29880081, 29880087

Cell : 9542001907, 9849944411

Vyasapuri, Bandlaguda, Post : Keshavgiri, Hyderabad - 500 005.

జాతీయ భావాలను మేల్కొల్పే ఉత్తమ సాహిత్యం మీరు తప్పక చదివి, పదిమందిచే చదివించదగిన పుస్తకాలు

వెల : ₹. 250/-

వెల : ₹. 250/-

వెల : ₹. 300/-

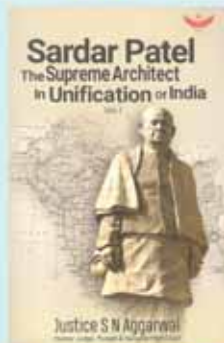
వెల : ₹. 60/-

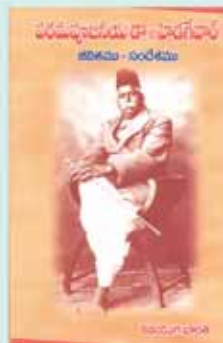
వెల : ₹. 120/-

వెల : ₹. 400/-

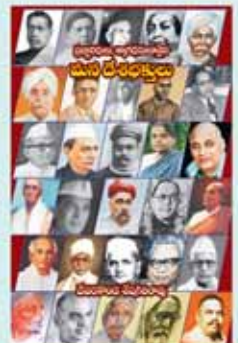
వెల : ₹. 1198/-
(2 పుస్తకాల సెట్)

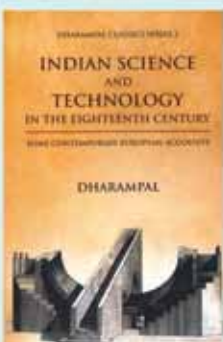
వెల : ₹. 90/-

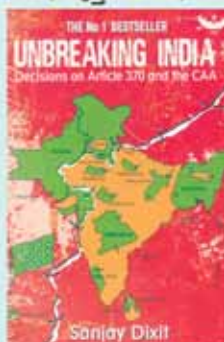
వెల : ₹. 200/-

వెల : ₹. 200/-

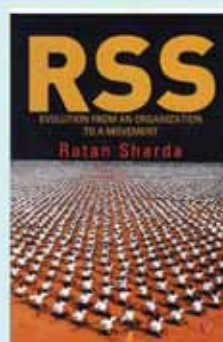
వెల : ₹. 1225/-
(5 పుస్తకాల సెట్)

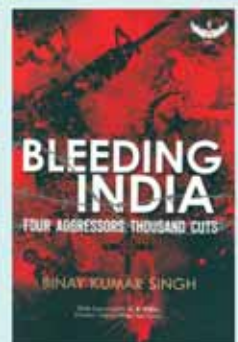
వెల : ₹. 499/-

వెల : ₹. 695/-

వెల : ₹. 500/-

వెల : ₹. 399/-

నవయుగ భారతి ప్రచురణలకై సందర్శించండి

సాహిత్య నికేతన్

3-4-852, కేశవనిలయం,
బర్మిట్ పురా, హైదరాబాద్ -27
దూరవాణి : 040-27563236
9290127329

సాహిత్య నికేతన్

గవర్నరు పేట,
విజయవాడ - 2.
దూరవాణి : 9440643348

సాహిత్య నికేతన్

విశాఖపట్నం
సెల్ : 90000 66776

భారతమాత

బుక్ హౌస్
తిరుపతి
సెల్ : 92999 01355

Printed & Published by **Nagol Sreenivas Reddy** on behalf of **Jagriti Prakashan Trust** and printed at Kala Jyothi Process Ltd, 1-1-60/5, Musheerabad, RTC 'X' Road, Hyderabad-500 020. And published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad - 500 027.

Editor : Dr. Goparaju Narayana Rao.

సర్క్యులేషన్ వివరాలు, ఫిర్యాదులు, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం
(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య) సంప్రదించండి.

బి. నాగరాజు సర్క్యులేషన్ మేనేజర్ 040-27561453/9959997013

జాగృతి చందా - సూచనలు

5 సం॥ చందా రూ.3000, సంవత్సర చందా రూ.650, విడి ప్రతి రూ.15

- ◆ అద్రసులో పేరు, ఇంటి నెం., గ్రామం, మండలం, జిల్లా, పిన్ కోడ్, మొబైల్ నెం. సమగ్రంగా ఉండాలి. లేకుంటే కంప్యూటర్ ఆమోదించదు.
- ◆ తాత్కాలిక రసీదు చేరిన 15 రోజుల తర్వాత చందా నెం., ప్రారంభ తేది వివరాలు మీకు ఎస్.ఎం.ఎస్. చేస్తాం. ఆ వెంటనే సంచిత కూడా అందుతుంది. మీరు చందా నెం. నోట్ చేసుకోవాలి.
- ◆ పత్రిక అందకపోతే వెంటనే సంప్రదించగలరు. చిరునామా మారితే కార్యాలయానికి విధిగా తెలపండి.

చందా కట్టించే వారికి సూచనలు :

- ◆ చందాలు పహాలు చేసి పంపేవారు తమ పూర్తిపేరు, సెల్ నెం. రాయాలి.
- ◆ రసీదుపై చందాదారుని పూర్తి చిరునామా, పిన్ కోడ్, సెల్ నెం., ఈమెయిల్ ఉండాలి. వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి.
- ◆ ఆన్లైన్/చెక్ ద్వారా కూడా చెల్లించవచ్చు. డబ్బు పంపాక 040-27561453/ 9959997013 సంబర్ధకు తెలియజేయాలి.
- ◆ మరిన్ని వివరాలకు చందాపుస్తకంలో మొదటి రసీదు వెనుక చూడగలరు.

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

- ◆ 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500 027.

జాగృతి బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

- ◆ A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 920010061405325, Axis Bank, Kothapet Branch. IFSC : UTIB0002157, PAN : AAATJ3829L
- ◆ చెక్కు డిడిపై Jagriti Prakashan Trust అని ఆంగ్లంలో రాయాలి.

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం
(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

తె. దుర్గారెడ్డి	అసోసియేట్ ఎడిటర్	9959310103
తె. హరీష్	సబ్ ఎడిటర్	9959991304

డిజైనర్లు : సిహెచ్. కుమార్, జి. తుకారాం

తెలంగాణ ప్రభుత్వం మరొక సంవత్సరం పాటు మావోయిస్టు పార్టీని నిషేధించింది. కిందబేడాది కూడా రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలు ఆ పార్టీ మీద నిషేధం విధించాయి. తాజా నిషేధం ప్రకటించిన కొన్ని గంటలలోనే ఏప్రిల్ 21న తాము ఛత్తీస్ గఢ్, బీజాపూర్ జిల్లాలో అవహరించిన జిల్లా రిజర్వు గార్డ్ ఎస్ఐ తాటి మురళిని మావోయిస్టులు చంపారు. అతడి విడుదలకు ఒకపక్క చర్చలు జరుగుతూ ఉండగానే మల్లూరులోని జీఎల్ఎస్ ఆసుపత్రి దగ్గర శవాన్ని వదేసి వెళ్లిపోయారు. ఈ ఎస్ఐ గిరిజనులను బాధిస్తున్నాడట. వాళ్ల కార్యకర్తలను హింసిస్తున్నాడట. అలాగే కేంద్రం, రాష్ట్రం బస్తర్ ప్రాంతంలోని ఖనిజ సంపదను కార్పొరేట్ 'శక్తులకు' అప్పగించాలని చూస్తుంటే, పోలీసులు సమర్థిస్తున్నారట. అలా సమర్థించేవాళ్లకి మురళికి పట్టిన గతే పడుతుందట. పోలీస్ ఉద్యోగులను చంపడం మావోయిస్టులకు కొత్త కాదు. కానీ మురళిని చంపడానికి చెప్పిన కారణాలలో చివరిది మరీ హాస్యాస్పదంగా ఉంది. గిరిజనుల మీద పోలీసుల అరాచకాలకు మావోయిస్టుల అరాచకాలు ఏమీ తీసిపోవన్న విమర్శ మాటేమిటి? పోలీసు ఇన్సార్మర్ల పేరుతో ఎంతమంది గిరిజనులను మావోయిస్టులు పొట్టన పెట్టుకోలేదు? తుపాకీ నీడన జరిగే ప్రజాకోర్టులు, వాటిలో వెలువడే తీర్పులు, ఒక నిస్సహాయ స్థితిలో ఆ తీర్పులకు వచ్చే ఆమోదాన్ని ఊహించుకుంటే ఆ ఎస్ఐ హత్య పెద్ద వింతేమీ కాదు.

ఈ నిషేధాలతో ఫలితం ఉంటుందా అని ప్రశ్నించుకోవలసిన అవసరం కనిపిస్తున్నది. అజ్ఞాతం నుంచి కార్యకలాపాలు జరిపే మావోయిస్టులు, ముస్లిం ఉగ్రవాదులకు ఈ మొక్కుబడి నిషేధాలు లెక్కలోకి వస్తాయా? 1968 నుంచి రకరకాల పేర్లతో ఈ దేశంలో వామపక్ష ఉగ్రవాదం పడుతూ లేస్తూ సాగుతూనే ఉంది. 2009లో యూపీఏ ప్రభుత్వం, 2015లో ఎన్డీఏ ప్రభుత్వం దేశ వ్యాప్తంగా మావోయిస్టుల మీద నిషేధం విధించారు. మావోయిస్టు ప్రభావం ఇటీవలి కాలంలో తగ్గినట్టు కనిపించింది కూడా. కానీ 2020 మార్చిలో దేశంలో విధించిన లాక్డౌన్ తరువాత బస్తర్ తదితర ప్రాంతాలలో మావోయిస్టులు పుంజుకున్న జాడలు కనిపించాయి. అప్పుడూ నిషేధం ఉంది.

శాలివాహన 1943 శ్రీ ఘన చైత్ర బహుళ సప్తమి

ముఖపత్ర కథనం

కొనెడ్ 2.0

ఊపిరాడనివ్వడంలేదు

6వో

లోపలి పేజీలలో...

పరిశోధన

హనుమ అంజనాశ్రీశుడే

14వో

20వో

కథ

కంటేనే అమ్మా?

- పెండ్యాల గాయత్రి

జాగృతి

సంపాదకీయం

నిజానికి కేంద్రంలో చిరకాలం ఉన్న కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం, బెంగాల్, కేరళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, ఇంకా చెప్పాలంటే కొన్ని రాజకీయ పార్టీలు కూడా మావోయిస్టులు లేదా నక్సలైట్ల పట్ల వ్యవహరించిన తీరు ప్రమాదకరమైనది. 2009లో కాంగ్రెస్ నాయకత్వంలోని యూపీఏ ప్రభుత్వం మావోయిస్టు పార్టీ మీద నిషేధం విధించినప్పుడు సీపీఎం వ్యతిరేకించింది. కానీ ఈ వ్యతిరేకతకు తాత్వికత ముసుగు వేస్తూ ఉంటారు. నక్సల్ ఉద్యమాన్ని సీపీఎం శాంతిభద్రతల సమస్యగా మాత్రమే చూడదనీ, రాజకీయంగానే ఎదుర్కొనాలని చెబుతూ ఉంటుంది. వాదన మంచిదే గానీ అందులో చిత్తశుద్ధి లేదు. వాస్తవికతా లేదు.

మరోసారి నిషేధం

దేశంలో వెనుకబడిన ప్రాంతాలు ఉన్నమాట నిజం. అందునా కొండా కోనా మరీ వెనుకబడి ఉన్నాయి. పేదరికం, అవిద్య, వైద్య సౌకర్యాల లేమి వారిని తీవ్రంగా వేధిస్తున్నాయి. కానీ 1968 నాటికీ, నేటికీ పరిస్థితులు అసలు మారలేదని చెప్పడం ప్రాస్తవ్యుష్టి. అసలు ప్రపంచమంతా కమ్యూనిజం పేరు తలవడానికీ, ఆ సిద్ధాంతాన్ని భరించడానికీ ఏమాత్రం సిద్ధంగా లేని కాలంలో అదే సిద్ధాంతం చెప్పినట్లు రక్తపాతం సృష్టిస్తూనే ఉంటాం, తుపాకీ గొట్టం ద్వారానే రాజ్యాధికారం అంటూ పాత పాట పాడడం అవాస్తవిక దృక్పథమే. నిజానికి ఇటీవలి కాలంలో మావోయిస్టులు, వీరిని సమర్థిస్తూ బయట ప్రపంచంలో హంగు చేసే అర్బన్ నక్సల్స్ వైఖరి మానవీయతకే ముప్పు తెచ్చే విధంగా ఉన్నాయి.

370 అధికరణాన్ని బీజేపీ నాయకత్వంలోని ఎన్డీఏ రద్దు చేసింది. ఆ సమయంలో దండకారణ్య కమిటీ పేరుతో వెలువడిన ప్రకటన ముమ్మాటికీ దుందుడుకుతనమే. 370 అధికరణం రద్దును చాలా పార్టీలు వ్యతిరేకించాయి. సవరణలు సూచించాయి. నేరుగా ఇందుకు పార్లమెంటునే వేదికను చేసుకున్నాయి. నిరసన గళం రాజ్యాంగం ఇచ్చిన హక్కు కూడా. ఈ పని మావోయిస్టులూ చేశారు. కానీ 370 రద్దుకు నిరసన పేరుతో కశ్మీర్ వేర్పాటువాదులకు ఎందుకు మద్దతు పలికినట్లు? కశ్మీర్ వేర్పాటువాదులు చేస్తున్నదేమిటో మావోయిస్టులకు తెలియదా? వేర్పాటువాదుల హింసకు మూలం మతోన్మాదం కాదా? దీనికి పాకిస్తాన్ అండ లేదా? 370 అధికరణం కశ్మీర్లో దశాబ్దాలుగా నివసిస్తున్న నిమ్న కులాలకు ఎంత అన్యాయం చేసిందో ఎరుక లేదా? కశ్మీర్ పండిట్ల మీద ఏ ప్రాతిపదిక మీద అకృత్యాలు జరిగాయి?

ఇక అర్బన్ నక్సల్స్ గురించి ఎంత తక్కువ చెప్పుకుంటే అంత మంచిది. వీళ్ల సంతానం అమెరికాలో ఉంటుంది. కొవిడ్ వస్తే పెద్ద పెద్ద కార్పొరేట్ ఆసుపత్రులలోనే వీరు వైద్యం చేయించుకుంటారు. విశ్వవిద్యాలయాలను ధ్వంసం చేయడం నిత్యకృత్యం. వీళ్లు మావోయిస్టులు ఆడమన్నట్టే ఆడతారు. ఇందుకు తాజా ఉదాహరణ, మల్లీ 370 రద్దు ఉదంతమే. ఈ నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా మేధావులు (మావోయిస్టు బ్రాండ్), కార్యకర్తలు ఉద్యమించాలని మావోయిస్టు పార్టీ పిలుపునిచ్చింది. ఆ బాణాకి తగట్లే ఇక్కడ ఆదారు.

మావోయిస్టు పార్టీలో చేరే వారి చైతన్యాన్ని శంకించనక్కరలేదు. సమాజం బాగు పడాలన్న వారి ఆశయాన్ని వెక్కిరించనక్కరలేదు. కానీ తొక్కుతున్న పంథా ఏమిటో చూడాలనే ఎవరైనా చెబుతారు. ఈ యాభయ్ ఏళ్లలో సాధించినది ఏపాటో గమనించమంటారు. అటువైపు మొగ్గుతున్న యువతను జన జీవనస్రవంతిలోకి తీసుకురావాలి. వారూ మన సోదరులే. సాటి భారతీయులే. కానీ మేధావుల ముసుగులోని విద్రోహుల బారిన పడుతున్నారు. దీనిని నివారించే వరకు ఎన్ని నిషేధాలు విధించినా సత్ఫలితాలు రావు. ★

03 మే 2021, సోమవారం

అసతోమా సద్గమయ తమసోమా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్నా అమృతంగమయ - బృహదారణ్యకోపనిషత్

భూసుపోషణ
జల వినియోగమూ
పుడమికి రక్షే

24లో

కథ

తమసోమా జ్యోతిర్గమయ
- వల్లెరు మాధురి

32లో

సాహిత్యం
శతకాలు - వ్యక్తిత్వ వికాస
మార్గదర్శకాలు

35లో

వందేళ్ల ఖిలాఫత్ ఉద్యమం-8
బలప్రయోగం - నరమేధం

40లో

ప్రేమకు చిరునామా అమ్మ (మహిళ)
'కశ్మీర్ హిందువుల త్యాగాలు మరువలేనివి'
అధ్యాత్మికం
వారెవ్వ... వాటర్షెడ్!
ఆతిథ్యంలో.. మానవీయం (వికాసం)
కోర్టు హెచ్చరిస్తే గానీ నిద్రలేవని ప్రభుత్వం
ఒక్క యాత్ర.. ఎన్నో మధురానుభూతులు.. (పర్యాటకం)

- 13
- 17
- 18
- 26
- 27
- 28
- 30

మనసు అలసిపోకూడదు
ఉక్కుమహిళ మీరాబాయి చాను (క్రీడ)
వార్తా విశేషాలు
బాలజాగృతి
వారఫలాలు
పదరసం
మన నిర్మాతలు అత్యాశ పడుతున్నారా! (సినిమా)

- 38
- 43
- 44
- 46
- 48
- 49
- 50

ఆసుపత్రులు ఖాళీ లేవు. స్కూలాలూ ఖాళీ లేవు. ఒకచోట రోగులు బారులు తీరితే, ఇంకొక చోట కొవిడ్ కాటుకు బలైన ఆవుల అంతిమ సంస్కారాల కోసం బోకెన్లు పట్టుకుని అయినవారు ఎదురు చూస్తున్నారు. ఆసుపత్రులలో ప్రాణవాయువు లేదు. నిజానికి లేకపోవడం కాదు, కృత్రిమ కొరత, రవాణాలో లోపం. మరుభూమిలో దహనానికి కట్టెలు కరవు. ఒక దేశం అత్యంత క్లిష్ట సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటున్నదని అంగీకరించేందుకు ఇంతకంటే రుజువులు అవసరంలేదు. ఇది భారతదేశమంతటా ఒకే తీరున దృశ్యమానం కాకపోవచ్చు. కానీ నలుమూలలా దాని ప్రభావం మాత్రం నిజం. అది సృష్టిస్తున్న భయాందోళనలు వాస్తవం. భూగోళం మీద ఇప్పుడు కొవిడ్-19 వైరస్ రోజువారీ కేసులకు కేంద్రజంతువుగా మారిపోయిన భారతదేశంలో పరిస్థితి సాక్షాత్తు ఇదే. కొవిడ్ రెండోదశకు భారతదేశం పెద్ద మూల్యమే చెల్లించవలసి వస్తున్నది. ఈ నష్టాన్ని తగ్గించడానికి జరుగుతున్న కృషికి మోకాలడ్డే దురదృష్టకర వాతావరణం కొందరు సృష్టించడం ఇంకా పెద్ద సమస్య.

తొలి దశ కరోనాలో లక్ష కేసులు నమోదు కావడానికి కొన్ని వారాలు వట్టింది. కానీ రెండోదశలో కేవలం కొన్ని రోజులలోనే కేసులు మూడు రెట్లు పెరిగాయి. మంగళవారానికి (ఏప్రిల్ 27) అందిన సమాచారం ప్రకారం అంతకు ముందు గడచిన 24 గంటలలో నమోదైన కేసులు 3,52,991. దేశంలో 28 లక్షలకు పైగా చికిత్స పొందుతున్నవారు ఉన్నారు. 2,812 మంది దుర్మరణం పాలయ్యారు. తొలిదశ కరోనా విజృంభణ సమయంలో అమెరికా, బ్రెజిల్, జపాన్ వంటి దేశాలలో ఇలాంటి ఉత్పాతం చూశాం. ఇప్పుడు మన ముంగిటే చూస్తున్నాం.

మొదటి దశా కరోనా విజృంభణ సమయంలో

కొందరు నిపుణులు చెప్పినట్లు రెండో దశ కరోనా భయానకమే. వందేళ్లకుగాని సాధ్యం కానంత చేదు అనుభవాన్ని కొద్ది నెలలలో చవిచూపుతున్నది. ఇక్కడ ఉన్నా మ్యాన్యూ ధరించడం అనివార్యంగా కనిపిస్తున్నదని కేంద్రమే స్పష్టం చేయడం ఇందుకు నిదర్శనం. మొదటి దశలో మానవాళి అనుభవించిన క్షోభ కంటే ఇప్పుడు అది ఎన్నో రెట్లు ఎక్కువ. దీని వ్యాప్తి అత్యంత వేగవంతమేకాదు, అనూహ్యం, అగమ్య గోచరం కూడా. భారత్ వరకు 80 నుంచి 85 శాతం వ్యాధిగ్రస్తులు రోగ లక్షణాలు సరిగా కనపడకుండానే మృత్యువు అంచులకు వెళుతున్నారు. బాధితుల సంఖ్య అనూహ్యంగా పెరిగిపోతోంది. పైగా నాడు కరోనా కట్టడికి ఏర్పాటు చేసినన్ని జోన్లు ఇవాళ లేవు. ఇప్పుడు

వయో పరిమితితో సంబంధం లేకుండా వ్యాపిస్తున్నది కూడా. ఊపిరి నమస్య ఈ దశలో చాలా సాధారణంగా కనిపిస్తున్నది. ఆక్సిజన్ లభ్యత వివాదాస్పదంగా మారిపోయింది. ఆర్థిక వ్యవస్థ కూడా తక్కువ సమయంలో ఎక్కువ దుష్ఫలితాన్ని చూసే అవకాశం ఉందన్న అభిప్రాయం ఇప్పుడే నెలకొంది.

కేంద్ర ప్రభుత్వం కొవిడ్ 19 రెండో దశతో ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతుంటే విపక్షాలు వినోదించడం వీటన్నిటిని మించిన దుస్థితి. ఈ ప్రాణాంతక వాతావరణంలో కొన్ని విపక్షాలు రేపటి అధికార సోపానాలను వెతుక్కుంటున్న సంగతి నిజం. రెండో దశ విలయానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం, అక్కడ అధికారంలో ఉన్న బీజేపీయే కారణమని ఒక వర్గం మీడియా బోనులో నిలబెట్టే యత్నం చేయడం విద్రోహం, వంచన. ముఖ్యమంత్రుల స్థాయిలో ఉండి, పెద్ద పార్టీల నేతలుగా ఉండి బాధ్యతా రహితంగా మాట్లాడేవారికి ఆ మీడియా అవకాశం ఇస్తూ అన్ని విలువలకు నీళ్లుదులుతున్నది. దేశమంతా కలసి ఈ ఉత్పాతాన్ని ఎదుర్కొందామని అధికార పార్టీ నాయకులు చెబుతుంటే, మేం మా నాటకాలు మానేది లేదని విపక్షాలు నిర్లజ్జగా అంటున్నాయి. అయినా ఏప్రిల్ 25న ప్రధాని మోదీ మనీక్ బాత్ కార్యక్రమంలో గొప్ప సందేశం ఇచ్చారు. కొవిడ్ నివారణకు రాష్ట్రాలు జరుపుతున్న పోరాటానికి చేయూత నిచ్చేందుకే అంకితమై ఉన్నామని అన్నారు. ఆయన ఎప్పుడు మాట్లాడినా వాస్తవాలు చెప్పడానికి వెనుకాడడం లేదు. అలా విపక్షులు ఎదుర్కొనడానికి ప్రజల్ని సంసిద్ధులను

కొవిడ్ 2.0

ఊపిరాడనివ్వడంలేదు

చేస్తున్నారు.

కేంద్రం దీక్ష

కరోనాకు సంబంధించి నేడు ఉన్న వాస్తవాలను అంగీకరిస్తూనే కేంద్రం చిత్తశుద్ధితో నివారణకు చర్యలు చేపడుతోంది. రెండోదశ ఎంతో తీవ్రమైనదని ప్రధాని కూడా అంగీకరించారు. ఆ మహమ్మారి నియంత్రణలో కేంద్రం పోరాడుతూ, అందరినీ భాగస్వాములను చేస్తోంది. అధికార యంత్రాంగాన్ని పరుగులు పెట్టిస్తోంది. ఆక్సిజన్, టీకాలు, మందుల సరఫరాకు అవసరమైన నిధుల మంజూరు వంటి చర్యలతో ముందుకు సాగుతోంది. వైద్యుల ప్రాణాలకు ముప్పు రాకుండా వారి జీవితాలకు బీమా కల్పిస్తోంది. ప్రధాని మోదీ, ఆరోగ్య మంత్రి హర్షవర్ధన్, ఆ శాఖ కార్యదర్శి రాజేష్ భూషణ్ నిరంతరం అధికారులతో సమావేశాలు నిర్వహిస్తూ వారికి దిశానిర్దేశం చేస్తున్నారు. ప్రధాని నేరుగా ముఖ్యమంత్రులతో సమావేశాలు నిర్వహించి అభిప్రాయాలు తెలుసుకుంటున్నారు.

ఏప్రిల్ మూడో వారంలో పాజిటివిటీ రేటు 10 శాతం దాటిన, ఆక్సిజన్, ఐసీయూ పడకల భర్తీ 60 శాతం మించిన ప్రాంతాల్లో మినీ లాక్డౌన్ తరహాలో ఆంక్షలు అమలు చేయాలని రాష్ట్రాలకు కేంద్రం సూచించింది. ఆయా ప్రాంతాల్లో రాత్రి కర్ఫ్యూ విధించడంతో పాటు అత్యవసర కార్యకలాపాలు మినహా అన్నింటిపైనా ఆంక్షలు విధించాలని ఆదేశించింది. కరోనా కట్టడి చర్యల్లో మాజీ సైనికోద్యోగులు, నెహ్రూ యువకేంద్ర సభ్యులను భాగస్వాములను చేయాలనీ, కొవిడ్ ఆస్పత్రుల పర్యవేక్షణ బాధ్యతలను సీనియర్ అధికారులకు అప్పగించాలనీ సూచించింది.

ఆక్సిజన్ సమస్యను ఒక్కసారిగా పెద్దదిగా చూడడానికి అవకాశం ఇచ్చిన నాసిక్ ఆక్సిజన్ లీక్ దుర్ఘటనకు (ఏప్రిల్ 21) ఎవరు బాధ్యులు? ఆ మరునాడే ముంబైలో కరోనా ఆసుపత్రులలో జరిగిన విషాదాలకు బాధ్యులు ఎవరు? మెడికల్ ఆక్సిజన్ ట్యాంకర్ నుంచి ఆక్సిజన్ అవసరమైన రోగులకు అందలేదు. వృధాగా బయటకు పోయింది. ముంబైలోని ఆసుపత్రిలో షార్ట్ సర్క్యూట్ జరిగింది. కానీ వాటి గురించి మాట్లాడకుండా, కేంద్రం తమకు ఆక్సిజన్ అందించడంలో 'సవితి తల్లి' ప్రేమ చూపుతోందని ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, దాని భాగస్వాములు ఆరోపిస్తున్నారు. ప్రధానితో జరిగే సమావేశాన్ని కూడా ప్రభుత్వం టీవీలో ప్రసారం చేసి తప్పుతా ప్రధానిదే అయినట్టు, తాము కాళ్ళావేళ్లా పడ్డా కూడా ఆయన కనికరించడంలేదన్నట్టు చూపించడానికి శతధా యత్నిస్తారు ఢిల్లీ ముఖ్యమంత్రి. ఎన్నికలు ఆపవచ్చు కదా అంటారు మేధావులు. నిజానికి కరోనా విజృంభణ ఎన్నికలకు వెళుతున్న పశ్చిమ బెంగాల్లో తీవ్రంగా లేదు. అది

తీవ్రమైన వేళకి తమిళనాడు, కేరళ, అస్సాం ఎన్నికలు పూర్తయ్యాయి. ప్రధాని కుంభమేళాను నిలిపి వేయించారు. పశ్చిమ బెంగాల్ ప్రచారం రద్దు చేసుకున్నారు. భారత పారిశ్రామికవేత్తల నుంచి, విదేశాల నుంచి కూడా ఆక్సిజన్ను దేశానికి దిగుమతి చేస్తున్నారు. నివారణకు జరుగుతున్న కృషి కంటే, ఏదీ జరగడం లేదని చెబుతున్న విపక్షాలకే ఒక వర్గం మీడియా పెద్దపీట వేస్తోంది. సమస్యను ప్రభుత్వం దృష్టికి తేవడం వేరు. ప్రభుత్వాన్ని అపఖ్యాతి పాలేయడానికి సమస్యను భూతద్దంలో చూపించి ప్రజలను భయభ్రాంతులను చేయడం వేరు. ఒక సంక్షోభం ద్వారా శత్రువులతో కలసి ప్రభుత్వాన్ని కూల్చడానికి కూడా విఫల యత్నం చేస్తున్నాయి కొన్ని చానళ్లు. కేంద్రం అటు కరోనా వైరస్తో, ఇటు ప్రతిపక్షాల వైఖరితో ఏకకాలంలో యుద్ధం చేయవలసి వస్తున్నది. వాస్తవం చెప్పాలంటే ఆరోగ్య నేరేంద్రమోదీ హయాంలోనే ఇది అతి క్లిష్టమైన పరిస్థితి సమయం. దీని నుంచి దేశం బయటపడడానికి జాతి మొత్తం ఏకత్రాటి మీదకు రావాలి. కరోనా మీద విజయం దేశ విజయం. ప్రజా విజయం. ఆ విజయం మోదీ ఖాతాలో జమ అవుతుందేమోనని భయపడుతూ, అడ్డువుల్లలు వేస్తున్నవాళ్లే ఇప్పుడు కరోనాకు మించిన వైరస్లా కనిపిస్తున్నారు.

నాసిక్ ఘటన.. ఆక్సిజన్ లలజడి

కరోనా నియంత్రణలో కీలకపాత్ర వహించే వైద్యశాలల నిర్వహణలో కొన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల నిర్లక్ష్యం ఘోరంగా ఉంది. ప్రాణవాయువు అందక మహారాష్ట్రలోని నాసిక్ ఆస్పత్రిలో 24 మంది మరణించిన సంఘటన ఇందుకు నిదర్శనం. రాష్ట్రంలో మొదటి నుంచి కరోనా తీవ్రంగా ఉంది.

దేశంలో కేసుల సంఖ్యను పెంచుతున్న రాష్ట్రం ఇదే. నాసిక్లోని జాకీర్ హుస్సేన్ పురపాలక ఆస్పత్రిలో స్టోరేజ్ షాంటు నుంచి ఆక్సిజన్ లీకై 24 మంది అమాయకుల ప్రాణాలు గాలిలో కలసిపోయాయి. వీరంతా కరోనా బాధితులే. ట్యాంకులో నిల్వ చేసిన ఆక్సిజన్ మైనస్ 180 డిగ్రీల సెల్సియస్ ఉష్ణోగ్రత కలిగి ఉంటుంది. ప్రమాదం జరిగే సమయానికి ట్యాంకులో 25 శాతం ఆక్సిజన్ నిల్వ ఉంది. స్టోరేజ్ షాంటు నిర్వహణలో అలసత్వమే ఈ ఘటనకు కారణం. ట్యాంకు నిర్వహణ బాధ్యతలను ఓ ప్రైవేట్ సంస్థకు అప్పగించారు. దాని పనితీరుపై పర్యవేక్షణను విస్మరించింది ప్రభుత్వం. బాధిత కుటుంబాలకు వరిహారం ప్రకటించి ప్రభుత్వం చేతులు దులిపేసుకుంది. కొందరు వ్యక్తుల నిర్లక్ష్యం, అజాగ్రత్త వల్లే ఈ ఘటన చోటు చేసుకున్నట్లు ఘటనా స్థలంలో ఉన్న ఓ పోలీసు అధికారి తెలిపారు. ఈ ఘటనపై విచారణను బాంబే హైకోర్టు సుమోటిగా చేపట్టింది.

మహారాష్ట్ర, ఢిల్లీ వంటి రాష్ట్రాలు కరోనా కట్టడిలో దారుణంగా విఫలమవుతున్నాయి. వాటికి కేంద్రాన్నీ బీజేపీని విమర్శించడంలో ఉన్న శ్రద్ధ రాష్ట్ర ప్రజల శ్రేయస్సులో లేనే లేదు. కేంద్రం మీద విమర్శలతో ఆ ఘోర తప్పిదాలను మరుగుపరచాలని తంటాలు వడుతున్నాయి. నాసిక్, ముంబై ఆసుపత్రులలో జరిగిన తప్పిదాలకి నిజంగా బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానిది కాదా? ఆక్సిజన్ పంపకం మీద కేంద్రం వైఖరిని తప్పు పట్టాలని కొన్ని రాష్ట్రాలు చూస్తున్నాయి. కానీ నిజం ఏమిటి? భారత్కు రోజుకు 7,100 టన్నుల ఆక్సిజన్ తయారు చేసుకునే సామర్థ్యం ఉంది. ఇది అటు పారిశ్రామిక అవసరాలకు, ఇటు వైద్య అవసరాలకు కూడా సరిపోతుంది.

అంటే ఇప్పుడు దేశంలో ఆక్సిజన్ కొరత తలెత్త కూడదు. ఏప్రిల్ మూడోవారంలో కేంద్రం రోజుకు 6,822 టన్నుల వంతున ద్రవ ప్రాణవాాయువును 20 రాష్ట్రాలకు కేటాయించింది. అవన్నీ తీవ్ర స్థాయిలో కరోనాను ఎదుర్కొంటున్నవే. నిజానికి వాటికి అవసరమైన ఆక్సిజన్ 6,785 టన్నులు. అసలు ఏప్రిల్ 12 నాటికి దేశంలో వైద్య అవసరాలకు కావలసిన ఆక్సిజన్ మొత్తం 3,842 టన్నులు. భారత పారిశ్రామిక దిగ్గజం లిండే ఇండియా, ఇతర సంస్థల సహకారంతో, వాయుసేన అండతో కేంద్రం ఆక్సిజన్ను చేరవేస్తున్నది. ఇంకా రోడ్డు మార్గం ద్వారా కూడా రవాణా అవుతున్నది. జర్మనీ నుంచి 23 మొబైల్ ఆక్సిజన్ ఉత్పత్తి యంత్రాలను కూడా దిగుమతి చేసింది. ఇదంతా ప్రతిపక్షాలు చేస్తున్న విమర్శలకు భయపడి చేపట్టినది కాదు. మోదీ తన పని తాను చేసుకు వెళుతున్నారు. అంతే.

రైతుల పేరిట దుశ్చర్య

ఇక ఢిల్లీలో ఆక్సిజన్ కొరత సంగతి. ఆ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కేజ్రీవాల్ అనే అర్బన్ నక్సల్ నాటకాలు హద్దు మీరిపోతున్నాయి. వాటి గురించి కొంచెం తెలుసుకోవాలి. కేంద్ర రాష్ట్రాల సమావేశాలలో పాటించే సంప్రదాయాలను కూడా కాలరాసి తాను ప్రధానికి చేతులెత్తి మొక్కుతూ మాట్లాడిన మాటలు దేశం మీదకు పంపిన క్షుద్ర రాజకీయుడు కేజ్రీవాల్. కానీ ఆ వేడుకోలు ఓ బూటకం. దేశ రాజధానికి కావలసిన మెడికల్ ఆక్సిజన్ సుదూర ప్రాంతాల నుంచి రావాలి. వెయి కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న ఏడు రాష్ట్రాల నుంచి చేరుతుంది. అడ్డంకుల వలన ఆగిపోయింది. ఉదాహరణకి, కేంద్రం చేసిన కేటాయింపుల ప్రకారం ఏప్రిల్ 23న ఢిల్లీకి 378 టన్నుల ఆక్సిజన్ చేరాలి. కానీ 177 టన్నులే చేరింది. కారణం అడ్డంకులు. రైతుల పేరిట ఢిల్లీ

సరిహద్దులలో తిష్ట వేసిన అరాచకవాదులే ఆక్సిజన్ పంపిణీని అడ్డుకున్నారన్నది వచ్చినిజం. ఇది కేజ్రీవాల్ కు తెలియదా? ఢిల్లీ ప్రభుత్వం రెండు మూడు వారాల క్రితం మేల్కొని ఉంటే ఈ సంక్షోభమే తలెత్తి ఉండేది కాదని అధికారుల వాదన (మింట్, ఏప్రిల్ 24). ఈ సమస్య గురించి అప్పుడే అధికారులు అడిగినా ఆయన స్పందించలేదు. కేజ్రీవాల్, ఆయన ప్రభుత్వం, పార్టీ ప్రజల ప్రాణాలతో ప్రమాదకరంగా, దారుణంగా చెలాగాటమాడుతున్నాయి. ఢిల్లీలోని ఆసుపత్రులలో నిర్బింప తలపెట్టిన ఆక్సిజన్ ఉత్పత్తి కేంద్రాల ఏర్పాటుకు (వీటికి 2020లోనే ఆనుమతులు ఉన్నాయి) ఏమీ ఆసక్తి చూపడం లేదు. ఈ విషయాన్ని అధికారులే అంగీకరిస్తున్నారు. ఢిల్లీ ప్రభుత్వం సైట్ రెడీనేస్ సర్టిఫికేట్ ఇప్పటికీ ఇవ్వలేదు. అలాగే తాజాగా 'ఆక్సిజన్ ఎక్స్ ప్రెస్'కు అప్పగించవలసిన క్రయోజనిక్ ట్యాంకర్లు కూడా పంపించలేదు. తాము ఆక్సిజన్ వాహనాలు అడ్డుకోలేదని రైతు నాయకులు చెబుతున్నారు. కానీ ఘాజీపూర్ సరిహద్దుల్లో వాహనాలను అడ్డగించారన్న సమాచారంతో తాము రంగ ప్రవేశం చేశామని ఉత్తర ఢిల్లీ డీసీపీ రాజీవ్ రంజన్, ఢిల్లీకి చెందిన ఒక స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్ (ఎస్ పాచ్ ఓ) సంచీవ్ కుమార్ వెల్లడించారు. హర్యానా పోలీసుల సహకారంతో సబోలీ-నరేలా మీదుగా వాహనాలను మళ్లించి ఢిల్లీకి వచ్చే ఏర్పాట్లు చేశారు. కొన్ని వాహనాలను కుండ్లీ-మనేసర్-పాల్వారీ మీదుగా ఢిల్లీకి మళ్లించారు. ఫలితం, కొన్ని గంటలు ఆలస్యంగా ఢిల్లీకి ఆక్సిజన్ చేరింది.

నిజానికి ఆక్సిజన్ సరఫరాకు కేంద్రం అగ్ర ప్రాధాన్యం ఇచ్చింది. ఢిల్లీని ఆదుకునేందుకు రాయగఢ్ లోని జిందాల్ కర్మాగారం నుంచి 70 టన్నుల ద్రవ ఆక్సిజన్ను ప్రత్యేక రైలులో పంపించారు. విదేశాల నుంచి కొనుగోలు చేసే

ఆక్సిజన్ తో పాటు దాని ఉత్పత్తి, వినియోగం కోసం వాడే 15 రకాల వస్తువులు, టీకాలపై మూడు నెలలపాటు దిగుమతి సుంకాలను మినహాయించాలని కేంద్రం నిర్ణయించింది. దిగుమతుల సమయంలో ఇబ్బందులు లేకుండా చూసేందుకు దేశవ్యాప్తంగా 20 మంది నోడల్ అధికారులను నియమించారు. రెమ్ డెసివర్ దాని తయారీకి ఉపయోగించే ముడిసరుకుపై సుంకాలు రద్దుచేశారు.

ఈ దశ కరోనాలో ఆక్సిజన్ వినియోగం భారీగా పెరిగిన మాట నిజం. గత ఏడాది దేశంలో రోజూ 6900 మెట్రిక్ టన్నుల ఆక్సిజన్ ఉత్పత్తి అయ్యేది. సెప్టెంబరు నాటికి దాని వినియోగం తారస్థాయికి చేరింది. సెప్టెంబరు 23,24 తేదీల్లో ఒక్కో రోజుకు మూడువేల టన్నుల ఆక్సిజన్ వినియోగం జరిగింది. కరోనాకు ముందు రోజుల్లో మెడికల్ ఆక్సిజన్ వినియోగం రోజుకు వెయ్యి టన్నులకు పరిమితం అయ్యేది. మిగిలిన రోజుల్లో మిగతా 5,900 టన్నులను పారిశ్రామిక అవసరాలకు మళ్లించేవారు. గతేడాది సెప్టెంబరుతో పోలిస్తే కేసులు దాదాపు 226 శాతం పెరిగాయి. దీంతో పారిశ్రామిక అవసరాలను పక్కనపెట్టి మొత్తం ఆక్సిజన్ను కరోనా బాధితుల అవసరాలకు వినియోగిస్తున్నారు. రోగులకు పడకల కేటాయింపులపై కేంద్రీకృత కాలే సెంటర్ ఆధారిత సేవలను అమల్లోకి తీసుకురావాలని కేంద్రం రాష్ట్ర సర్కారుకు సూచించింది. కరోనా బాధితులకు సేవలు అందించేందుకు రక్షణ శాఖ ముందుకు వచ్చింది. తమ మంత్రిత్వ శాఖ వర్ధిల్లోని ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు, ఆయుధ కర్మాగారాల వైద్యశాలల్లో రోగులకు సేవలు అందిస్తున్నాయి. ఢిల్లీ విమానాశ్రయ సమీపంలోని సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ కొవిడ్ ఆస్పత్రిలో 250 పడకలను ఏర్పాటు చేసింది.

గుజరాత్ లో 1100 పదకలను అందుబాటులోకి తెచ్చింది. ఆక్సిజన్ రవాణా కోసం 24 కంటెయినర్లను దిగుమతి చేసుకోవాలని పారిశ్రామిక దిగ్గజం ఐటీసీ (ఇండియన్ టుబాకో కంపెనీ) విదేశీ సంస్థతో ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది. తెలంగాణలోని భద్రాచలంలో గల తమ పేవర్ బోర్డు ప్లాంటు నుంచి చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలకు సంస్థ ఆక్సిజన్ సరఫరా చేస్తోంది. ఆక్సిజన్ కొరతను నివారించేందుకు దేశంలోనే తొలిసారి తెలంగాణ సర్కారు యుద్ధ విమానాలను రంగంలోకి దించింది. రాష్ట్రానికి కేంద్రం కేటాయించిన ఆక్సిజన్ను రోడ్డు, రైలు మార్గాల ద్వారా తరలించేందుకు ఎక్కువ సమయం పడుతుంది. ఈ జాప్యాన్ని నివారించేందుకు భారతీయ వాయుసేనకు చెందిన మూడు సి-17 యుద్ధ విమానాలను భువనేశ్వర్ కు పంపారు. ఆక్సిజన్ కొరతను అధిగమించేందుకు ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలపైనా కేంద్రం దృష్టి సారించింది.

గాలి నుంచి ఆక్సిజన్ తయారుచేసే మూడు ప్లాంట్లను తెలంగాణకు పంపింది. హైదరాబాద్, ఖమ్మం, కరీంనగర్ లో వీటిని ఏర్పాటు చేశారు. విశాఖ ఉక్కు కర్మాగారంలో తయారయ్యే ఆక్సిజన్లో కొంత మొత్తాన్ని తెలంగాణ, ఏపీలకు కేటాయించింది. మరికొంత మొత్తాన్ని మహారాష్ట్ర, మధ్యప్రదేశ్ తదితర బాధిత రాష్ట్రాలకు సరఫరా చేయనుంది. తెలంగాణలో రోజువారీగా 250 మెట్రిక్ టన్నుల ఆక్సిజన్, ఏపీకి 200 మెట్రిక్ టన్నులు అవసరమని అంచనా వేసింది. ఆ మేరకు సరఫరాకు చర్యలు తీసుకుంది. అదనపు నిల్వలు కావాలని తెలంగాణ సర్కారు కోరిన నేపథ్యంలో రాష్ట్రానికి 360 మెట్రిక్ టన్నుల సరఫరా చేయాలని నిర్ణయించింది. తమకూ సరఫరా పెంచాలని ఏపీ సర్కారు కేంద్రాన్ని కోరింది. ఉక్కు ప్లాంటులోని ఆక్సిజన్ తయారీ కేంద్రంలో రోజుకు 100 మెట్రిక్ టన్నులు ఉత్పత్తి అవుతోంది. ఇంకా ఉత్పత్తి పెంచే అవకాశాలపై కేంద్రం ఆలోచన చేస్తోంది. ఈ మేరకు పీఎం కేర్స్ నిధులతో దేశవ్యాప్తంగా వివిధ ప్రభుత్వ వైద్యశాలల్లో 551 ప్రెజర్ సిస్టమ్ అబ్సార్ప్షన్ (పీఎస్ఎ) మెడికల్ ఆక్సిజన్ ప్లాంట్ల ఏర్పాటుకు ముందుకు వచ్చింది. ఇవి త్వరలో ప్రారంభం కానున్నాయి. ఆక్సిజన్ రవాణాలో వివిధ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య పోటీ మొదలవడంతో కేంద్రం అప్రమత్తమైంది. ఆక్సిజన్ సరఫరాలో ఎలాంటి ఇబ్బందులు లేకుండా చూసేందుకు 2005 నాటి విపత్తు నిర్వహణ చట్టాన్ని అమల్లోకి తీసుకువచ్చింది.

వ్యాక్సినేషన్ లో ముందున్నది భారత్ కాదా?!

ప్రపంచంలోనే అత్యధిక వేగంగా టీకాలు పంపిణీ చేస్తున్న దేశంగా భారత్ నిలిచింది. కేవలం 99 రోజుల్లో దాదాపు 14 కోట్లమందికి టీకాలు పంపిణీ చేయడం ద్వారా ఈ ఘనతను సాధించిన దేశంగా

కరోనాపై కలిసికట్టుగా పోరాడుదాం

ఆర్.ఎన్.ఎస్. సర్ కార్యవాహ దత్తాత్రేయ హోసబఖే

కొవిడ్ మహమ్మారి మరోసారి మన దేశానికి సవాలు విసిరింది. ఈసారి వ్యాధి సంక్రమణం, తీవ్రత ఎక్కువగా ఉంది. దేశవ్యాప్తంగా ఎంతోమంది ఈ మహమ్మారి బారిన పడి ఆస్పత్రుల్లో చేరుతున్నారు. కొన్ని వందల కుటుంబాలు తమ వారిని పోగొట్టుకున్నాయి. ఈ విపత్తు వలన సప్లైలైన్ వారందరికీ రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘ్ సంతాపం తెలియజేస్తోంది.

పరిస్థితులు క్లిష్టంగా ఉన్నప్పటికీ సమాజంలో శక్తి అపారంగా ఉంది. ఇటువంటి పరిస్థితులను ఎదుర్కోవడంలో మన సత్తా ప్రపంచానికి ఇదివరకే తెలిసింది. స్వీయ నియంత్రణ, అనుశాసనం, పరస్పర సహకారం, ఓర్పు, నిబ్బరంతో మనం ఈ పరిస్థితుల నుండి బయటపడతామని ప్రగాఢ విశ్వాసం. ఆకస్మికంగా తలెత్తిన పరిస్థితుల వల్ల వడకలు, ఆక్సిజన్, మందుల కొరత ఎదుర్కొంటున్నార. భారత్ వంటి పెద్ద సమాజాలలో ఇబ్బందులు కూడా పెద్దవిగా కనబడతాయి. వీటిని పరిష్కరించేందుకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలతో పాటు, స్థానిక వ్యవస్థలు నిరంతరం పని చేస్తున్నాయి. వారి ప్రాణాలకు తెగించి వైద్య సిబ్బంది, భద్రతా బలగాలు, పారిశుద్ధ్య కార్మికులు తమ విధులు నిర్వహిస్తున్నారు. స్వయంసేవకులు కూడా, సహజంగానే వివిధ సేవా కార్యక్రమాల చేపట్టారు. సమాజంలో వివిధ సామాజిక, ధార్మిక సంస్థలు కూడా తమ వంతు ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి. ఈ పరిస్థితులను అదనుగా చేసుకుని దేశ వ్యతిరేకశక్తులు అవిశ్వాసాన్ని, ప్రతికూలతలను సృష్టించే ప్రయత్నం చేయవచ్చు. దేశ ప్రజలు వీరి పట్ల జాగరూకతతో వ్యవహరించాలి. ప్రస్తుత పరిస్థితులను చక్కదిద్దేందుకు సామాజిక, ధార్మిక, సేవాసంస్థలు, ఆర్థిక, పారిశ్రామిక రంగాల పెద్దలు ముందుకు రావాలని రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘ్ విజ్ఞప్తి చేస్తోంది.

ప్రస్తుత పరిస్థితుల దృష్ట్యా మనందరం కొన్ని విషయాల పట్ల శ్రద్ధ వహించాల్సి ఉంది. ఆరోగ్యానికి, అనుశాసనానికి సంబంధించి నియమాలను చేయడం. ముఖ్యంగా సేవా కార్యక్రమాలలో పాల్గొనేవారు జాగ్రత్తగా ఉండాలి.

- మాస్కులు ధరించడం, భౌతిక దూరం పాటించడం, సామాజిక కార్యక్రమాలలో పరిమిత సంఖ్యలోనే పాల్గొనడం, కర్ఫ్యూ వంటి నియమాలు పాటించడంతో పాటు ఆరోగ్యానికి సంబంధించి ఆయుర్వేద కషాయం, ఆవిరి, టీకా వంటి వాటి గురించి అవగాహన చేపట్టాలి.
- అత్యవసరం అయితేనే బయటికి వెళ్లండి. దైనందిన కార్యక్రమాలను తగ్గించుకోవాలని సమాజానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.
- వైద్యులకు, ఆరోగ్య కార్యకర్తలకు, భద్రతా సిబ్బందికి, పారిశుద్ధ్య కార్మికులకు అన్నీ స్థాయిల్లో సహకారం అందించాలి.
- సమాజంలో అన్ని వర్గాలకి, ప్రచార మాధ్యమాలకు, ఆశాజనక అనుకూల వాతావరణాన్ని, సమ్మతాన్ని నిలిపి ఉంచడంలో తమ వంతు కృషి చేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.
- సామాజిక మాధ్యమాలలో ఉన్నవారు జాగరూకతలై ఉండడం, నిగ్రహం పాటించడం ద్వారా తమ పాత్ర పోషించాలి.

గుర్తింపు పొందింది. వ్యాక్సినేషన్ సరఫరా జనవరి 16న ప్రారంభమైంది. ఈనెల 24 వరకు 14, 09, 16, 417 మందికి వ్యాక్సినేషన్ అందించారు. ఇక దేశవ్యాప్తంగా 18 ఏళ్లు నిండిన వారందరికీ టీకాలు వేయాలని కేంద్రం నిర్ణయించింది. ఈ విషయంలో రాష్ట్రాలకు పూర్తి స్వేచ్ఛ ఇచ్చింది. కేంద్రీకృత పంపిణీ విధానం వల్ల ఇబ్బందులు వస్తున్నాయన్న విమర్శల నేపథ్యంలో ఈ నిర్ణయం తీసుకుంది. అంతేకాక సగం

వ్యాక్సినేషన్ నిల్వలను రాష్ట్రాలకు సరఫరా చేసే అధికారాన్ని ఉత్పత్తిదారులకు కల్పించింది. స్థానికంగా వ్యాక్సినేషన్ తయారీ కోసం జాతీయ, అంతర్జాతీయ సంస్థలను ఆహ్వానించాలని నిర్ణయించింది. 18 ఏళ్లు పైబడిన వారందరికీ టీకా ఇచ్చే కార్యక్రమం మే 1 నుంచి ప్రారంభం కానుంది. ఆన్లైన్ పోర్టల్ కొవిన్, లేదా ఆరోగ్యసేతు పోర్టల్ ద్వారా పేర్లు నమోదు చేసుకోవచ్చు. వ్యాక్సినేషన్ కొరత

నేపథ్యంలో కొత్తగా టీకా తయారీ సంస్థలకు అనుమతులు ఇచ్చింది. హైదరాబాద్ కు చెందిన బయోలాజికల్ ఇ.లిమిటెడ్ కొత్త టీకా తయారీకి రంగం సిద్ధం చేస్తోంది. దీనికి సంబంధించి మూడో దశ క్లినికల్ పరీక్షలను చేపట్టనుంది. ఈ మేరకు భారత్ ఔషధ నియంత్రణ మండలి అనుమతి మంజూరు చేసింది. ఈ పరీక్షలు ఆగస్టు నాటికి పూర్తవుతాయని అంచనా. ఆ తరువాత టీకా వెంటనే విడుదలయ్యే అవకాశం ఉంది. హైదరాబాద్ కు చెందిన ఇండియన్ ఇమ్మ్యూనలాజికల్స్ (ఐఐఎల్) ఆస్ట్రేలియాకు చెందిన గ్రిఫిత్ యూనివర్సిటీతో కలిసి టీకా తయారీ ప్రయత్నాలను చేపట్టింది. వీటిని త్వరితగతిన పూర్తిచేసి టీకాను మార్కెట్లోకి తీసుకువచ్చేందుకు చర్యలు చేపట్టినట్లు ఐఐఎల్ ఎండీ ఆనందకుమార్ వెల్లడించారు. జైడుస్ క్యాడిలా, జెన్నోవా సంస్థలు ఈ ప్రయత్నాల్లోనే ఉన్నాయి. ముక్కు ద్వారా ఇచ్చే టీకా తయారీకి భారత్ బయోటెక్ ప్రయత్నిస్తున్నది. వీటికి రూ. 400 కోట్ల ఆర్థిక సాయం అందించేందుకు కేంద్రం ముందుకు వచ్చింది. సీరం, భారత్ బయోటెక్ సంస్థలకు కలిపి రూ. 4,567 కోట్ల అడ్వాన్స్ నడుపాయం కల్పించాలని నిర్ణయించింది. సీరం కంపెనీకి రూ. 3000 కోట్లు, భారత్ బయోటెక్ కు

రూ. 1567 కోట్లు ఇవ్వడానికి కేంద్రం ఆమోదం తెలిపింది. ఆత్మ నిర్భర భారత్-3 మిషన్ కింద ఈ నిధులను సమకూర్చున్నారని.

కరోనా బాధితులకు చికిత్స అందించే వైద్యులు, సిబ్బంది కోసం గతేడాది కేంద్రం ప్రకటించిన ప్రధానమంత్రి గెరిబ్ కల్గాట్ ప్యాకేజీ ఈనెల 24తో ముగిసింది. దీని స్థానంలో కొత్త బీమా పథకాన్ని తీసుకువచ్చేందుకు కేంద్ర సర్కారు కసరత్తు చేస్తోంది. ఈ మేరకు న్యూ ఇండియా అస్సూరెన్స్ కంపెనీతో ఉన్నతాధికారులు చర్చలు జరుపుతున్నారు. త్వరలో ఇది కార్యరూపం దాల్చునుంది. మరోపక్క పడకల కొరతను నివారించేందుకు అధికారులు చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. అసోం రాజధాని గువహాటీలోని ఇండోర్ స్టేడియంను కొవిడ్ చికిత్సా కేంద్రంగా మార్చారు. మధ్యప్రదేశ్ రాజధాని భోపాల్లో రైలు బోగీలను ఐసోలేషన్ కేంద్రంగా మార్చారు. ఈ ప్రక్రియ దేశవ్యాప్తంగా వివిధ నగరాలు, పట్టణాల్లో చురుగ్గా సాగుతోంది. తమ ఉద్యోగుల కోసం ప్రైవేటు కంపెనీలు విదేశాల నుంచి ఎంత మొత్తం టీకా అయినా, ఎంత ధరకు అయినా దిగుమతి చేసుకునేందుకు కేంద్రం అనుమతించింది. ఇవన్నీ కరోనా కట్టడి చర్యల్లో భాగమే.

విపక్షాల యాగీ...

కాంగ్రెస్ అగ్రనేతలు సోనియా, రాహుల్, ప్రియాంకా గాంధీ, హైదరాబాద్ ఎంపీ ఒవైసీ తదితరులు కరోనాకు సంబంధించి చేస్తున్న విమర్శల్లో హేతుబద్ధత లేదు. కేంద్రం, రాష్ట్రాల పరిమితులు ఏమిటో తెలియకుండా, కొన్ని రాష్ట్రాల తప్పిదాలను కప్పిపుచ్చాలని ఈ ఉన్మాదులు కేంద్రాన్ని ఆడిపోసు కుంటున్నారు. ఒకే రకం వ్యాక్సిన్ కు మూడు ధరలా అని పార్టీ అధినేత్రి సోనియా ప్రశ్నిస్తున్నారు. కేంద్రం వద్దకు వచ్చే వ్యాక్సిన్ పంపిణీలో సమాఖ్య స్ఫూర్తికి పట్టం కడుతూ అన్ని రాష్ట్రాలకు సమానంగా కేటాయించాలని ఆమె కోరారు. అలా జరగడం లేదని ఆమెకు ఎవరు చెప్పారో తెలియదు. ఇది పూర్తిగా నిరాధారం. కరోనా నియంత్రణలో వ్యవస్థలు విఫలమయ్యాయని పార్టీ మాజీ అధ్యక్షుడు రాహుల్ గాంధీ చేస్తున్న విమర్శల్లో అసలే వాస్తవం లేదు. భారత్ కరోనా మరణాలను దాన్నున్నదంటూ న్యూయార్క్ టైమ్స్ చేసిన విమర్శను ప్రస్తావించడం రాహుల్ కే చెల్లింది. భారత్ లో మానవ హక్కులు మృగ్యమనీ, మైనార్టీల అణచివేత జరుగుతోందనీ నిత్యం విమర్శలు చేయడం విదేశీ పత్రికలకు అలవాటైన విద్య. వాటిని ప్రాతిపదికగా తీసుకుని

భయపెడుతున్న కరోనా వ్యర్థాలు!

మనిషి ఆధునికత కోసం, సుఖవంతమైన జీవనం కోసం కొత్త కొత్త ప్రయోగాలతో కనిపెట్టిన వస్తువుల్లో కొన్ని ప్రకృతి వినాశనానికి కారణం అవుతున్నాయి. భూమిలో కలిసిపోలేని వ్యర్థాల రూపకల్పన వల్ల ప్రపంచం యావత్తు ముప్పులో మునిగిపోతుంది.

వాటిల్లో నేడు అత్యంత కీలకమైనవి ఆసుప్రతి వ్యర్థాలు. నేడు ప్రపంచం అంతా కరోనా మహమ్మారి గుప్పిట్లో విలవిల్లాడుతుంది. కరోనా వ్యాధిగ్రస్తులతో ఆసుపత్రులు కిటికీలలాడుతున్నాయి. వ్యాధిని దూరం చేయడానికి వాడే పదార్థాలతో పాటు చేరే వ్యర్థాలు తిరిగి ప్రపంచ జీవవినాశనానికి కారణం అయ్యే

ప్రమాదం పొంచి ఉంది.

కరోనా టీకాలకు ఉపయోగించే సీసాలు, కరోనా టెస్టులకు ఉపయోగించే పరికరాలు (దూది, టెస్టింగ్ ట్యూబ్ లు, సూదులు, సిరంజీలు, కట్టుకునే వస్త్రాలు) వంటి వాటిని ఎక్కడపడితే అక్కడ పారేస్తున్నారు. ఇవన్నీ ప్రమాదభంజికలు మోగించేవే. కరోనా వ్యాధిగ్రస్తులల్లోనే కాక ఇతర జబ్బుల బారిన పడినవారి వల్ల కూడా ఒక్కో పడకకు 400 గ్రాముల చొప్పున గ్రేటర్ లో రోజూ 30 టన్నుల నుంచి 50 టన్నుల వరకు జీవ వ్యర్థాలు వెలువడుతుంటాయి.

కేంద్ర కాలుష్య నియంత్రణ మండలి (సీపీసీబీ) గణాంకాల ప్రకారం 2019లో జీవవైద్య వ్యర్థాలు (బీఎండబ్యూ) రోజుకు 616 టన్నులు ఉత్పత్తి అయ్యేవి. ఇవి చాలా ప్రమాదకరమైనవి. అజోచామ్, వెలాసిటీ సంస్థలు 2018లోనే ఈ వ్యర్థాలు 717 టన్నులకు చేరే అవకాశాలు ఉన్నాయని తమ నివేదికల్లో తెలిపాయి. అప్పుడు ఈ కరోనా మహమ్మారి ఊసు లేదు. కాని నేడు ఈ మహమ్మారి నియంత్రణ, వ్యాధి నిర్ధారణ వంటి వాటి ద్వారా ఉత్పత్తి అయ్యే వ్యర్థాలు ప్రపంచాన్ని భయపెడుతున్నాయ నడంలో అతిశయం లేదు. ముఖ్యంగా ఆసుపత్రులేవీ అత్యంత ప్రమాదకరమైన జీవవ్యర్థాల నిర్వహణ పట్ల

విమర్శలు చేస్తున్న రాహుల్ దృష్టి మరింత వివాదాస్పదమవుతోంది. కరోనాపై చర్చించేందుకు అత్యవసరంగా పార్లమెంటు సమావేశాలను నిర్వహించాలని ఆ పార్టీకి చెందిన సీనియర్ నేత మనీష్ తివారీ కోరడం విడ్డూరం. యావత్ దేశం కరోనాపై పోరాడుతున్న సమయంలో సమావేశాల వల్ల సాధించేది ఏమిటో తివారీకే తెలియాలి. శివసేన ఎంపీ సంజయ్ రౌత్ సైతం ఇలాంటి డిమాండ్ చేయడం మరి వికృతం. తమ పార్టీ పాలిత రాష్ట్రమైన మహారాష్ట్రలో ఈ పని ఎందుకు చేయడం లేదో ఆయనే చెప్పాలి. కరోనా కేసుల సంఖ్యను గణనీయంగా పెంచుతున్న మహారాష్ట్ర సర్కారే చట్టసభల సమావేశానికి సిద్ధపడాలి. రాష్ట్రాలకు సాయం విషయంలో కేంద్రం పక్షపాతంగా వ్యవహరిస్తోందంటూ కొందరు భాజపాయేతర ముఖ్యమంత్రులు చేస్తున్న ఆరోపణల్లో పసలేదు. ఇలాంటి ఆరోపణలు చేయడంలో మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి ఉద్ధవ్ ఠాక్రేయే ముందున్నారు. ఢిల్లీ ముఖ్యమంత్రి కేజ్రీవాల్ కూడా తక్కువేమీ కాదు. కేంద్రంతో కలసి నడవాలన్న ఇంగిత జ్ఞానం ఆయనకు ఏనాడూ లేదు. ఇటీవల ప్రధానితో జరిగిన ముఖ్యమంత్రుల సమావేశాన్ని ప్రత్యక్ష ప్రసారం

చేయడం ద్వారా అనుచితంగా వ్యవహరించారు. అధికారిక సమావేశాలను ప్రత్యక్ష ప్రసారం చేసే పద్ధతి ఎక్కడా లేదు. ఈ విషయాన్ని ప్రధాని మోదీ నేరుగా ప్రస్తావించడంతో కేజ్రీవాల్ క్షమాపణ చెప్పడం గమనార్హం. అసెంబ్లీ ఎన్నికలు జరుగుతున్న బెంగాల్ సీఎం మమతా బెనర్జీ ప్రధాని

నాయకత్వంలో జరిగే కరోనా నియంత్రణ సమావేశాలకు హాజరు కావాలన్న విషయాన్ని పూర్తిగా విస్మరించారు. దేశంలో ఉన్నది సమాఖ్య విధానమన్న స్పృహ ఆయనలో బొత్తిగా లోపించింది. కేంద్రం అందరికీ ఉచితంగా టీకాలు ఇవ్వాలని డిమాండ్ చేస్తున్న మమత ముందుగా తమ రాష్ట్ర ప్రజలకు ఎలాంటి సాయం అందజేస్తున్నారో ఆత్మ విమర్శ చేసుకోవాలి. వ్యాక్సిన్లు, మందులు, సాయం విషయంలో కేంద్రం ఎలాంటి పక్షపాతం చూపడం లేదు. భాజపా పాలిత, విపక్ష పాలిత రాష్ట్రాలన్న విపక్ష అంటూ ఏమీ లేదు. రెమ్ డెసివర్, ఆక్సిజన్, వ్యాక్సిన్ కేటాయింపులను నేరుగా ప్రధాని చేయరన్న సంగతిని గుర్తించాలి. అవసరాలు, తీవ్రత, ఉత్పత్తి తదితర అంశాల మేరకు ఆయా శాఖల అధికారులు చేస్తారు. కేంద్రం తెలంగాణకు ఈనెల 21 నుంచి 30 వరకు 21,500 రెమ్ డెసివర్ ఇంజర్షన్లను కేటాయించింది. ఇప్పుడు అదనంగా మరో 13,500 ఇంజర్షన్లను కేటాయించింది. ధరలకు సంబంధించి పెంపుదలపై సీరం సంస్థ వాస్తవ పరిస్థితిని వివరించింది. తొలుత టీకా ధరను రూ. 150గా ప్రకటించిన మాట వాస్తవమేనని ఒప్పుకుంది. ఇప్పుడు అధిక సంఖ్యలో ఉత్పత్తి చేస్తున్నందున ధర పెంచాల్సి వచ్చిందని సంస్థ పేర్కొంది. ప్రైవేటు ఆసుపత్రులకు రూ.600, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు రూ.400 వంతున సరఫరా చేస్తున్నారు. భారత్ బయోటెక్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు రూ.600, ప్రైవేట్ ఆసుపత్రులకు రూ.1200 వంతున సరఫరా చేస్తోంది. ఎగుమతి ధర 15 నుంచి 20 డాలర్ల వరకు ఉంది.

అసలు విషయం విమర్శలలోని నిష్పాక్షికత ఎంత? కొవిడ్ తీవ్రత నేపథ్యంలో రాజకీయ లబ్ధి పొందే జిత్తులే ఇందులో కనిపించడం లేదా? లాక్డౌన్ విధిస్తే ఆర్థిక వ్యవస్థ కుంటుపడుతుందని అంటూనే, కట్టడి చర్యలు ఏవనీ, ప్రభుత్వానికి ముందు చూపు

జాగ్రత్తలను పాటించడం లేదు. అత్యంత జాగ్రత్తగా విచ్చిన్నం చేయాల్సిన వ్యర్థాలను మురుగు కాలులు, మునిపల్ చెత్తలో కలిపేస్తున్నారు. ఈ వ్యర్థాలను 48 గంటల్లోగా నిర్వీర్య కేంద్రాల (కామన్ బయో మెడికల్ వేస్ట్ ట్రీట్మెంట్ ఫెసిలిటీస్)కు చేర్చాలి. ఆయా కేంద్రాల నిర్వాహకులు ఆసుపత్రుల నుంచి రోజూ జీవ వ్యర్థాలను సేకరించి, ప్లాంట్లకు తరలించి నిర్వీర్యం చేస్తారు. లేదంటే అత్యంత ప్రమాదకరమైన బ్యాక్టీరియా, వైరస్ గాల్లోకి చేరుతుంది. అందుకనే జాతీయ హరిత ట్రైబ్యూనల్ బీఎండ్ బ్యూ నిర్వహణను జాగ్రత్తగానూ త్వరితగతిన నిర్వహించాలని ప్రభుత్వాలను ఆదేశించింది.

వ్యర్థాలను సేకరించడం, వాటిని పర్యావరణ హితంగా వేరుచేయడం, శుద్ధి చేయడం, నాశనం చేయడం అనే ప్రక్రియలను వేగవంతం చేయడమే కాక శాస్త్రీయంగా చేయాల్సి ఉంటుంది. ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ, జాతీయ ఎయిడ్స్ నియంత్రణ సంస్థలు బీఎండ్ బ్యూల నిర్వహణలో శాస్త్రీయ పద్ధతిని ఉపయోగించాలని చెప్పాయి. ప్రయోగశాల వ్యర్థాలు, సూక్ష్మజీవ వ్యర్థాలు, రక్తసమూహాలు, రక్త సంచులు, వ్యర్థాలను పారవేయడానికి ఉపయోగించే కంటైనర్లు, సంచులు వంటివి సుమారు 46 రకాల జీవవైద్య వ్యర్థాలుంటాయని చెప్తారు. ఈ వ్యర్థాలను నిర్వీర్యం చేయడంలోను, శుద్ధీకరించడంలోనూ సీపీసీబీ చేసిన నిబంధనలను రాష్ట్ర కాలుష్య నియంత్రణ మండళ్లు

పాటిస్తూ వ్యర్థాల నిర్వహణ చేపట్టాల్సి ఉంటుంది.

కేవలం ప్రభుత్వానికి వ్యర్థాల నిర్వహణ బాధ్యత ఉందని అనుకుంటే పొరపాటే. ఇది ప్రజలందరూ కలసి పాటించవలసిన సామాజిక బాధ్యత. స్వచ్ఛంద సంస్థలూ ఈ వ్యర్థాల నిర్వహణలో పెద్ద పాత్రనే పోషించాల్సి ఉంటుంది. గృహల్లో, వ్యాపార సంస్థల్లో ఉత్పత్తి అయ్యే వ్యర్థాలు ముఖ్యంగా శామాన్యలు, శానిటైజర్ల సీసాలు, చేతి తొడుగులు, పీపీఈ కిట్లు వంటి వాటిని ప్రత్యేకమైన కంటైనర్లలో తరలించాలి. వీటిని పారేసే ముందు సుమారు 72గంటల పాటు విడిగా ఉంచాలి. ఎట్టిపరిస్థితుల్లోనూ రోడ్లపైన, చెత్తకుండీలు నిండి ఉన్నప్పుడు వాటి పైన పడేయరాదు. పారిశుధ్య కార్మికులకు కూడా వీటి నిర్వహణలో ఎంతో ముప్పు వాటిల్లుతుంది. కనుక వారిని దృష్టిలో పెట్టుకుని వ్యర్థాలను పారవేసేటప్పుడు సశాస్త్రీయమైన పద్ధతులనే వాడాలి. గ్రామీణ కాలుష్య నియంత్రణ మండళ్లు, రాష్ట్ర కాలుష్య నియంత్రణ మండళ్లు చేసే పనులకు ఆటంకాలు కలిగించకుండా తమ వంతు బాధ్యతను ప్రతి పౌరుడూ చేపట్టాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. వ్యర్థాల నిర్వహణ పట్ల ఎలాంటి జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలో, అలాగే సీపీసీబీ వారి నిబంధనల పట్ల ప్రజల్లో అవగాహనను కలిగించడానికి స్వచ్ఛంద సంస్థలు, ప్రభుత్వాలు పూనుకోవాలి.

- డా॥ రాయసం లక్ష్మి

ఇంట్లోనూ మాస్క్

కొవిడ్ 19 ఏ దశలో ఉన్నా, అది వ్యాపించకుండా అరికట్టడంలో పౌరులు తీసుకునే జాగ్రత్తలే ప్రధాన పాత్ర వహిస్తాయి. దేశంలో రోజుకు మూడు లక్షలకు పైగా కేసులు నమోదవుతున్న నేటి పరిస్థితిలో మాస్క్, భౌతికదూరాల ప్రాధాన్యం మరింత పెరిగింది. ఏప్రిల్ 26న మూడున్నర లక్షల వరకు కేసులు నమోదు కావడంతో మరొక్కసారి ఈ జాగ్రత్తలు దేశం ముందుకు వచ్చాయి. అందుకే ఇక నుంచి కొవిడ్ బాధితులు ఇంట్లోనే ఉన్నప్పటికీ మాస్క్ ధరించాలని నీతి ఆయోగ్ సభ్యుడు (ఆరోగ్య వ్యవహారాలు) వీకే పాల్ ఢిల్లీలో చెప్పారు. ఇంట్లో పాజిటివ్ వచ్చిన వారు ఉంటే, వారు మాస్క్ ధరించడం తప్పనిసరి అని ఆయన చెప్పారు. ఆ విధంగా మిగిలిన కుటుంబ సభ్యులు కూడా మాస్క్ ధరించడం శ్రేయస్కరం కాగలదు. రెండు మూడు గంటలకు ఒకసారి చేతులు శుభ్రంగా కడుక్కోవడం, శానిటైజర్ వినియోగం, ఆవిరి పట్టడం, అవసరమైతే తప్ప బయటకు అడుగుపెట్టకపోవడం వంటివన్నీ మామూలే. భౌతికదూరంతో కరోనా వ్యాప్తి ఎంత సమర్థంగా అరికట్టవచ్చునో ఇటీవలనే ఒక అధ్యయనం ద్వారా కనుగొన్నారు. ఆ విషయంలో జాగ్రత్త తీసుకోకపోతే ఒక్క బాధితుడి నుంచి నెల రోజులలో 406 మందికి మహమ్మారి వ్యాపించగలదు. కొన్ని పరిస్థితులలో యాభయ్ శాతమే భౌతికదూరం పాటిస్తే ఒక రోగి ద్వారా 15 మందికి మాత్రమే వైరస్ సోకుతుంది. 75 శాతం భౌతికదూరం పాటిస్తే 30 రోజులలో ఇద్దరు లేదా ముగ్గురికే వైరస్ పరిమితం కాగలదు. వైరస్ సోకినవారంతా కూడా ఆసుపత్రులలో చేరవలసిన అవసరం ఉండదు. ఇంట్లోనే ఉండవచ్చు. మందులు తీసుకుంటూ ఆవిరి పడితే బయటపడే అవకాశమే ఎక్కువ. కానీ ఆవిరి విషయంలోను కొన్ని జాగ్రత్తలు అవసరం. ప్రస్తుత పరిస్థితుల నేపథ్యంలో పౌరులు ఇలాంటి జాగ్రత్తలు పాటిస్తే అందరికీ శ్రేయస్కరమే. ఆరోగ్యంతో పాటు, ఆర్థిక పరిస్థితిని కూడా నిలబెట్టుకోవచ్చు.

లేదనీ అనేవారిని ఏమనాలి?

భారతీయ వ్యాక్సిన్లు వ్యర్థమని, సరిగ్గా పరీక్షించకుండానే ప్రయోగిస్తున్నారని నిన్నమొన్నటి దాకా పేలినవారు ఇవాళ రాష్ట్రాలకు అవి సరిగా అందడం లేదని విమర్శించడంలోని ఆంతర్యం ఏమిటి? మన కోవాగ్జిన్ అద్భుత ఫలితాలు ఇస్తున్నదని ప్రపంచం ప్రశంసిస్తున్నది. దీనికి ఏమంటారు?

వ్యాక్సిన్ల మీద రాష్ట్రాలకు అధికారం ఉండాలని నిన్న పలికిన నోట్లు ఇవాళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల్లో వ్యాక్సిన్ సమకూర్చుకోవచ్చునని కేంద్రం చెబితే విమర్శలకు దిగడం ఏమిటి?

ప్రభుత్వం మీద విమర్శలే తప్ప.. ప్రజల బాధ్యతేదీ లేనట్టే విపక్షాల మాటలు ఉండడం మరి విడ్డూరం. వ్యాధి విస్తరణలో ప్రజల బాధ్యతా ఉందని గుర్తు చేసేవారే కనిపించరెందుకు? కొవిడ్ విస్తరణను అరికట్టడంలో ప్రజలు తీసుకునే జాగ్రత్తలే ప్రధానమని వారికి నిజంగానే తెలియదా?

కుంభమేళా దగ్గర హిందువులు చేరిపోతున్నారంటూ గగ్గోలు పెట్టేవారు, ఢిల్లీ సరిహద్దులలో రైతుల పేరిట జరుగుతున్న జాతరల గురించి మాట్లాడడం లేదు. ఆక్సిజన్ రవాణాకు అడ్డుపడుతున్నా ప్రశ్నించేవారే లేరెందుకు? కొన్నిచోట్ల ఆక్సిజన్ వృధా

అవుతోంది. ఆక్సిజన్, వ్యాక్సిన్లు కూడా నల్లబజారుకు పోతున్నాయి. దీనిని ఆపడంలో విపక్షాలకు బాధ్యత ఉండదా?

ప్రైవేటు ఆసుపత్రులలో రోజుకు లక్షలలో బిల్లులు వేస్తున్న ఒక్కమాట కూడా విపక్షాలు ఎందుకు మాట్లాడవు. అవి మాట్లాడితే బిల్లుల అక్రమ భారాన్ని తగ్గించాలన్న ప్రభుత్వం పని సులువు కాదా? కొవిడ్ వ్యాక్సిన్ల బ్లాక్ మార్కెట్ నిరోధించాలని ఒక్క ప్రతిపక్ష నాయకుడూ చెప్పడు. మాస్క్లు ధరించమనీ, భౌతికదూరం పాటించమనీ చెప్పలేదు.

ఇప్పుడు మనం రెండో దశ కొవిడ్ 19ను చూస్తున్నాం. మరొక దశ కూడా ఉంటుందని నిపుణుల అభిప్రాయం. ఇది భయపెట్టడానికి చెబుతున్నది కాదు. ఇది 1919 నాటి పాఠం. ముందు జాగ్రత్త కోసం చెప్పే మాట. అయితే అది తీవ్రంగా ఉండకపోవచ్చునని కూడా నిపుణులే అభిప్రాయ పడుతున్నారు. కాబట్టి కేంద్రం, రాష్ట్రాలు కలసి ఇక ముందు కూడా గట్టి కృషి చేసి నిర్మూలన కార్యక్రమంలో పాల్గొనవలసి ఉందన్న వాస్తవాన్ని కూడా రాష్ట్రాలు విస్మరించరాదు. ఇలాంటి వాస్తవాలు గమనించకుండా అజ్ఞానమే ప్రాతిపదికగా విపక్షాలు ఆరోపణలు, విమర్శలు చేయడం తగదు. కరోనాపై ప్రభుత్వం చేస్తున్న పోరులో కలసి రావాలి. అలాంటి సంస్కారం లేకపోయినా కనీసం కువిమర్శలకు దూరంగా ఉంటే మంచిది. తాము అధికారంలో ఉన్న రాష్ట్రాల్లో సహాయక చర్యలను వేగవంతం చేయడానికైనా అప్పుడు సమయం దొరుకుతుంది.

వ్యాసకర్త: సీనియర్ జర్నలిస్ట్

మే 9న
మాతృ
దినోత్సవం

ఒక్కసారి చరిత్ర పుటలను తిరగేస్తే- గతంలో మదరింగ్ సండే పేరిట ప్రత్యేకించి ఇంగ్లండులో ఉత్సవాలు జరిగేవి. అవి ప్రజలు సంప్రదాయంగా జరుపుకొనే వేడుకలు. ఇంటింటా తల్లిని సమాదరిస్తూ మాటలు, పాటలతో భావ వ్యక్తీకరణ చేసేవారు. అటు తర్వాత ఓ అమెరికా మహిళ ముందుకొచ్చి 'శాంతికి ప్రతీక అమ్మ' అంటూ ఆ దేశమంతటా సంబరాలకు కారకురాలయింది. అంతర్యుద్ధం పేరు విన్నారా కదా. అది కలిగించిన నానారకాల వేదనలు, రోదనలు మరచేలా, ప్రతి ఒక్క గృహంలోనూ మాతృప్రేమను తలచుకొని గౌరవించుకునే వద్దతి. నిర్వాహకురాలి తనయ అదే విధానానికి అనంతర కాలంలో అత్యంత ప్రాచుర్యం కలిగించింది. జనని రెండో వర్తంతి నుంచే ప్రారంభించి, సరికొత్త రీతికి శ్రీకారం పలికింది. పరిణామక్రమంలో మనతో పాటు మరెన్నో దేశాలు అనుసరిస్తూ వస్తున్నాయి. వాటన్నిటి పరిగణన దరిమిలా, ఆ మహోత్సవాల ప్రస్తుత వయసు సంఖ్యాపరంగా 111 వత్సరాలు!

త్యాగ చరిత- రాగ భరిత

జనని అంటే...కుటుంబమంతటినీ ఒక్కటిగా ఉంచే ముడి. అది సడలకుండా ఉన్నంతవరకే ఆ ఇంటికి పట్టు. ఇతరత్రా పరిస్థితి వేరు. కాస్తంత ఎదిగిన వెంటనే, బిడ్డలు ఎవరి దారి వారే చూసుకుంటారు. అందుకే అక్కడ- కన్నవారి దగ్గరికి చేరి భక్తిగౌరవాలు చూపడానికి నిర్దేశిత తేదీలు ఉన్నాయి. మనకు అలా కానేకాదు. కాకుంటే రోజువారీకి అదనంగా - నిర్ణయించిన ఈ రోజునా ఇక్కడ ప్రేమ వ్యక్తీకరణం ఆహ్వాననీయమే మరి.

అమ్మది కొండంత ప్రేమ. దాన్ని పిల్లలందరికీ పంచుతుందాతల్లి! ఆ ప్రేమను పంచడం పొత్తిళ్ల నుంచే మొదలవుతుంది. ఎవరిని వారిగా నిలబెట్టేంత వరకు సాగుతుంది అది. అసలు తన (అమ్మ) బొందిలో ప్రాణమున్నంత వరకు భువిని దివిగా మార్చేటంత దేవత అమ్మ. పసికందు బుగ్గ గిల్లినా, ఊయలూపి జోల పాడినా, చిట్టిపొట్టి మాటలకు మురిసినా.. ప్రతి క్షణం కనిపించేది తల్లిప్రేమలోని దివ్యత్వమే. బుడిబుడి నడకల అడుగులకు అడుగుడుగునా మైమరచేది ఆ మాతృత్వమే. అంతటి దైవాన్ని గుర్తుచేసుకోవాలని, అందుకో తేదీని నిర్ణయించుకోవాలని ఎవరో మనకు చెప్పడమేమిటి- వెర్రి కాకుంటే? అనలంటూ మలిస్తే కదా, మళ్లీ జ్ఞప్తికి తెచ్చుకోవడానికి! అంతర్జాతీయ మాతృ దినోత్సవం ప్రతి ఏటా మే నెల రెండో ఆదివారం (ఈసారి తొమ్మిదిన) నిర్వహించాలంటున్న ఐక్యరాజ్య సమితి సభ్యదేశాలు ఒక కారణం చూపుతున్నాయి. వాటి వివరాల సంగతీ సందర్భాలూ ఇప్పుడు చూద్దాం.

ప్రేమకు చిరునామా అమ్మ

'ప్రథమం గురుకార్యం చ/ ద్వైవకార్యం ద్వితీయకం/ తృతీయ మపిచాతిధ్యం/ స్వాత్మకార్యం చతుర్థకమ్' అంటుంది ప్రాచీన శ్లోకం. అంటే...ఏ మనిషైనా తొలిగా పాటించతగింది గురుమాత్యం. తదుపరి వసులు -ద్వైవకార్య నిర్వహణ, అతిథులకు సమాదరణ. అనంతరమే సొంతపని. వీటన్నింటినీ మించి ప్రతివారూ తప్పనిసరిగా చూపి తీరవలసింది అమ్మమీద ప్రేమ. అది లేని జీవితం పరమ వ్యర్థం. ఆ దేవుడు అన్నిచోట్లా ఉండలేకనే తల్లిని సృజించాడంటారు. అవును, అదంతా అక్షర సత్యం. నడక, నడత, నాగరికత - అన్నీ నేర్పిస్తుందామె. తనను సంతానం విస్మరించడమంటే- వారిని వారు ఉపసంహరించుకోవడం. కన్నతల్లి త్యాగ పునాదిపైనే ఎవరి జీవనభవంతైనా నిలుస్తుంది. కాదు కూడదంటే మానవత సమస్తం భూస్థాపితమైనట్లే!

ఎన్నటికీ తీర్చుకోలేనిది మాతృరుణం. 'జ్ఞానంతు ప్రధానం న తు కర్మహీనం/ కర్మ ప్రధానం న తు బుద్ధిహీనం/ తస్మాదుబాభ్యాం తు భవేత్ప్రసిద్ధిః/ న ప్యేక పక్షో విపాక ప్రయాతి'. దీని భావార్థం: ఎక్కడైనా వికాసం అత్యవసరమే. అది కర్మ లేని చోట ఉపయోగరహితం. పనీ ముఖ్యమే. అలా అని జ్ఞాన చింతన కొరవడితే, అది ప్రయోజన రహితం. ఆలోచన, ఆచరణ- రెండూ ప్రాణికి కీలక బాధ్యతలు. అవి జతపడినప్పుడే మానవ జీవనం సార్థకం.

జంధ్యాల శేరీత్ బాబు
సీనియర్ జర్నలిస్ట్

పిల్లలను కని పెంచి పోషించే వేళల్లో మాతృమూర్తి ఎంతెంత శ్రమ పడుతుందో ఇక్కడే కాదు- ఎక్కడైనా, ఏ లోకంలోనైనా, ఎవరికైనా సాధ్యమేనా? బదులు ఇచ్చుకోవడమన్నది ఎప్పటికీ సాధ్యమవదు. ఆ రుణచెల్లింపు అసంభవం. ఇవన్నీ తెలిసి మనసుకోవా లన్న తెలివిడిని ఐరాస తనదైన ప్రణాళికతో కలిగిస్తోంది. దానిలో భాగమే ఇటీవలి కాలంలో ఢిల్లీ ప్రాంతీయ కేంద్రంగా ఏర్పాటైన మాతృమందన సంస్థ. పుస్తకాల్లో పాఠ్యాంశాలుగా చేర్చడం, పాఠశాల స్థాయి నుంచే కుటుంబ బాధ్యతల గురించి బోధించడం -ప్రధాన లక్ష్యాలు. మరికొంత కాలానికి ఈ కార్యక్రమాలు ఒక రూపం సంతరించుకోవచ్చు.

పై లోకంలో అమృతం ఉందో లేదో నాకు తెలియదు కానీ, ఈ ఇల్లలో ఆ మాటకు అర్థం మాత్రం తల్లి- అని కవిస్వరం. కని పెంచుతున్న పిల్లల కోసమే తనువులోని అణువణువు కరుగుతున్నా అదో అనుబంధంగా, అదే ఏకైక బాధ్యతగా తలుస్తుంది తల్లి. భూదేవి వంటి సహనశక్తి కనబరుస్తున్నందుకే తాను ధాత్రిగా పేరొందింది. అందించే ఆ సేవకు విలువ కట్టగల వారెవరు? మానవీయతకు కోవెలగా నిలిచే మాతృహృదిని పదిలం చేసుకునేది ఎందరు? చూస్తూ ఉండగానే కాలం గడుస్తుంది. అమ్మ రూపూ రేఖా మూరుతూ వస్తోంది. దరి చేర్చుకోకపోగా, విడిలించి, వదిలించు కునే పెను జాడ్యమూ పెరుగుతున్నది. ముఖం ముడతలు పడి, తల ముగ్గుబుట్టగా మారి, చూపు సన్నగిల్లి, చేతులు వణికి, కాళ్ల సత్తువతగ్గి దీనమై పోతున్నది ఆమె పరిస్థితి. అప్పుడంతా ఎందుటాకుల గలగల! అందుకని బిడ్డలెవరూ సానుభూతి ప్రదర్శించ నక్కర్లేదు. పాద నమస్కారాల చిత్రీకరణ లతో ప్రసార సాధనాలను నింపాల్సిన పనీ లేదు. అమ్మను అమ్మలా చూసుకుంటున్నామా లేదా? అని తమలోకి తాము తొంగి చూసుకుంటే చాలు, అదే పదివేలు! ★

అంజనాద్రి వద్ద హనుమ విగ్రహం(తిరుమల)

శ్రీమద్రామాయణం మంత్రగర్భితమైన ఆదికావ్యం కాగా సీతారాములు శక్తి, విష్ణుతేజాలుగా; హనుమ శివతేజంగా పురాణాలు అభివర్ణించాయి. పదిళ్లున్న పల్లెలోనూ రామమందిరం ఉన్నట్లే హనుమత్ మందిరాలకూ కొదవ లేదు. ఆయనకు ప్రత్యేకంగా ఆలయాలు ఉండడంతో పాటు రామాలయాలలోనూ సీతారామలక్ష్మణులతో పాటు కొలువై ఉంటారు. ఇతర దేవతలకు మించి ఇది హనుమకు ప్రత్యేకత. అంతటి విశిష్టత గల హనుమ జన్మస్థలం విషయంలో చిరకాలంగా సందేహాలు, వాదోపవాదాలు నెలకొనగా, దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలవారు హనుమ తమ తమ ప్రాంతానికి చెందినవాడిగా చెప్పుకుంటూ వస్తున్నారు. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం (తితిదే) వాటికి స్వస్తి చెబుతూ, అంజనేయుడి జన్మస్థలం తిరుమల గిరులలోని అంజనాద్రినని సప్రామాణికంగా ప్రకటించింది. ఈ అంశంపై ఏర్పాటైన పండిత పరిషత్ శ్రీరామనవమి పర్వదినం సందర్భంగా (ఏప్రిల్ 21) తిరుమలేశుని సమక్షంలో నాద నీరాజనం వేదికపై వాఙ్మయ, భౌగోళిక, శాసన, పౌరాణిక ఆధారాలతో ప్రకటించింది. అంజనేయ జన్మస్థలిపై కర్ణాటక, ఝార్ఖండ్ సహా ఐదు రాష్ట్రాల నుంచి వినిపిస్తున్న వాదనలకు ఆధారాలు లేవని పండిత పరిషత్ చైర్మన్, రాష్ట్రీయ సంస్కృత విద్యాపీఠం ఉపకులపతి మురళీధరశర్మ స్పష్టం చేశారు.

హనుమ అంజ

మతంగ మహర్షి నలహా వ్రకారం అంజనేదేవి తపస్సు చేసి అంజనేయుడిని పుత్రుడిగా పొందిన స్థలం కనుక ఆ కొండకు అంజనాద్రి అని పేరు వచ్చిందని భౌగోళిక రుజువులు చెబుతున్నాయి. 'అంజనా చ తపః కృత్వా హనుమంతమజీ జన్మత్...' అని వరాహ పురాణం పేర్కొంటోంది. అంతకు పూర్వయుగం (కృత)లో ఈ కొండను వృషాద్రిగా వ్యవహరించేవారు. వ్యాసుడు 'కృతే వృషాద్రి' అని అభివర్ణించారని భవిష్యోత్తర పురాణం పేర్కొంటోంది. శ్రీరాముడు వానరవీరులతో కలసి ఇక్కడ సేదతీరుతుండగా వారిలో కొందరు శేషాచలంలోని వైకుంఠ గుహను సందర్శించారని వరాహ పురాణం, వేంకటాచల మాహాత్మ్యంలో ఉంది. ఈ గుహ స్వామివారి పుష్పరిణికి ఈశాన్యంగా సుమారు రెండు కిలోమీటర్ల దూరంలో నేటికీ చెక్కు చెదరకుండా ఉంది. ఇక్కడికి సమీపంలోనే అంజనాద్రి మీద ఉన్న జాపాలి తీర్థం వద్దనే మారుతిని అంజనా దేవి కన్నదని కూడా పురాణాలు చెబుతున్నాయి. సీతాన్వేషణకు బయలుదేరిన రామలక్ష్మణులు హంపి సమీపంలోని 'కిష్కింధ' వద్ద హనుమను మొదటిసారి చూశారని శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణం చెప్పడాన్ని బట్టి కిష్కింధ తిరుమల దగ్గరగా (336 కి.మీ.) ఉన్నందున ఆయన అక్కడి నుంచి హంపి వెళ్లి

ఉంటాడని పండిత పరిషత్ నిర్ధారించింది. ఇతర ప్రాంతాల నుంచి హంపికి దూరాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే గుమ్మ 1240 కి.మీ.; కైథల్ 1628 కి.మీ., డాంగ్ 666 కి.మీ., మహారాష్ట్ర 616 కి.మీ. దూరంలో ఉన్నాయి. ఇవన్నీ హనుమ జన్మస్థలంగా అక్కడి వారు నమ్మే ప్రాంతాలు.

వాఙ్మయ ఆధారాలు

శ్రీమద్రామాయణంలోని సుందరకాండ, అనేక పురాణాలు, కావ్యాలలో, వేంకటాచల మాహాత్మ్యంలో హనుమ జన్మ వృత్తాంతం ఉంది. స్కాంద, వరాహ, బ్రహ్మాండాది పురాణాల నుంచి వివిధ విషయాలతో ఏర్పికూర్చిన సంకలనం వేంకటాచల మాహాత్మ్యంలో హనుమ జన్మ వృత్తాంత విశదంగా కనిపిస్తుంది. సూర్యబింబాన్ని పండుగా భ్రమించి దాని కోసం ఈ కొండపై నుంచి లంఘించిన హనుమ బ్రహ్మస్త్రఘాతం బారిన పడినప్పుడు అంజనను సాంత్యపరిచే

డా॥ ఆరవల్లి జగన్నాథస్వామి
వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

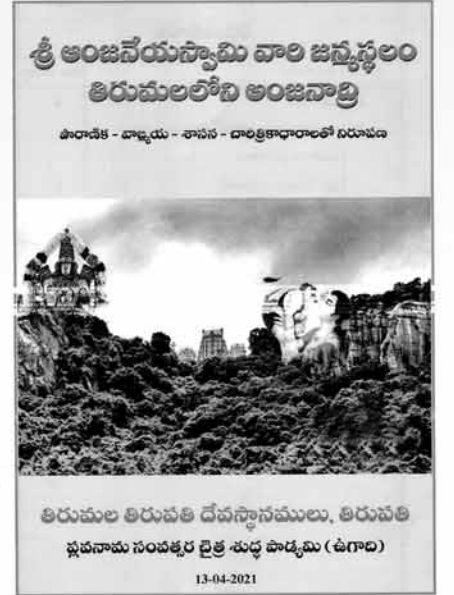
క్రమంలో 'లోకశ్రేయస్సు కోసం ఈ శేషాద్రి లేదా వేంకటగిరిపై తపస్సు చేసి పుత్రుడిని పొందిన నీ పేరిటి ఇది అంజనాద్రిగా ప్రసిద్ధమవుతుంది' అని బ్రహ్మాది దేవతలు వరం ఇచ్చారని బ్రహ్మాండ పురాణం చెబుతోంది. తమిళ అనువాదం కంబ రామాయణంతో పాటు వేదాంత దేశికులు (1268-1369) తమ 'హంసదూతం' కావ్యంలో 'అగ్ర భావీ సపది నయనే రంజయన్ అంజనాద్రి' అనీ, ప్రతివాద భయంకర అణ్ణంకరాచార్యులు (1361) తమ 'అంజనాద్రి స్తోత్రం'లోను హనుమను ప్రస్తావించారు. అన్నమాచార్యులు (1408-1503) తమ రచనలలో వేంకటాద్రిని అంజనాద్రిగా అభివర్ణించారు. 17వ శతాబ్దానికి చెందిన శ్రీరంగరామానుజాచార్యులు 'కరోపనిషత్ భాష్యం'కు రాసిన మంగళశ్లోకంలో 'అంజనాచల శృంగార మంజులీర్థమగాహతామ్' అని రాశారు. స్టాటన్ అనే అధికారి (క్రీ.శ.1800లో) తిరుమల ఆలయ విశేషాలతో రాసిన 'సవాల-ఎ-

దాదాపు నాలుగున్నర దశాబ్దాలకు పైగా తితిదే ఆధ్యాత్మిక మాసపత్రిక 'సప్తగిరి'లో, ఇతర పత్రికలలో వ్యాసాలు రాస్తూ వచ్చారు. 'హనుమ జననానికి మూలకారకులైన పార్వతీపరమేశ్వరులు వేంకటాద్రిపై సంచరించారని పరాశర సంహిత చెబుతోంది... తిరుపతి నుంచి తిరుమల మార్గంలో ఏడుకొండల్లో అంజనాదేవి తపస్సు చేసిన వర్వతం ఉందని రామచరణ్ రామాయణం పేర్కొంటోంది...కిష్కింధ రాజ్యం ఆంధ్ర ప్రాంతంలోనిదని, హనుమ తిరుమల కొండమీద ఆకాశతీర్థం ముంగిట జన్మించారని పరిశోధక పండితులు అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశర్మ తమ హనుమత్పూజా మంజరిలో 'ప్రకటించారు' లాంటి అనేక అంశాలను చిదంబరశాస్త్రి పేర్కొన్నారు.

హనుమ ఆంధ్రుడని, ఆయన జన్మస్థలం అంజనాద్రి అని పేర్కొంటున్న భవిష్యోత్తర పురాణం తదితర ఇతిహాసాలలోని శ్లోకాలను ఉటంకిస్తూ డాక్టర్ ఏవీఎన్జీ హనుమత్ప్రసాద్ పుస్తకం (2012) ప్రచురించారు. తితిదే పూర్వ కార్యనిర్వహణాధికారి, దివంగత పీవీఆర్కే ప్రసాద్ తమ 'తిరుమల వీలాపుత్రం'లో వరాహ పురాణాన్ని ఉటంకిస్తూ, రామలక్ష్మణులు అంజనాద్రిని సందర్శించారని పేర్కొన్నారు.

శాసనాధారాలు

తూర్వాశ్వల దండయాత్ర నమయంలో శ్రీరంగంలోని ఉత్పవేదాన్ని తిరుమల గిరులకు

తరలించి అనంతరం దానిని 'అంజనాద్రి' నుంచి తీసుకువచ్చినట్లు శ్రీరంగంలోని శిలాశాసనం పేర్కొంటోంది. తిరుమల ఆలయంలోని రెండు శాసనాలు (27జూన్ 1491, 6 మార్చి 1545), వేంకటాచల మాహాత్మ్యం గ్రంథం ప్రమాణమేనని చెబుతున్నాయి. ఈ గ్రంథం అంజనేయుడి జననాన్ని ప్రస్తావిస్తోంది. ఎట్టూర్ లక్ష్మీకుమార తాతాచార్యులు (16వ శతాబ్దం)రాసిన 'హనుమద్వింశతి:' స్తోత్రం కాంచీపురం వరదరాజ పెరుమాళ్ ఆలయం లోనూ, ఆచార్యుల వారు కట్టించిన అంజనేయస్వామి ఆలయంలో 'అంజనగిరి' ప్రస్తావన తెలిపే శ్లోకం

నాద్రీశుడే

జవాబ్' పుస్తకంలో అంజనాద్రి వద్ద అంజనాదేవి పుత్రోదయాన్ని పేర్కొన్నారు. లండన్లోని ఇండియన్ ఆఫీస్ రికార్డు లైబ్రరీలోని అప్రకాశిత గ్రంథం 'అంజనాద్రి మాహాత్మ్యం' కూడా హనుమ వేంకటాద్రిలోనే ఉదయించాడని పేర్కొంటోందని పండిత పరిషత్ వివరించింది.

అంజనేయుడు సప్తగిరులలోని అంజనాద్రిపైనే జన్మించారని తెలిపేందుకు ఇతిహాసాలలో అంజనేయస్వామి పాత్రపై పరిశోధన చేసి పీహెచ్ డీ పట్టా పొందిన డాక్టర్ అన్నదానం చిదంబరశాస్త్రి అనేక ఆధారాలు సేకరించారు. ఈ విషయంపై

జాపాలి తీర్థం, హనుమ అలయం (స్వామివారు పుట్టిన చోటు)- అంజనాద్రి.

శిలాశాసనంగా కనిపిస్తోంది. తిరుపతిలోని ఎన్నో శాసనాలు ఆ ప్రాంతంలో అంజనేయుడికి గల ఆరాధనను వెల్లడిస్తున్నాయి.

పురాణాధారాలు

ఇక పురాణాల వరంగా పరిశీలిస్తే... శ్రీనివాసుడు కొలువైన వేంకటాచలాన్ని త్రేతాయుగంలో అంజనాద్రిగా (కృతే పుష్కాద్రిం వక్ష్వంతి త్రేతాయం అంజనాచలం! ద్వాపరే శేషశైలేతి కలౌ శ్రీ వేంకటాచలం!!) వ్యవహరించేవారట. ఆకాశగంగ ప్రాంతంలో తపస్సు చేసిన అంజనాదేవికి పుత్రసంతానం కలిగిందని, ఆ ప్రకారం ఈ కొండకు అంజనాద్రి అనే పేరు వచ్చిందని స్థాంధ పురాణం చెబుతోంది. వరహ, బ్రహ్మాండాది పురాణాల సారంతో రూపొందిన వేంకటాచల మాహాత్మ్యం హనుమ జన్మ పుత్రాంతాన్ని వివరిస్తోంది. సూర్యుడిని పట్టుకునేందుకు బాలాంజనేయుడు వేంకటాద్రి నుంచి లఘించారని, కిష్కింధ ప్రాంతంలో రామదర్శనాంతరం హనుమ తిరిగి వచ్చి తరలివచ్చారని, వానరవీరలు వైకుంఠ గుహలోకి ప్రవేశించారని.. ఇలా అనేక విషయాలను వేంకటాచల మాహాత్మ్యం వివరిస్తోంది. వాల్మీకి రామాయణం తెలియచేస్తున్న వివరాలతో పురాణ వివరాలను, వివిధ ఆధారాలను సరిపోల్చడం ద్వారా అంజనాద్రిపై గల జాబాలి తీర్థం హనుమ స్థలమని పండిత పరిషత్ నిర్ధారణకు వచ్చింది.

పండిత పరిషత్

‘హనుమ జన్మస్థలం అంజనాద్రి’ అంటూ వేలాది

హనుమద్భక్తుల సంతకాలతో 1990 ఫిబ్రవరిలో, గత ఏడాది (2020) అక్టోబర్ లో ఇతిహాసాల ఆధారాలతో చిదంబరశాస్త్రి తితిదేకి విన్నపాలు పంపారు. దీనిపై తితిదే గత ఏడాది (2020) డిసెంబర్ లో వేదపండితులు, పురావస్తు శాఖ నిపుణులు, ఇస్రో శాస్త్రవేత్తలతో ఒక సంఘాన్ని నియమించింది. ఎస్సీ ఉన్నత వేదాధ్యయన సంస్థ ప్రాజెక్టు అధికారి డాక్టర్ ఆకెళ్ల విభీషణశర్మ కన్వీనర్ గా రాష్ట్రీయ సంస్కృత విద్యాపీఠం ఉపకులపతి మురళీధరశర్మ అధ్యక్షుడిగా, శ్రీ వేంకటేశ్వర వేద విశ్వవిద్యాలయం ఉపకులపతి ఆచార్య సన్నిధానం సుదర్శనశర్మ, ఆచార్య రాణి సదాశివమూర్తి, ఆచార్య జానుమద్ది రామకృష్ణ, ఆచార్య శంకరనారాయణ, ఇస్రో శాస్త్రవేత్త రేమెళ్ల మూర్తి, రాష్ట్ర పురావస్తు శాఖ మాజీ ఉప సంచాలకుడు విజయ్ కుమార్ సభ్యులుగా పరిషత్ ఏర్పాటైంది. ‘ఈ అంశంపై వీరు పరిశోధించి, బలమైన ఆధారాలు సేకరించారు. ఇతర రాష్ట్రాలు నిరూపించ లేకపోయాయి. ఈ వివరాలను తితిదే వెబ్ సైట్ లో పొందుపరుస్తాం. ఈ నివేదికపై తితిదే పాలక మండలిలో, రాష్ట్ర దేవదాయశాఖతో చర్చించి జాపాలి తీర్థంలో ఆలయం నిర్మిస్తాం’ అని తితిదే కార్యనిర్వహణాధికారి కె.ఎన్.జవహర్ రెడ్డి వివరించారు. శ్రీరాముడి జన్మస్థానం అయోధ్య కాగా, ఆయన భక్తుడు హనుమ జన్మస్థానం తిరుమల అని రూఢీ అయిందని ఈ కార్యక్రమానికి ప్రత్యేక అతిథిగా హాజరైన తమిళనాడు గవర్నర్ భన్వర్ లాల్ పురోహిత్

అన్నారు. పండిత పరిషత్ లోతైన అధ్యయనంతో అంజనేయుడి హనుమ జన్మస్థలాన్ని నిర్ధారించడం ఆనందదాయకమని అన్నారు. ఎటూర్ లక్ష్మీకుమార తాతాచార్య (క్రీస్తుపూర్వం 16 శతాబ్దం) రాసిన ‘హనుమద్వింశతి’ స్తోత్రం కాంచీపురంలో వరదరాజ గుడిలో, ఆయనే నిర్మించిన అంజనేయస్వామి గుడిలో శిలాశాసనం రూపంలో ఉంది.

బదు రాష్ట్రాల వాదన

హనుమ జన్మస్థలం ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని వేంకటాచలమేనని తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం గట్టి ఆధారాలతో నిరూపించగా, మరో ఐదు రాష్ట్రాలు కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, హర్యానా, జార్ఖండ్ వాదనకు దిగినా అందుకు తగిన ఆధారాలు చూపలేదని పండిత పరిషత్ తెలిపింది. కర్ణాటక మొదట గట్టిగానే వాదించినప్పటికీ, పూర్తి ఆధారాలు సేకరించలేకపోయింది. హంపి కన్నడ విశ్వవిద్యాలయం ఈ విషయంలో కొంత పరిశోధన జరిపినా ‘కర్ణాటకలోని అంజనాద్రి అంజనేయుడి పుట్టిన ప్రాంతమన్నది జనశ్రుతి మాత్రమేనని, దాని నిరూపణకు తమ వద్ద ఎలాంటి ఆధారాలులేవని అక్కడి తాళపత్ర విభాగం ఆచార్యులు వాసుదేవన్ తెలిపారని పండిత పరిషత్ చెప్పింది.

కాగా, ఉత్తర కన్నడ జిల్లా గోకర్ణలో హనుమ జన్మించారని శివమొగ్గలోని రామచంద్రపుర మఠాధిపతి రాఘవేశ్వర భాంతీ స్వామీజీ కూడా అప్పట్లో అభిప్రాయపడ్డారు. తాను గోకర్ణలోని సముద్రతీరంలో జన్మించినట్లు హనుమ లంకలోని అశోకవనంలో సీతమ్మకు నివేదించారంటూ భారతీ స్వామీజీ రామాయణ గాథను ఉటంకించారు. దాని ఆధారంగానే గోకర్ణం అంజనేయుడి జన్మభూమి అని, కిష్కింధ కర్మభూమి అని చెప్పగలమని ఆయన అన్నారు. ఆ రాష్ట్రంలోని పంపాతీరంలోని అంజలకొండే అంజనాసుతుడి జన్మస్థలమని హంపి స్వామీజీ కూడా గత ఏడాది ప్రకటించారు. కొప్పల్ జిల్లాలోని ఆనెగొండికి సమీపంలో ఉన్న కిష్కింధలోని కొండ ‘అంజనాద్రి’పై జన్మించాడని కర్ణాటక పండితులు గతంలో వాదించారు. అయితే అంజనేయుడు తమ ప్రాంతంలోనే జన్మించారని నిరూపించేందుకు తమ వద్ద ఎలాంటి ఆధారాలు లేవని హంపి విశ్వవిద్యాలయం పండితులు చెప్పారు.

అలాగే జార్ఖండ్ లోని గుమ్లా జిల్లాలో అంజన అనే గ్రామంలోని గుహ, హర్యానాలోని కైథల్, గుజరాత్ లోని నవ్ సరి ప్రాంతంలోని డాంగ్, మహారాష్ట్రలోని నాసిక్ సమీపంలో త్రయంబకేశ్వర్ వద్ద గల అంజనేరి పర్వత ప్రదేశం హనుమ జననానికి సంబంధించినదని ఆయా ప్రాంతాలు చెప్పు కొచ్చాయి. అవన్నీ స్థానికుల విశ్వాసమే తప్ప అందుకు ప్రమాణాలు కానీ, ఆధారాలు కానీ లేవని తితిదే పండిత పరిషత్ పేర్కొంది. ★

‘హనుమద్వింశతి’ స్తోత్రంతో శిలాఫలకం (కాంచీపురం)

చైత్రమాసంలో వచ్చే హిందూ నూతన సంవత్సరం లేదా నవరాత్రి, దీనినే కశ్మీర్‌లో 'నవరెహ్' అంటారు. ఈ ఉత్సవం కశ్మీరీ హిందువులకు ఎంతో ప్రత్యేకమైనది. మూడు దశాబ్దాల తరువాత ఈసారి కశ్మీరీ హిందూ శరణార్థులు ఈ పండుగను ఆనందోత్సహాలతో జరుపుకున్నారు. ఈ ఉత్సవాలను సంజీవని శారదా కేంద్రం నిర్వహించింది. ఏప్రిల్ 12న శిర్యభట్ అపూర్వమైన త్యాగాన్ని గుర్తుచేసుకుంటూ త్యాగ దివస్ జరుపుకున్నారు. ఏప్రిల్ 13న సంకల్ప దివస్, చివరిరోజు (ఏప్రిల్ 14) చక్రవర్తి లలితాదిత్యుని గుర్తుచేసుకుంటూ శౌర్య దివస్ పాటించారు. మూడు రోజుల ఉత్సవాల చివరి రోజున ఆర్ఎస్ఎస్ సర్ కార్యవాహ దత్తాత్రేయ హోసబలే ఉపన్యాస కార్యక్రమం జరిగింది. ఈ ఉత్సవాల నిర్వహణలో జమ్మూకశ్మీర్‌కు చెందిన 150 సామాజిక, ధార్మిక సంస్థలు పాలుపంచుకున్నాయి.

'కశ్మీరీ హిందువుల త్యాగాలు మరువలేనివి'

జమ్మూకశ్మీర్‌తో పాటు విదేశాల్లో ఉన్న హిందువులకు నవరెహ్ శుభాకాంక్షలు తెలిపిన దత్తాత్రేయ హోసబలే.. దేశం, సమాజం పట్ల తమ కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించాలన్న సంకల్పానికి బలం కొన్ని వందల రెట్లు ఉంటుందని అన్నారు. శతాబ్దాల పాటు విదేశీ శక్తులతో పోరాడిన మన పూర్వీకులు ఎప్పుడూ తమ పోరాటాన్ని ఆవలేదని, నిరాశకు గురికా లేదన్నారు. శిర్యభట్ త్యాగభావన, లలితాదిత్యుని శౌర్యం నుంచి మనం ఎంతో నేర్చుకోవాలని అన్నారు. బప్పరావల్ సహాయంతో లలితాదిత్యుడు అరబ్ దురాక్రమణదారులను తరిమికొట్టారని ఆయన గుర్తుచేశారు.

కశ్మీరీ హిందువుల త్యాగాల గురించి దత్తాత్రేయ తన ఉపన్యాసంలో ప్రస్తావించారు. కొన్ని దశాబ్దాలుగా హిందూ ధర్మాన్ని కాపాడటంలో కశ్మీరీ హిందువులు

చేసిన త్యాగాలు అపూర్వమైనవని అన్నారు. తికలాల్ తపూ, జస్టిన్ నీలకంఠ గంగు, నరళాభట్, ప్రేమ్‌నాథ్ భట్ వంటివారు మతమౌఢ్యానికి బలయ్యారని, హిందువులుగా పుట్టడం, కశ్మీరీలు కావడమే వారి పాపమైపోయిందని ఆయన విచారం వ్యక్తంచేశారు.

కశ్మీరీ హిందువులను రక్షించడం కోసం గురుతేజ్ బహదూర్ తన జీవితాన్ని త్యాగం చేశారని ఆయన గుర్తుచేశారు. గతంలో అనేకసార్లు కశ్మీరీ హిందువులు తమ స్వస్థలాన్ని వదిలిపెట్టి తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో బయటకు రావలసి వచ్చింది. 1989-90లో కూడా ఏడవసారి కశ్మీరీ హిందువులు అలాగే తరలి పోయారు. ఇప్పుడు ఇక్కడ జరుగుతున్న ఈ వేడుకలను చూస్తే కశ్మీరీ హిందువుల పట్టుదల, కష్టాలను తట్టుకుని నిలబడగలిగిన శక్తి వెల్లడవుతున్నాయి.

యూదులు, టిబెటన్ల ఉదాహరణలను ప్రస్తావించిన దత్తాత్రేయ హోసబలే తమ మాతృభూమి నుండి తరిమివేయబడి ప్రపంచంలోని వివిధ దేశాల్లో తలదాచుకున్న యూదులు తరతరాలుగా తమ మాతృభూమిని చేరుకుని, అక్కడ తమ పండుగలు యథావిధిగా జరుపుకునే సంకల్పాన్ని, లక్ష్యాన్ని మరచిపోలేదని, చివరికి ఆ పోరాటంలో విజయం సాధించారని అన్నారు. చైనా దురాక్రమణ మూలంగా టిబెటన్లు కూడా తమ భూమి నుంచి దూరమయ్యారు. ఇప్పటికీ వారు తమ మాతృభూమిని తిరిగి పొందేందుకు పోరాడుతూనే ఉన్నారు. జమ్మూకశ్మీర్‌లో జిహాదీ అక్రమాలను అడ్డుకునేందుకు భారత సైనికులు, పారమిలటరీ బలగాలు, జమ్మూకశ్మీర్ పోలీసులు ఎన్నో త్యాగాలు చేశారని సర్ కార్యవాహ గుర్తుచేశారు.

ప్రస్తుతం జమ్మూకశ్మీర్‌లో పరిస్థితుల గురించి ప్రస్తావించిన ఆయన 370 అధికరణం, 35వ అధికరణాల రద్దు ఈ కేంద్రపాలిత ప్రాంత ప్రజలకు ఎంతో మేలు చేసిందన్నారు. ఈ ప్రాంత అభివృద్ధికి ప్రభుత్వం అనేక ప్రాజెక్టులు చేపడుతోందని అన్నారు.

నవరెహ్ మహోత్సవం, 2021 నిర్వహణలో పూర్తి సహాయ సహకారాలు అందించిన సంస్థలన్నిటికీ సంజీవని శారదా కేంద్ర ఉపాధ్యక్షులు అవతార్ కృష్ణ కృతజ్ఞతలు తెలిపారు. సర్ కార్యవాహ స్ఫూర్తివంతమైన సందేశం జమ్మూకశ్మీర్ హిందువుల మనోబలాన్ని, విశ్వాసాన్ని మరింత పెంచిందని, దేశంతోపాటు ప్రపంచమంతా జమ్మూకశ్మీర్‌కు అండగా నిలబడుతుందన్న నమ్మకాన్ని కలిగించిందని అవతార్ కృష్ణ అన్నారు.

ఆన్లైజర్ నుండి
అను: కేశవనాథ్

మంచిసూర్గం

శీలమే గొప్ప సంపద

శీలం అంటే స్వభావమని అర్థం. ప్రతివ్యక్తి ఒక ప్రత్యేక స్వభావంతో ఉంటాడు. తల్లికి పుట్టిన కవల పిల్లలు ఒకే స్వభావంతో ఉండరు. ఒకరు ఒకటి ఇష్టపడితే ఇంకొకరు చేరొకదానిని ఇష్టపడతారు. లోపల స్వభావం ఎలా ఉంటుందో దానికి తగ్గట్టుగానే మనిషి నడవడిక ఉంటుంది. స్వభావం పుట్టుకతో వస్తుంది. కానీ పుట్టుకతో వచ్చిన స్వభావం సత్సంగం చేత, మనిషి ఆచరించే మంచిపనులు, మంచిగుణాలు, మంచి మాటలు వినడంచేత మారుతుంది. “నా చెవులు ఎప్పుడూ భద్రమైన మాటలు వినుగాక” అంటుంది శాస్త్రం. అంటే “ఏ మాటలు వినడం చేత నా స్వభావంలో మార్పు కలుగుతుందో, నా మనసును ప్రభావితం చేస్తాయో, ప్రభావితమైన మనసు ఆ సంకల్పం చేస్తుందో, ఆ సంకల్పానికి అనుగుణంగా ప్రవర్తిస్తేనే నాకు కీర్తి కానీ, అపకీర్తి కానీ కలుగుతుంది. కనుక నా ప్రవర్తన పదిమంది చేత గౌరవం పొందడానికి యోగ్యమైన రీతిలో మనసును ప్రచోదితం చేయగల మంచిమాటలు మాత్రమే నా చెవులయందు పడుగాక!” అని. “ఒకవేళ నా చెవులు అన్నిటినీ విన్నప్పటికీ, నా మనసు మాత్రం సారవంతమైన మాటలనే వుచ్చుగానుగాక! దానిచేత ప్రభావాన్ని పొందిన మనసు సత్సంకల్పాలను ఇచ్చి, బుద్ధి నిర్ణయం చేసి తదనుగుణమైన ప్రవర్తన చేత నేను శోభిల్లెదను గాక” అని దేవతలను మనం ప్రార్థన చేస్తాం. అందుచేత శీలం అనేది అత్యంత ప్రధానమైంది. అది స్త్రీకి కానివ్వండి, పురుషుడికి కానివ్వండి, శీలమే గొప్ప సంపద. ఎవరు శీలవంతులో వారి శరీరం వెళ్లిపోయినప్పటికీ వారి నడవడికను ఆదర్శంగా యుగయుగాలుగా చెప్పుకుంటారు.

అసలు నిజం

గోస్వామి అంటే

మనం తరచుగా ఎవరైనా మహనీయులని పిలిచేటప్పుడు గోస్వామి అని వారి పేరు చివరన పలుకుతాం!! ఉదా: శుకదేవ గోస్వామి, తులసీదాస గోస్వామి, సనాతన గోస్వామి. గోస్వామికి ఉత్తముడు, ఉదారవాది, అదృష్టవంతుడు, ఆధునిక భావాలు కలవాడు, క్రియాశీలుడు, సృజనాత్మకత కలవాడు, సమర్థవంతుడు, శ్రద్ధ, సంతోషం, స్నేహపూర్వక స్వభావం కలవాడు అనే అర్థాలు వివిధ సందర్భాల్లో పురాణాతిహాసాల్లో వర్ణించారు. అంతేకాదు గోస్వామి అంటే ఇంద్రియాలన్నీ నియంత్రణలో ఉన్న వాడని అర్థం. స్త్రీలతో అక్రమ సంబంధం, జూదమాడటం, మత్తుపదార్థ స్వీకారం, మాంస భక్షణ వంటి కలియంగ పాపాలకు అతీతుడని భావం. అటువంటి మహనీయుణ్ణి ‘గోస్వామి’ అని పిలుస్తుంటారు. ఆ గోస్వామి ముఖతః పురాణ, ఇతిహాసాలను విన్నప్పుడే గోదాసులైన శ్రోతలు నెమ్మది నెమ్మదిగా పవిత్రులై భగవద్ధామ పథంలో పయనిస్తారు. ఉత్తమ వ్యక్తులుగా రాణిస్తారని పెద్దలు చెబుతుంటారు.

సంప్రదాయం - శాస్త్రీయత

దర్బతో దశవిధాల మేలు

పవిత్రమైన వృక్ష సంపదలలో గడ్డి జాతికి చెందిన “దర్బ” ముఖ్యమైంది. ఈ దర్బలో చాలా జాతులున్నాయి. దర్బ జాతి దర్బను అపరకర్మలకు, కుశ జాతి దర్బను శుభకర్మలకు, బిడ్డిన్ను జాతి దర్బను యజ్ఞయాగాది శ్రౌత క్రతువులకు, శరము (రెల్లు) జాతి దర్బను గృహ నిర్మాణాలకు వాడాలని ధర్మశాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి. వీటిని విశ్వామిత్రుని సృష్టిగా పరిగణిస్తారు. విష్ణుమూర్తి కూర్మావతారంలో మందర పర్వతాన్ని మోస్తున్నప్పుడు, ఆ పర్వత రాపిడికి కూర్మం ఒంటిమీద ఉండే కేశాలు సముద్రంలో కలిసి మెల్లిగా ఒడ్డుకు కొట్టుకొనిపోయి కుశముగా మారాయనీ, అమృతంలోని కొన్ని చుక్కలు ఆ గడ్డిపై పడటం వలన వాటికి అంత పవిత్రత వచ్చిందని చెబుతారు. వరాహ పురాణం ప్రకారం, ఈ దర్బలు వరాహావతారంలో ఉన్న విష్ణువు శరీర కేశాలని అంటారు. కనుకనే దర్బ గడ్డిని విష్ణువు రూపాలని ప్రజలు భావించి భాద్రపద మాసంలో దర్బాష్టమి నాడు ప్రత్యేక పూజలు చేస్తున్నారు. వీటికి దేన్నయినా శుద్ధి చేసే శక్తి ఉందని నమ్మకం. ఇది నిజం చేస్తూ శాస్త్రవేత్తలు వీటిని విరోచనాలు, రక్తస్రావం, మూత్రపిండాలలో రాళ్లు, మూత్రవిసర్జనలో లోపాలకు మందుగా ఉపయోగిస్తున్నారు. అలాగే ముంజ పర్వతంపై ఉండే దర్బ అతీసార రోగాలకు ఔషధమని అధర్వణ వేదంలో వర్ణించారు.

గ్రహణకాలంలో అన్నింటిపై దర్బను ఉంచడంలో అసలు రహస్యం సూర్య, చంద్ర గ్రహణ సమయాల్లో హానికరమైన విషకిరణాలు భూమి మీదకు ప్రసరిస్తాయని నేటి విజ్ఞానశాస్త్రం నిరూపిస్తోంది. ఇలాంటి వృత్తిరేక కిరణాలు దర్బల కట్టల మధ్యలోంచి దూరి వెళ్లలేకపోతున్నాయని పరిశోధనలో తేలింది. ఈ విషయాన్ని సనాతన మహర్షులు గుర్తించి, గ్రహణ సమయంలో ఇళ్ల కప్పులను దర్బగడ్డితో కప్పుకొమ్మని శాసనం చేశారు. కాలక్రమంలో ఇంటిమధ్యలో రెండు దర్బ పరకలు పరచుకొని మొక్కుబడిగా కానిచ్చేస్తున్నారు.

ఒక మంచి, స్థిరమైన చోట మనసుని లగ్నం చేసేందుకు సరైన ఆసనం ఎత్తుగా కాకుండా, మరీ క్రిందకి కాకుండా, చక్కని కుశ గడ్డిని పరచి, దాని మీద జింక చర్మం వేసి ఆ పైన ఒక చక్కని వస్త్రం ఉండే దర్బాసనమే ధ్యానానికి ఉత్తమం అని కృష్ణుడు భగవద్గీతలో చెప్పాడు. రుగ్వేదంలో ఈ గడ్డి ఎక్కువగా ఉండే ద్వీపాన్ని కుశ ద్వీపం అంటారని ఉంది. వేద పాఠం సృరించేటప్పుడు, నేర్చుకునేటప్పుడూ, పఠించేటప్పుడూ దర్బ ఉంగరం కుడి చేతి ఉంగరం వేలికి ధరించాలని శాస్త్రాల్లో ఉట్టంకించారు. చావు సంబంధిత కర్మలకి ఏక ఆకు దర్బని, శుభప్రదమైన వాటికి రెండు ఆకుల దర్బని, అశుభకార్యాలకి మూడు ఆకుల దర్బని, పూజా తదితర కార్యక్రమాలకు నాలుగు ఆకుల దర్బని ఉంగరంగా వాడాలని ఉంది. శ్రాద్ధకర్మలకు బ్రాహ్మణులు దొరకని పక్షంలో దర్బ ఉంగరాన్ని ఆ స్థానంలో ఉంచి కర్మ చేయాలని పద్మపురాణంలో ఉంది. దర్బల కొనలు విడుదల చేసే తేజం దేవతలనూ, పితృదేవతలను ఆకర్షించి ఏ పనయితే చేస్తున్నామో ఆ పనికి తగ్గట్టు వారిని ఆహ్వానించి మన ముందు ఉంచుతుంది అని శాస్త్రాలు చెప్తున్నాయి. దర్బను వేరుతో సహా భూమి నుండి పెకిలించి వాడాలి. ఎందుకంటే ఈ వేరులు మాత్రమే పితృలోకంలోని పితృదేవతలకు విజయాన్ని చేకూరుస్తాయని అంటారు. అందుకే యజ్ఞ యాగాదులలో అగ్ని గుండానికి నలువైపులా దర్బలను పరుస్తారు. వీటికి ఉండే సహజసిద్ధమయిన గుణాలను ఆరు నెలల తరువాత కోల్పోతాయి. ఇవి స్వ, పర జనాల కోపాలను పోగొట్టి, సముద్రాన్ని సైతం అణచిపెడుతుందని అధర్వణ వేదంలో వర్ణించారు.

నాగసాధువులు

కుంభమేళ సమయంలో గుంపులు గుంపులుగా కనిపించే నాగసాధువులు హిందూధర్మాన్ని రక్షించడం పరమావధిగా జీవిస్తూ, ఎప్పుడూ శివ నామస్మరణ చేస్తుంటారు. మంత్రాలతో పాటు అస్త్రశస్త్రాలను ఎలా ప్రయోగించాలో తల్ఫీదు తీసుకుని ఉంటారు.

నాడు హిందూ దేవాలయాల మీద జరిగే దాడిని వీరు క్రమంగా అడ్డుకుంటూ వచ్చారు. ఒకానొక సమయంలో అరబ్బుల దాడుల నుండి తమను కాపాడమని నాటి రాజులు నాగ సాధువులను వేడుకునేవారు అంటే వీరి బలం ఏంటో అర్థమవుతుంది. కేవలం వందల సంఖ్యలో నాగ సాధువుల బృందం వేల సంఖ్యలోని బలశాల అరబ్బుల సైన్యాన్ని ఊచకోత కోయడం చూసి నాటి పండితులు 'ఎంతోమంది రుద్రులు రక్తంతో విలయతాండవం ఆడినట్లు ఉంది' అని అన్నారంటే వారి పరాక్రమాలు ఊహించవచ్చు.

ఒక వ్యక్తి నాగ సాధువుగా మారడానికి ముందుగా తనకు సంబంధించిన అన్ని భవబంధాలు వదులుకోవాలి. అందుకే కుంభమేళా జరిగే

సమయంలో అక్కడ వారికి తొలి ప్రాధాన్యం ఇస్తుంటారు. వీరు ధరించే విభూది నామాలు, రుద్రాక్షల ద్వారా ఏ ఆఖాడాకు చెందిన వారో తెలుస్తుంది. ఒక వ్యక్తి నాగ సాధువుగా మారాలంటే ముందుగా ఆఖాడా పెద్దలను కలసి వారి వివరాలు తెలియచెయ్యాలి. వీరు చెప్పిన సమాచారం సచ్చితే వారిని స్వీకరిస్తారు లేదా ఒకసారి వద్దు అనుకుంటే మళ్ళీ జీవితంలో వారిని స్వీకరించరు. వీరికి అక్కడ ఆరు నెలలు నుండి పన్నెండు సంవత్సరాలు వరకు కఠినమైన శిక్షణ ఇస్తారు. యోగా, ధ్యానంలో మెలుకువలు నేర్పిస్తారు. కొందరికి తెలియని విషయం ఏమిటంటే 'అఘోరాలు' వేరు 'నాగసాధువులు' వేరు. నాగసాధువులు శాకాహారులు. వీరు నేలపైనే నిద్రిస్తారు. హిమాలయాల్లో ఉంటూ నిత్యం ధ్యానంలో ఉంటారు. ఒంటి మీద నూలు పోగు లేకుండా విభూతి రాసుకుని జీవిస్తుంటారు. కాలం ఏదైనా, ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో ఉన్నా వస్త్రాలు ధరించరు.

సబ్బు, నూనె వాడటం లాంటివి వీరి జాబితాలో ఉండవు. రోజులో ఒకసారి మాత్రమే తింటూ, సాయంత్రం పూట కేవలం ఏడు ఇళ్లలో భిక్ష అడుగుతారు. ఏడు ఇళ్లలో ఏ కుటుంబం భిక్ష వేసినా స్వీకరిస్తారు. ఒకవేళ భిక్ష లభించకపోతే పరమశివుని ఆదేశంగా భావించి ఆ రోజు నిరాహారంగా ఉంటారు.

సాధారణంగా హిమాలయాల్లో ఉండే నాగ సాధువులు కుంభమేళా సమయంలో మాత్రం అక్కడికి చేరుకుంటారు. ఆ సమయంలో తప్ప ఎప్పుడూ కనిపించరు.

అయితే హిమాలయాల నుండి ఎన్ని వేల కిలోమీటర్ల దూరం ఉన్నా మధ్యలో ఎక్కడా వీరు తారన పడరు. కుంభమేళా ప్రారంభంలో నాగసాధువులు పవిత్ర స్నానాలు చేయడం వలన పుణ్య జలాలకు మరింత పుణ్యాన్ని ఆపాదిస్తాయని చాలామంది నమ్మకం. ★

తిరుమలలో ఆకాశగంగ

తిరుమలనంటే అనే మహాభక్తుడు స్వామివారి కైంకర్యం కోసం నిత్యం శ్రమ అనుకోకుండా, పాపనాశనానికి వెళ్లి అక్కడి నుండి నీటికుండ నెత్తిన ఎత్తుకొని స్వామివారి నన్నిధికి చేర్చేవాడు. మహాదానందంతో భగవంతునికి అభిషేకం చేసేవాడు. తన భక్తుడు ప్రతీరోజు పడుతున్న ఆలసట, శ్రమను తీర్చాలని స్వామి భావించాడు. ఒకరోజు వేటబాలుడి వేషం ధరించి తీర్థం తెచ్చే దారిలో చెట్టునీడన కూర్చున్నాడు.

నంటి తీర్థం తెస్తున్నది చూచాడు స్వామి. ఆయనతో తాతా! నాకు చాలా దాహంగా ఉంది గుక్కెదు నీళ్లు పోయింది అన్నాడు. అందుకు నంటి "బాలకా! ఇది స్వామివారి అభిషేకం కోసం తీసుకెళ్తున్న దివ్యజలం. వీటిని నీవు అదగరాదు నేనివ్వరాదు" అన్నాడు. అయిన వేటగాడుగా ఉన్న స్వామి పట్టుబట్టాడు. "తాతా! నీరు పోసి నా ప్రాణం

రక్షించవా?" అంటూ వెంటనడిచాడు.

"నీ దాహం తీర్చాల్సినవాడు భగవంతుడు. కావున బాలకా! నీవు భగవంతుని ప్రార్థించు. అతడే రక్షకుడు, ప్రాణరక్షకుడు. నాకు సమయాతీతం అవుతుంది. స్వామివారికి అభిషేకం చేయాలి" అంటూ వేగంగా అడుగులు వేసాడు నంటి. నంటి తీసుకెళ్తున్న కుండకు బాలుడు బాణం కొట్టాడు. దానికి చిల్లు పడింది. నీటి ధార సాగింది. బాలుడు దోసిలీతో నీరు త్రాగసాగాడు. కుండ తేలిక అయింది. ఎందుకా అని నంటి తిరిగి చూసాడు. బాలుడి బాణం చేత కుండకు ఏర్పడిన రంధ్రం. ధారగా పడుతున్న స్వామి వారి అభిషేక జలం.. చివరి నీటిబొట్టుతో పూర్తిగా ఖాళీ అయింది. అంతటితో నంటి హతాశుడై కూలబడ్డాడు.

'అయ్యో స్వామికి ఏదో అవచారం చేసాను' అని గొల్లుమన్నాడు. కన్నీరు కాలువ కట్టింది. అది చూచి

బాల వేటగాని రూపంలో వున్న స్వామి నివ్వెర పోయాడు. ఎంతటి భక్తి, భక్తుని కన్నీరు భగవంతుని బాష్పమైంది.

"తాతా! లే, నీకు పవిత్రజలం చూపుతాను. నాతో రా" అని నంటి చేయిపట్టుకొని లేపి రెండే రెండు అడుగుల్లో కొండచరియకు చేరాడు. అక్కడ నుండి స్వామి బాణం ఎక్కుపెట్టి, కొండకు కొట్టాడు. మిరమిట్లు మెరుపుతో కొండ నుంచి జలధార. అదే ఆకాశగంగ.

తిరుమలనంటికి తెలివి వచ్చింది. జలధార.. బంగారు బిందె.. మరొకరు వినలేదు, కనలేదు. బాలుడు అదృశ్యం అయ్యాడు. అంతటితో నంటి కాలాతీతం కాకూడదని ఆ ఆకాశగంగ తీర్థంతో ఆలయానికి చేరుకున్నాడు. అంతా చకితులయ్యారు నాటి నుంచి ఇప్పటికీ ఆకాశగంగ తీర్థంతోనే శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామికి అభిషేకం జరుగుతుంది. ★

“వినీల్... మన విక్కి... విక్కి...”

“విక్కికి ఏమయింది నవ్వు?”

“విక్కి... విక్కి.. కనిపించడం లేదు

వినీల్!”

“అదేంటి... నువ్వింట్లోనే ఉన్నావు

కదా?”

“నేను ల్యాప్ టాప్ లో వర్క్ చేసుకుంటూ

విక్కికి మొబైల్ ఇచ్చాను. వాడు

అడుకుంటున్నాడనుకున్నా.. వర్క్

పూర్తయ్యాక చూస్తే,” ఏడుస్తూ అంది.

“అలా ఏడవకు, ఎక్కడికీ పోడు.. ఇంట్లో

ఏదో ఒక గదిలో ఉంటాడటలే చూడు.. నేను

బయలుదేరా... ఐదు నిమిషాలలో వచ్చేస్తా.”

“అరగంట నుండి వెదికాను వినీల్...

ఎక్కడా కనిపించలేదు.”

“నేనొచ్చేస్తున్నా.. నవ్వులా కంగారు

పడక ప్రశాంతంగా చూడు, ఇల్లు వదలి

ఎక్కడికీ పోడు.”

కట్టయిన సెల్ ఫోన్ ను కుర్చీలో విసిరేసి, కన్నీళ్లు తుడుచుకుని, మరొకసారి కాళ్ళకు, కళ్ళకు పని పెట్టింది నవ్వు. మూడు విశాలమైన పడకగదులు, ఆ మూడు గదులు ఏకమైనంత హాలు, హాలులో సగం పరిమాణంలో ఉన్న వంటగది, హాలు ముందున్న వరంద, వరందాను అనుకుని ఉన్న పార్కింగ్ ప్రదేశం, దానిముందున్న ఖాళీ స్థలం అన్ని చోట్లా, “విక్కి!” అని కేకలు పెడుతూ, వెదికింది. బయటకు వచ్చి పక్కింటివాళ్ళను, ఎదురింటి వాళ్ళను, తెలిసిన వాళ్ళను, కనిపించిన ప్రతి వాళ్ళను వదలకుండా అడిగింది.. అయినా ప్రయోజనం లేకపోవడంతో ఆమె ఆందోళన కట్టలు తెంచుకుంది. వెన్ను విరిగినట్లు నరాలన్నీ మెలిబెడుతుంటే అతికష్టం మీద ఇంట్లోకి వచ్చి, వరండాలో ఉన్న అక్సెరియాన్ని ఊతంగా పట్టుకుని

నిలబడింది. కొద్ది నీళ్లమధ్య పరుగులు పెడుతున్న చేపవల్లలా, కన్నీళ్ల మధ్య జ్ఞాపకాలు నుడులు తిరుగుతున్నాయి.

* * *

కోట్లాది రూపాయల ఆదాయాన్ని కళ్లచూసే వ్యాపారవేత్త ఇంట్లో ఏకైక సంతానంగా పుట్టింది నవ్వు. సకల సుఖాలు అనుభవిస్తూనే ఇంజనీరింగ్ పూర్తిచేసి, అవసరం లేకున్నా ఉద్యోగంలో చేరింది. నాన్న స్నేహితుడు, వ్యాపార భాగస్వామి కొడుకు అయిన వినీల్ తో వైభవంగా వివాహం జరిగింది. ఎంత నంవద ఉన్నా, తమ ఉద్యోగాలను వదులుకోమని పెద్దలకు చెప్పి, హైదరాబాద్ లో కాపురం పెట్టారు. నవ్వు, వినీల్ దంపతులు.

సగర రణగొణ ధ్వనులకు దూరంగా తమ అభిరుచుల మేరకు విశాలమైన ఇల్లు కట్టుకుని ఏ లోటు లేకుండా పాలూ, మీగడల మేళవింపుగా జీవితాన్ని ఆనందంగా అనుభవిస్తున్నారు.

అతన్ని చూడగానే ఆమె దుఃఖం కట్టలు తెంచుకుంది. వినీల్ నవ్వును ఓదార్చి, తన స్నేహితుడి సోదరుడు ఎన్.ఐ.గా ఇదే ఏరియాలో పనిచేస్తున్నాడనీ, అతనితో మాట్లాడుదామని ధైర్యం చెప్పి... అతడికి ఫోన్ చేసాడు వినీల్.

“ఎన్ ఐ గారూ, మా విక్కి కనిపించట్లేదండీ!”

“కుక్కలను, పిల్లలను వెదికి పెట్టడానికే నటయ్యా.. పోలీసులున్నుది?”

“అయ్యో.. సార్! విక్కి అంటే నాలుగు సంవత్సరాల మా బాబండీ!”

“విక్కి, లిక్కి, రిక్కి కన్నా మంచి పేరే దొరకలేదటయ్యా.. మీకు?”

“మావాడి పేరు వేదాన్స్ అండీ! ముద్దుగా ‘విక్కి’ అని పిలుచుకుంటాం.”

“ప్రేమానురాగాలతో పాటు పేర్లను కూడా కూని చేసేస్తున్నారు.. వ్వు ఏంచేస్తాం?”

“సార్... మా బాబు ఒక గంట నుండి

కంటేనే అమ్మ?

పెండ్యాల గాయత్రి

అయితే... ఒకటి కాదు, రెండు కాదు ఆరు సంవత్సరాలు గడచిపోయాయి.. కానీ, తను తల్లి కాలేకపోయింది. దేవుళ్ల చుట్టూ, దాక్షర్ల చుట్టూ ప్రదక్షిణలు మొదలు పెట్టింది. లక్షలాది రూపాయలు మంచినీళ్ల మాదిరి ఖర్చు చేశాక, అతి కష్టం మీద ఒక బాబుకు జన్మనిచ్చింది. తల్లిదండ్రులు, అత్తమామలు బాబును దగ్గరుంచుకోవాలని ఉప్పిళ్ళూరుతున్నా, వాడిని వదలి ఉండలేక తమ దగ్గరే ఉంచుకుని, మూడవ ఏడు రావడంతోనే బడిలో చేర్పించి, తనూ ఉద్యోగంలో చేరింది. వాడి ఎల్లెజీ పూర్తవకముందే కరోనా కారణంగా మూసివేసిన బడులు నెలలు గడచినా తెరువకపోవడంతో తాను ఇంటినుండే ఉద్యోగ బాధ్యతలు నిర్వహిస్తోంది.

బిడ్డను కంటికి రెప్పలా, ఒంటికి బట్టలా అనుక్షణం కాచుకుంటోంది. విక్కియే తన లోకంగా బ్రతుకుతోంది.

* * *

‘బాబును ఎవరైనా... దబ్బుకోసం కిడ్నాప్.!!’

ఆ ఆలోచన రావడంతోనే నిలుచున్నదల్లా నేలపైకి ఒరిగి పోబోతుండగా, వినీల్ వచ్చి ఆమెను ఒడిసి పట్టుకున్నాడు.

కనిపించట్లేదండీ!”

“ఇప్పుడే వాట్సాప్ లో వైరల్ అయిన ఒక వీడియో చూస్తున్నారయ్యా! నీకు ఒక అడ్రస్ మెసేజ్ పెడతాను, మీరక్కడికి వచ్చేయండి.. మేము కూడా వస్తున్నాము.”

“సార్.. మా ...బా...బు కేదైనా... ప్రమాదం?”

ఈ కంగారు పిల్లలను నిర్లక్ష్యంగా వదిలివేసినప్పుడు ఉండదెందుకయ్యా?” త్వరగా వచ్చేయండి!”

కాల్ కల్టెపోవడంతో వణుకుతున్న చేతులతో అడ్రస్ తెలిపే మెసేజ్ కోసం వెదుకుతున్న వినీల్ ను గట్టిగా కుదుపుతూ,

“నా బిడ్డకు ఏమయింది వినీల్? చెప్పు ఏమయింది..!”

తల్లిడిల్లిపోతున్న నవ్వును గుండెలకు పొదుముకుని,

“మన విక్కితేమీ కాదురా! నీ ధైర్యమే వాడికి శ్రీరామరక్ష.. పదా వెళదాం... ఇదిగో, ఎన్ ఐ గారు అడ్రస్ మెసేజ్ చేశారు, మన వక్కవీధిలోనేలా ఉంది త్వరగా

వాకాటి పాండు
రంగరావు స్మారక
దీపావళి కథల
పోటీకి
ఎంపికైనది

వెళ్లవచ్చు.” అంటూ బైక్ తీసాడు వినీల్.

....ప్రయాణిస్తున్నారేగానీ, ఇద్దరి ఆలోచనలు ఆ బైక్ కన్నా వేగంగా పరిగెడుతున్నాయి. నవ్వ అంత వేదనను భరిస్తూ నిశ్శబ్దంగా ఉండలేక, వినీల్ తో ఆపకుండా ఏడుస్తూ మాట్లాడుతూ ఉంది.

“ఈ పెద్దవాళ్లా, వాళ్ల వ్యాపకాలు వదులుకుని ఇక్కడికి రాలేరు. చేస్తున్న ఉద్యోగాలు కాదనుకుని మనమా ఊరు వెళ్లలేం. బాబుతో గడపడానికి తగినంత సమయం దొరకదు. వాడి ఆనందం కోసమని, ఆలోచించకుండా ఖర్చుపెట్టి రకరకాల ఆట వస్తువులు, సాంకేతిక పరికరాలు, బుల్లి వాహనాలు

లాంటివి అనేకం కొన్నాం. అవన్నీ వదిలేసి అమ్మానాన్నతో ఆదాలి అంటాడు వాడు. లాక్డౌన్ మొదలైనప్పటినుంచి బడి లేకపోవడంతో పిల్లలెవరు కనిపించక నా వెంటే తిరుగుతుంటాడు. కరోనా భయం చేత ఎవ్వరూ పిల్లలను ఇంట్లోనుండి బయటకు రానివ్వడం లేదు, ఇతర పిల్లలతో కలవనివ్వట్లేదు.

ఆటల పిచ్చితో తెగ అల్లరి చేస్తుంటే ఏదో విధంగా వాడిని ఏమార్చి ఆఫీస్ పని పూర్తి చేసుకుంటున్నాను. ఇవాళ కూడా ఎలాగో బుజ్జగించి, ఫోన్ విక్రీ చేతికిచ్చి నా పనిలో లీనమయ్యాను. పని అయిపోయాక చూస్తే ఫోన్ అక్కడే ఉంది, వాడు కనవడలేదు!

ఏమయినట్లు? ఊరుకాని ఈ ఊరులో మన కుటుంబానికి ఆత్మీయులు గానీ, ఆగర్భ శత్రువులు గానీ ఎవరు లేరు కదా? బాబే స్వయంగా ఎక్కడికైనా వెళ్లగలిగే అంత వయసు, ఊహ రెండూ లేవాయె. ఇంతటి మహానగరంలో ‘మీ ఇల్లెక్కడ బాబు?’ అని ఎవరైనా అడిగినా చెప్పలేని పనివాడైపోయె. ఆ పోలీసేమో విషయం చెప్పకుండా వీడియో అంటాడు, పక్కవీధిలోకి రమ్మంటాడు. విక్రీ ఎక్కడున్నాడో, ఎలా ఉన్నాడో? అమ్మా నాన్న అంటూ మనం కనిపించక ఎంతలా తల్లిడిల్లిపోతున్నాడో..!”

మాటలలో అంతటి రద్దీని దాటుకుని, ఎస్.ఐ చెప్పిన ప్రదేశానికి చేరుకున్నారు. అప్పటికే అక్కడికి చేరుకున్న ఎస్.ఐ వినీల్ దంపతులను సమీపించి,

“కన్నబిడ్డ ఏంచేస్తున్నాడు? ఎటు వెళుతున్నాడు? అన్న చిన్న విషయాలు కూడా గమనించలేనంత

ఏమరపాటులో తల్లి ఉండకూడదమ్మా! ఇదిగో.. ఒకసారి ఈ వీడియో చూడండి!” అంటూ సెల్ ఫోన్ అందించబోయాడు.

వేదనాసంద్రాన్ని అణచిపెట్టి ఉన్న నవ్వ ఎస్.ఐ. మాటలు వినడంతోనే కన్నీటి సునామీ అయ్యింది.

“అవును సార్..!! కన్నతల్లికి ఏమరపాటు అసలుండకూడదు... కానీ, పరిస్థితులు వికటించి తల్లిడిల్లిపోతున్న ఆ తల్లిని.. మరో గొప్పతల్లి

కన్నకొడుకు విపరీత చేష్టలతో, వెటకార వ్యాఖ్యలతో ఇంకాస్త వేధించవచ్చు.” ధారలు కడుతున్న కళ్లను తుడుచుకోవడానికన్నట్లు పక్కకు తిరిగిన నవ్వ రోడ్డుకు కాస్త దూరంలో మట్టినేలపై చలనరహితంగా పడుకుని ఉన్న బాబును చూచి, పరుగున వెళ్లి, ఎత్తుకుని, వాడు నిద్రపోతున్నాడని అర్థంచేసుకుని, ఒంటికంటుకున్న మట్టి దులిపి, ఆబగా ముద్దులాడుతూ భర్తవద్దకు తీసుకొచ్చింది.

“మీ బాబు ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో ఉన్నాడో చూపించాలనే, అక్కడే వదిలేశాను” అన్నాడు ఎస్.ఐ.

ఆ మాటలేవీ పట్టించుకోకుండా, అమితా నందంతో బాబును అందుకున్న వినీల్ కూడా వాడిని ముద్దాడుతూ చుట్టూ ప్రపంచాన్ని మరచిపోయాడు. ఆ స్మర్యకు మేలుకున్న విక్కి కళ్లు నులుముకుని, నవ్వుతూ,

“డాడీ... మమ్మీ! మమ్మీ!! ఎక్కడ?” అన్నాడు.

“ఇదుగో” అంటూ నవ్వును చూపించాడు వినీల్.

“కాదు!! మన మమ్మీ కాదు,, నవ్వు చెప్పిన సెకండ్ మమ్మీ!! నేనిప్పటిదాకా ఆ మమ్మితో ఎంచక్కా ఆడుకున్నా...!” అంటున్న బాబు మాటలకు నవ్వు విస్తుపోగా, బాబును బయటకు తీసుకొచ్చినప్పుడల్లా తను ఎవరి దగ్గర కాసేపు ఆడిస్తాడో, ఎవరినైతే ‘సెకండ్ మమ్మీ’ అని పిలవమని విక్కికి చెప్పాడో గుర్తుకొచ్చి, వాడి జ్ఞాపకానికి ఆశ్చర్యపడిపోతూ నవ్వుకున్నాడు వినీల్.

“నేను రోజు ఆ మమ్మీ దగ్గరకు వచ్చి చక్కగా ఆడుకుంటా డాడీ! ప్లీజ్ డాడీ! డాడీ!” వినీల్ గడ్డం పట్టుకుని మరీ గోమూగా అడిగాడు విక్కి. అసలు విషయం తెలియని నవ్వు అయోమయంగా, కోపంగా చూస్తుంటే, ఆమెను ఉడికించాలనుకుంటూ..

“అలాగే ఆడుకుందువుగాని నాన్నా!” అన్నాడు. వినీల్ చేతుల్లోంచి బాబును విసురుగా లాక్కుని,

వేదనాసంద్రాన్ని అణచిపెట్టి ఉన్న నవ్వు ఎస్.ఐ. మాటలు వినడంతోనే కన్నీటి సునామీ అయ్యింది. “అవును సార్..!! కన్నతల్లికి ఏమరపాటు అసలుండకూడదు... కానీ, పరిస్థితులు వికటించి తల్లిడిల్లిపోతున్న ఆ తల్లిని.. మరో గొప్పతల్లి కన్నకొడుకు విపరీత చేష్టలతో, వెటకార వ్యాఖ్యలతో ఇంకాస్త వేధించవచ్చు.” ధారలు కడుతున్న కళ్లను తుడుచుకోవడానికన్నట్లు పక్కకు తిరిగిన నవ్వు రోడ్డుకు కాస్త దూరంలో మట్టినేలపై చలనరహితంగా పడుకుని ఉన్న బాబును చూచి, పరుగున వెళ్లి, ఎత్తుకుని, వాడు నిద్రపోతున్నాడని అర్థంచేసుకుని, ఒంటికంటుకున్న మట్టి దులిపి, ఆబగా ముద్దులాడుతూ భర్తవద్దకు తీసుకొచ్చింది.

“ముందిక్కడనుంచి ఇంటికెళ్దాం పదండి!” అంటూ ముందుకు కదిలింది నవ్వు.

“ఆగండి మేడం! మీబాబు కనిపించగానే అలా వెళ్లిపోతున్నాడు.. చాలా ముఖ్యమైన ఈ వీడియో చూడకపోతే ఎలా?” ఎస్.ఐ మాటలు వ్యంగ్యంగా అనిపించడంతో అతడివైపు ఒక చూపు వినీల్ వినీల్ కోసం కూడా చూడకుండా, ఏడుస్తున్న బాబును బుజ్జగిస్తూ.. అక్కడనుండి వినవినా వెళ్లిపోయింది. ఇంటికి చేరుకున్నా కానీ, వాడు మూలుగు ఆవకపోయేటప్పటికీ బ్రతిమాలుతూ బిస్కెట్ తినిపించబోగా, “నాకు బిక్కి వద్దు, ఆ మమ్మీనే కావాలి. అక్కడికే వెళ్తాను..” అంటూ మారాం చేయసాగాడు.

ఇందాకటివరకు బాబేమయ్యాడో అని ఆందోళన పడడం, వాడు కనిపించి ‘సెకండ్ మమ్మీ’ అంటూ షాకివ్వడం, ఇంతసేపైనా వినీల్ ఇంటికి రాకపోవడం లాంటి విసుగులన్నీ ఏకమై, ముసురుపట్టిన తుఫానులా ఆమె సహనాన్ని సంహరించడంతో బాబు వీపుపై గట్టిగా చరిచింది... ఎప్పుడూ దెబ్బలెరుగని వాడు బిత్తరపోయి, గుక్కపట్టి ఏడుస్తుండగా ఇంట్లోకి వచ్చిన

వినీల్, తన మొబైల్ లోని వీడియో ప్రారంభించి, నవ్వుకు ఇచ్చి, విక్కిని ఎత్తుకుని మిద్దెపైకి వెళ్లి, వాడిని ఆడించసాగాడు.

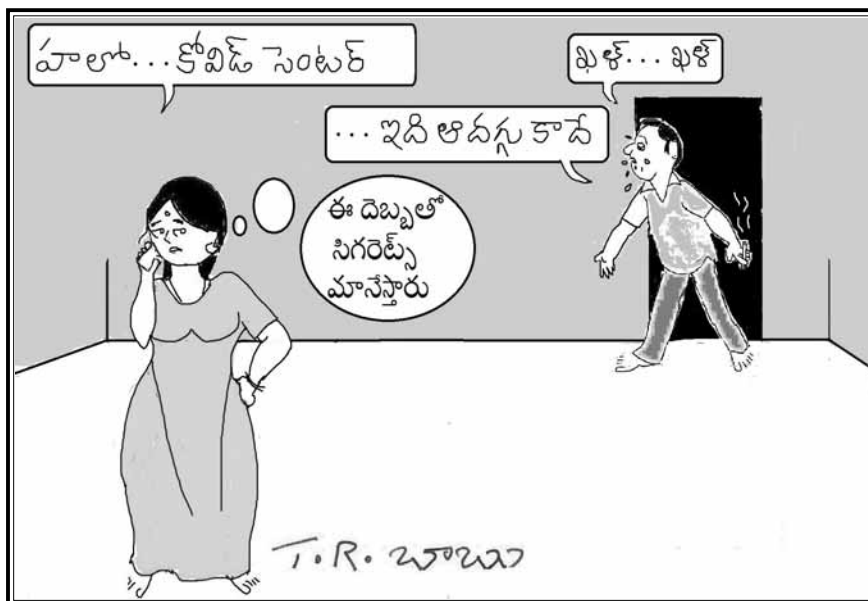
బొంగరంలా బాబుతో గిన్నిగిరి తిరుగుతూనే, దాన్ని తిప్పగలిగిన తాడు గురించి ఆలోచిస్తున్నాడు. ‘ఈ జీవ ప్రపంచంలో కన్నతల్లి కన్నా మిన్నగా బిడ్డను కాచగలిగినవారు ఉండరు అంటారే, అంతటి కన్నతల్లికి కోపమొచ్చేటప్పటికీ కన్నబిడ్డను సైతం కొట్టగలిగింది కదా!! మరి, మమత తెలియని, మాటరాని ఆ తల్లిని ఈ పసివాడు కొద్దిసేపట్లోనే అంతలా అల్లుకుపోవడమేంటి? తను ఒక వాలుగా పడుకుని, వీడు మెడపైకి ఎక్కి కూర్చుని ఊగుతుంటే, చెవులు పట్టుకులాగుతుంటే, ముక్కులో వేళ్లు పెట్టి కెలుకుతుంటే, మూతిపై ముద్దుగా గుడ్డుతుంటే, మెడను పట్టి మెలిపెడుతుంటే, తులిపిగా వళ్లంతా గిల్లుతుంటే, కాళ్లతో చనువుగా తన్నుతుంటే, తనను పరుపుగా చేసుకుని పడుకుంటుంటే, పడుకుని తాపీగా అటూ ఇటూ పొర్లుతుంటే, శిలాప్రతిమలా స్థిరంగా, సేవాసదనంలా శాంతంగా, ప్రేమభాండంలా హుందాగా లాలించిన ఆ తల్లితో ఆడి ఆడి అలసి, అక్కడే నిద్రించిన బాబుకు బాసటగా పహారా కాస్తూ, కాల మెరుగక నిలుచున్న ఆ తల్లి విక్కికి అమ్మ కాదంటే ఎలా? వీధిధూళితో, గడ్డితో నిండిన ఆ ప్రదేశాన బాబును కరిచేందుకు వచ్చిన తేలును తన కాలితో తొక్కి, తేలుకాటుకు గురైన ఆ జనని, ఈ వేదకు అమ్మ కాదంటే ఎలా?’

“డాడీ...డాడీ...!! ఎన్నిసార్లు విలిచినా పలకవేంటి? సెకండ్ మమ్మీలా నువ్వుకూడా గప్పిగా ఆడేస్తావా...?” విక్కి మాటలతో తేరుకున్న వినీల్ నవ్వి..

“నీకు ఎలా నచ్చితే అలా ఆడతా నాన్నా!” అన్నాడు.

“మరీ.., మమ్మీ కోపగించుకుంటుందెందుకు?” బుంగమూతి పెట్టాడు.

“ఇకనుంచి కోపగించుకోదు నాన్నా! ఆ మమ్మీని నీకు పరిచయం చేసిందెవరు? మన మమ్మీనే కదా! పూజ చేసినప్పుడల్లా తనను పిలిచి, బొట్టుపెట్టి, నీతో

పండ్లు, తినిపిస్తుంది కదా మన మమ్మీ..? ఇవాళ ఉదయం కూడా ఆ మమ్మీకి పండు నువ్వే ఇచ్చావు కదా...!”

“అవును డాడీ!”

“మరి నువ్వు మన మమ్మీకి చెప్పకుండా అలా ఆ మమ్మీ వెంట వెళ్లిపోవచ్చా చెప్పు? నువ్వు కనిపించకపోయేసరికి పాపం మన మమ్మీకి ఎంత భయమేసిందో తెలుసా?”

“మమ్మీ లాపీ చూసేప్పుడు పిలిస్తే అరుస్తుంది.. అందుకనీ.., రోడ్డుపై వెళుతున్న ఆ మమ్మీతో ఆడుకుందామని వెళ్లాను డాడీ..! ఈసారి వెళ్లేప్పుడు చెప్పే వెళ్తా!”

“అలా వెళ్లకూడదు నాన్నా! బైట డాగీలు ఉంటాయి, కరిచేస్తాయి అని చెప్పాను కదా.. అయినా ఇకనుండి మేమిద్దరమూ నీతో ఆడుకుంటాం!”

“అంతా వట్టిదే

“నిజం విక్రీ! కావాలంటే కిందకెళ్లి మన మమ్మీని అడుగుదాం పదా..!”

అంటూ కిందకొచ్చి చూసిన ఆ ఇద్దరికీ ఇంట్లో ఎక్కడా నవ్వు కనిపించలేదు. లాన్లో ఉండేమోనని బయటకు వస్తుండగా... గో మాతతో కలిసి ఇంట్లోకి వస్తున్న నవ్వు కనిపించింది.

ఆ దృశ్యాన్ని చూసిన బాబు ఉదయభాసుదల్లే వెలిగిపోతూ, వినీల్ చేతుల్ని దులపరించుకుని దిగిపోయి,

“మమ్మీ...!” అని బిగ్గరగా అరుస్తూ అవును అల్లుకుపోయాడు. అవుకూడా బాబుకు అందుబాటులో ఒంగి, మూతితో ముద్దులాడసాగింది.

ఆ సన్నివేశానికి చలించి, చెమర్చిన కళ్లను తుడుచుకుంటూ..

“సారి వినీల్!” అంది నవ్వు.

“అయ్యో.. అదేంటి నవ్వా? అవును గోమాత అంటారుగా! అందుకే మన బాబుకు ‘మమ్మీ’ అని పిలవమని చాలాసార్లు నేనే చెప్పాను. ఈ కరోనా మొదలయిన దగ్గరనుండి వాడిని పార్క్కు తీసుకెళ్లినప్పుడల్లా అవుతో ఆడుతున్నాడు కూడా.” అంటూ ఆమెను హత్తుకున్నాడు వినీల్.

“అవునా.. నేనైతే వైరస్ భయంతో వాణ్ణి అవు వచ్చినప్పుడు కూడా దగ్గరకు పోనివ్వట్లేదు. ఆ అవురూపమైన వీడియో ఎవరు తీసారు వినీల్?”

“ఎస్.ఐ. గారబ్బాయీ, వాళ్లింటి పక్కనే అవుతో ఆడుతున్న మన విక్రీని చూసి గుర్తుపట్టి, పిలిచాడట... వీడు అవుతో ఆడుతూ పట్టించుకోలేదట.. ఆ దృశ్యం ఎంతో ముచ్చటగా అనిపించడంతో ఫోన్తో వీడియో తీశాడట. మనవాడు ఆడి ఆడి అలసి అవు పక్కనే పడుకుని నిద్రపోతుంటే, ఆ దృశ్యం వాళ్లమ్మకు చూపించాలని పిలిచి, అక్కడే ఉండి గమనిస్తూ ఉన్నాడట. ఇంతలో అక్కడే పాకుతున్న తేలును అవు తొక్కిందట, అదిచూసిన ఆ అబ్బాయి వెంటనే వాళ్ల

“ఎస్.ఐ. గారబ్బాయీ, వాళ్లింటి పక్కనే అవుతో ఆడుతున్న మన విక్రీని చూసి గుర్తుపట్టి, పిలిచాడట... వీడు అవుతో ఆడుతూ పట్టించుకోలేదట.. ఆ దృశ్యం ఎంతో ముచ్చటగా అనిపించడంతో ఫోన్తో వీడియో తీశాడట. మనవాడు ఆడి ఆడి అలసి అవు పక్కనే పడుకుని నిద్రపోతుంటే, ఆ దృశ్యం వాళ్లమ్మకు చూపించాలని పిలిచి, అక్కడే ఉండి గమనిస్తూ ఉన్నాడట. ఇంతలో అక్కడే పాకుతున్న తేలును అవు తొక్కిందట, అదిచూసిన ఆ అబ్బాయి వెంటనే వాళ్ల నాన్నకు, వాళ్ల బాబాయికి. అదే మా ఫ్రెండ్ అని చెప్పా కదా వాడికి ఫోన్ చేశాడట!

నాన్నకు, వాళ్ల బాబాయికి, అదే మా ఫ్రెండ్ అని చెప్పా కదా వాడికి ఫోన్ చేశాడట! అందరూ కలిసి అవుకు ఇంజక్షన్ వేయించి, మనకు చెప్పదామను కునేటప్పటికీ మనమే ఫోన్ చేశామట. తల్లిదండ్రులుగా మనకు కాస్త హిల్స్ ఇవ్వాలనిపించి, ఇదంతా దాచారట...! ఇవేవీ తెలియక మనం కంగారుపడ్డాం నవ్వా!”

“అవునా.. అయ్యో! ఇవేవీ తెలుసుకోకుండా నేను ఆవేశపడిపోయి, ఆయనను ఏదేదో అనేశాను.”

“వర్లేదులే.. తల్లి మనసేంటో ఆయనకు తెలియదా?”

“లేదు వినీల్! అందరూ... ‘ఇంటింటి కల్పపల్లి’ అని, ‘తెలుగింటి కామధేనువు’ అని, ‘భారతావని భాండాగారం’ అని గోమాతను భక్తిగా స్మరిస్తుంటే ఏమో అనుకునేదాన్ని. ఇవాళ పనివాడైన నా బిడ్డ ద్వారా ఆ సత్యాన్ని తెలుసుకోగలిగాను.”

“అయితే ఈ మిట్టమధ్యాహ్నం పూజించాలనిపించిందా... హుటాహుటిన వెళ్లి గోమాతను తీసుకొచ్చావు...!”

“పుణ్యం పేరుతో పసుపు పూసి, బొట్టు పెట్టి, ఒక పండు ఇచ్చి వీధిలోకి తరిమి వేస్తే ఆ గోమాత ఆకలితీరక, చెత్తకుండీలలో, సైడ్ కాలవలలో పడవేసిన పదార్థాలకోసం క్యారీ బ్యాగులను కూడా తినేయడం వలన పవిత్రమైన ఆ తల్లిదేహం విషపూరితమవుతోంది వినీల్!”

“అవును నవ్వా! ఈ మహానగరాలలో వీధికొక అవు డొక్కలు పీక్కుపోయి, ఎముకలు పొడుచుకొచ్చి నిశ్చేషంగా తిరుగుతూ ఉంటే, చూసి మనను మెలిపెడుతున్నా ఏమీ చేయలేని నిస్సహాయ స్థితి.”

“అందుకే నేను ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాను వినీల్!”

“చెప్పు నవ్వా..ఏంటది?”

“నందక్షించే వాళ్లు లేక కొన్ని అవులు వీధులపాలవుతుంటే, వయసుడిగి, వట్టిపోయిన కొన్ని అవులు వెళ్లి వాళ్లకు బలౌతుంటాయి. కూర్చోని తిన్నా తరగనంత సంపద మనకు ఉంది కదా వినీల్!”

“నీ ఆలోచన నాకర్థమయింది నవ్వా! నిరాదరణకు గురవుతున్న గో మాతలను సమీకరించి, మనమే ఆశ్రయమిస్తే బావుంటుంది అనే కదా!?”

“అవును వినీల్! తమ పాలతో బాలలందరి బొజ్జలు నింపి, ప్రేమను పంచే ఆ అమ్మలు కూడా మన అమ్మలతో సమానమే కదా?”

“నిజం నవ్వా! మన ఇంటి దగ్గరలోనే ఒక ఖాళీ స్థలం అమ్మకానికి వచ్చింది. ఆ స్థలాన్ని మనమే కొనుగోలు చేసి, అక్కడ గోశాలకు ఏర్పాట్లు చేద్దాం. అందాకా ఈ గోవు మన ఇంటి వసారాలోనే ఉంటుంది.”

“థాంక్స్ వినీల్! మనకు పాలు తెచ్చే రాజుకు చెప్పి, ఈ తల్లికి మేత ఏర్పాటు చేస్తాను.”

“ఐ... భలే! భలే!! అవు మమ్మీ, వాళ్ల ఫ్రెండ్లూ ఎంచక్కా మనింట్లోనే ఉంటే రోజు హాయిగా ఆడుకోవచ్చు..!” గంతులేస్తున్న బాబును ఎత్తుకుని ముద్దాడుతూ..

“నువ్వు.. ఎందరో తల్లుల ముద్దుల బాబువు నాన్నా...!” మురిపెంగా అంది నవ్వు. ★

భారత ఆర్థికవ్యవస్థకు వ్యవసాయం మూలమైతే, వ్యవసాయదారుడికి రుతుపవనాలు, సకాలంలో వర్షాలు చాలా అవసరం. వరదలు, వర్షాభావ పరిస్థితులు, భూసారం తరగిపోవడం వంటివి పంట దిగుబడిని బాగా తగ్గించేశాయి. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో జల సంరక్షణ, జల నిర్వహణ అనేవి అత్యంత ముఖ్యమయ్యాయి. ప్రపంచవ్యాప్తంగా లభ్యమయ్యే స్వచ్ఛమైన జలంలో 70శాతం వ్యవసాయానికి ఖర్చవుతోంది. భారత్‌లో ఇది మరింత ఎక్కువ. ఇక్కడ 85శాతం నీరు వ్యవసాయానికి ఉపయోగిస్తున్నారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా 301 మిలియన్ హెక్టార్ల వ్యవసాయ భూమి ఉంటే అందులో 38శాతం భూమిలో వ్యవసాయం భూగర్భ జలాల ఆధారంగా జరుగుతోంది. ఇక భారత్‌లో 60శాతం వ్యవసాయ భూమి భూగర్భజలాలపైనే ఆధారపడి ఉంది.

జల వినియోగమూ పు

పాత నీటిపారుదల పద్ధతుల్లో నీరు పూర్తిగా భూమిలో ఇంకి మొక్కలకు అందుతుందనేది ప్రశ్నార్థకమే. ఎక్కువ నీరు వ్యర్థమయ్యే అవకాశం ఉంది. కాలువల ద్వారా నీటిని పెట్టడం ఒక పద్ధతి. ఇప్పటికీ ఎక్కువమంది రైతులు ఈ పద్ధతినే అనుసరిస్తున్నారు. కాలువలో నీరు ఎక్కువ శాతం మొక్కను చేరకుండానే ఆవిరైపోతుంటుంది. వ్యర్థమవుతున్న నీటిని తిరిగి మొక్కలకు అందించే వ్యవస్థ కూడా ఏది లేదు.

పంట దిగుబడిని బట్టి నీటి వినియోగ సామర్థ్యం కూడా అంచనా వేయవచ్చును. మన దేశంలో ఇది కేవలం 38శాతం మాత్రమే. కాబట్టి నీటిని సక్రమంగా ఉపయోగించుకునే విధానాలను అవలంబించడం అవసరం. నీటిని సద్వినియోగం చేసుకునేందుకు 1) పంట దిగుబడి పెంచేందుకు నీటిని ఉపయోగించడం 2) నీటి వృధాను ఆరికట్టడం 3) మెరుగైన మట్టి, నీటి నిర్వహణ పద్ధతుల ద్వారా నీరు ఎక్కువగా నేలలో ఇంకేటట్లు చూసుకోవడం.

1. పంట దిగుబడిని పెంచడానికి క్రింది పద్ధతులు పాటించవచ్చును.

- వర్షపు నీటిని ఎక్కువగా ఉపయోగించు కోవడం. (వర్షపునీటి సంరక్షణ)
- నీరు ఎక్కువగా ఆవిరికాకుండా జాగ్రత్త పడటం
- మేలురకం వంగడాలను ఉపయోగించడం

- మెరుగైన వ్యవసాయ, ఆర్థిక పద్ధతులను అనుసరించడం

- నూతన పద్ధతులు, సాంకేతిక విధానాన్ని అనుసరించేవిధంగా ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వడం

- అడవులను పెంచడం వంటి వ్యవసాయేతర (ప్రజలకు ఉపయోగపడే పంటలకు సంబంధించిన) కార్యకలాపాల కోసం తక్కువ నీటిని ఉపయోగించడం

- వర్షపాతపు పరిమాణాన్ని, నాణ్యతను అంచనా వేసి పంటలను నిర్ణయించడం.

వర్షాధారిత పంటల దిగుబడి పెంచడం అంటే మెరుగైన సాంకేతిక పద్ధతులను ఉపయోగించడంతో పాటు రుణ సదుపాయం, మార్కెటింగ్ సౌకర్యాలు మొదలైనవి కూడా అందుబాటులోకి తేవడం. ఇందులో రైతులు, భూకమతాల యజమానులు, వ్యవసాయ, గ్రామీణాభివృద్ధి సేవలు, స్థానిక ప్రభుత్వాలు, ప్రాంతీయ/రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మొదలైనవన్నీ లాభపడతాయి.

2. నేలలో, ముఖ్యంగా మొక్క వేర్ల చుట్టూ, తేమను పెంచడం

జల సంరక్షణ అంటే అందుబాటులో ఉన్న స్వచ్ఛజలాన్ని పొదుపుగా, బాధ్యతాయుతంగా వాడటం. నీటిని వృధా చేయకుండా అవసరమైనంత మేరకే ఉపయోగించడం అనేది వ్యవసాయంలోనే కాక మిగిలిన జీవనరంగాల్లో కూడా చాలా అవసరం. దీనికి అటు ప్రభుత్వాలు, ఇటు ప్రజలు కచ్చితమైన విధానాలను, వ్యూహాలను, ప్రణాళికలను అమలు

డమికి రక్ష

చేయాలి. నీటి వనరులను జాగ్రత్తగా కాపాడుకుని ప్రస్తుత, భవిష్యత్ అవసరాలు తీరేవిధంగా చూసుకోవడమే జల సంరక్షణ. పెరుగుతున్న జనాభా అవసరాలకు తగినట్లుగా నీటిని అందించడానికి సంరక్షణ ఒక్కటే మార్గం. జల సంరక్షణ ఏ మేరకు అవసరమన్నది జనసంఖ్య, తలసరి నీటి అందుబాటు, నీటి నిల్వ సదిమాయాలు, మొత్తం వర్షపాతం, వాతావరణ, భౌగోళిక పరిస్థితులు, నీటి అవసరాలు మొదలైన విషయాల ఆధారంగా నిర్ణయిస్తారు.

జల సంరక్షణకు కింది పద్ధతులు

అవలంబించవచ్చును

అ. వర్షపు నీటి సంరక్షణ : వ్యర్థంగా పోయే వర్షపు నీటిని కూడా నిల్వచేసి, ఉపయోగించడం ఇందులో ముఖ్యమైన అంశం. ముఖ్యంగా వ్యవసాయ అవసరాలకోసం వర్షపు నీటిని నిల్వచేసి వాడవచ్చును. వర్షపు నీటి సంరక్షణ వల్ల నేల సారం కూడా పెరుగుతుంది. పంటకు ఎంత నీరు అవసరమవుతుందన్నది అంచనా వేయగలగడమే వర్షపు నీటి సంరక్షణలో ప్రధాన అంశం. అలా అవసరమైన నీటిని అందించడం కోసమే ఈ విధానాన్ని అవలంబించాలి. బహిరంగ కమతాలలో వ్యవసాయం కంటే గ్రీన్ హౌస్ కమతాలలో నీటి వినియోగం చాలా బాగుంటుంది. ఆవిరి అయ్యే నీరు తక్కువగా ఉండటం, మొక్కకి మొక్కకి మధ్య దూరం తక్కువగా ఉండటం, బిందు సేద్యం, పంట దిగుబడి సమయం తక్కువగా ఉండడం వంటివి గ్రీన్ హౌస్ సేద్యపు ఉపయోగాలు.

ఆ. గ్రీన్ హౌస్ సేద్యం: ఇది జల సంరక్షణకు ఎంతో ఉపయోగకరమేకాక దీనివల్ల దిగుబడి కూడా ఎక్కువ అవుతుంది.

ఇ. బ్లాక్ ప్లాస్టిక్, సేంద్రియ బ్లాక్ ప్లాస్టిక్ లేదా సింథటిక్ మల్చ్ వంటివి నీరు ఎక్కువ ఆవిరికాకుండా నిరోధించడమేకాక కలుపును కూడా అదుపుచేస్తాయి. సేంద్రియ మల్చ్లు మట్టిలో కలిసిపోయి పోషక విలువలను అందిస్తాయి.

ఈ. వర్షాభావ పరిస్థితులను తట్టుకునే పంటలు: నేల స్వభావం, నైసర్గిక పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకుని పంటలను ఎంచుకోవాలి. ఉదాహరణకు, నీరు తక్కువగా లభించే ప్రాంతాల్లో స్థానికంగా బాగా పెరిగే పంటలనే వేసుకోవాలి. దీనివల్ల మట్టి నాణ్యత అంతగా లేకపోయినా, నీరు లభ్యం కాకపోయినా పంట మాత్రం బాగా పెరుగుతుంది. ఇటువంటి వర్షాభావ పరిస్థితులను తట్టుకునే వంగడాల వల్ల దిగుబడి బాగుంటుంది.

ఉ. పంట మార్పిడి: మట్టి నాణ్యతను కాపాడటంపై దృష్టి పెడితే దానివల్ల నేలలో తగిన తేమ ఉండి, పంట బాగా పెరుగుతుంది. నీటి అవసరం కూడా తగ్గుతుంది. సేంద్రియ ఎరువుల వాడకం, భూమిని తక్కువసార్లు దున్నడం వంటి పద్ధతులవల్ల మట్టి నాణ్యత పెరుగుతుంది.

ఊ. పశువుల మేతలో మార్పు: ఒకే భూమి పశువుల మేత కోసం ఉపయోగించకుండా మేత ప్రదేశాన్ని మారుస్తూ ఉండడం వల్ల గడ్డి బాగా

పెరిగే అవకాశం ఏర్పడుతుంది. ఈ పద్ధతివల్ల ఎక్కువ నీరు భూమిలోకి ఇంకడం, గడ్డి తక్కువ నీటితోనే పెరగడం, సేంద్రియ ఎరువు లభ్యత పెరగడం వంటి ప్రయోజనాలు చేకూరతాయి.

ఎ. అటవీ వ్యవసాయం: చెట్లను వ్యవసాయ భూమిలో భాగం చేయడం అటవీ వ్యవసాయం. ఈ పద్ధతివల్ల మట్టి సారవంతం కావడమేకాక పంటకు, పశువులకు ఉపయోగకరం.

ఏ. సేంద్రియ వ్యవసాయం: దీనివల్ల మట్టిలో తేమను కాపాడటమేకాక భూగర్భజలాలను పెంచుకునే వీలుంటుంది. రసాయనాలు నీటిలో కలవకుండా అరికట్టవచ్చును.

ఇ. పంటను తడిపే పద్ధతిలో మార్పు: మెరుగైన నీటి నిర్వహణ పద్ధతుల వల్ల సహజ వనరుల సంరక్షణ సాధ్యమవుతుంది.

ఊ. మొక్కలకు సరైన సమయంలో, సరైన చోట, తగినంత ప్రమాణంలో, సరిగ్గా నీరు పెట్టడం తెలిస్తే దానివల్ల ఎంతో సహజ వనరులు ఆదా అవుతాయి. మట్టి నాణ్యతను పెంపొందించడం, కాపాడటంపై దృష్టి పెడితే అప్పుడు నీటి అవసరం కూడా తగ్గుతుంది. కంపోస్ట్ ఎరువుల వాడకం, తక్కువసార్లు దున్నడం వంటివి మట్టి నాణ్యతను పెంచుతాయి.

ఊ. మెరుగైన నీటిపారుదల వ్యవస్థ: బిందుసేద్యం

వంటి ఆధునిక పద్ధతుల ద్వారా నీటి వినియోగాన్ని తగ్గించవచ్చును. బిందుసేద్యంలో మొక్క వేర్లకే నీరుగా నీరు అందిస్తాం. దీనివల్ల తక్కువ నీటితోనే ఎక్కువ ప్రయోజనాన్ని పొందవచ్చును.

జె. మునిసిపల్ నీటిని తిరిగి ఉపయోగించడం: శుద్ధి చేసిన నీటిని వ్యవసాయానికి, పరిశ్రమల్లో, ప్రజల అవసరాలకు అందించవచ్చును. శుద్ధీకరణ మోతాదును బట్టి ఎంత నీటినినా వ్యవసాయానికి, పరిశ్రమలకు వాడవచ్చును. అయితే ఇలాంటి నీటిని

గడ్డి పెంపకం, పశువుల దాణా పెంపకం వంటివాటికి ఉపయోగిస్తారు.

దేశంలోని జల వనరులలో 85 శాతం వ్యవసాయ అవసరాలకే ఖర్చవుతున్న పరిస్థితిలో ఒక యూనిట్ నీటికి లభించే దిగుబడిని పెంచడం చాలా అవసరమయింది. భూగర్భజలాలు తరిగిపోవడం, నీటి వనరులు తగ్గడం వంటి సమస్యల నేపథ్యంలో పంట విధానాన్ని మార్చుకోవాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది.

వ్యవసాయ నీటి వనరులను పరిరక్షించడానికి ప్రత్యేక ప్రయత్నం అవసరమైనా అది చాలా ముఖ్యం. సహజ జల సంరక్షణ ద్వారా సహజ వనరులను కాపాడుకోవడమేకాక పంటకు ఎక్కువ నీరు అందించే వీలు కలుగుతుంది. నేలలో తేమను కాపాడుకునే పద్ధతులను అనుసరించడం వల్ల నీటి అవసరాలు తగ్గించుకోవచ్చును. బిందుసేద్యం మొదలైన పద్ధతులను ప్రోత్సహించడానికి ప్రభుత్వాలు చర్యలు చేపట్టాలి. నీటిపారుదల పద్ధతులు, నూతన సాంకేతిక విధానం గురించి రైతులకు అవగాహన కల్పించాలి. ఎక్కువమంది రైతులు ఈ పద్ధతులను అనుసరిస్తే నీటి వాడకం తగ్గుతుంది. తద్వారా సహజవనరులపై ఒత్తిడి తగ్గుతుంది.

అను: కేశవనాథ్

ప్రపంచంతో పాటు భారతదేశం కూడా సమీప భవిష్యత్తులో ఎదుర్కొనబోయే విపత్తుల సంఖ్య పెరుగుతోంది. భారత ప్రధాని ఈ సమస్య గురించి పదే పదే ప్రస్తావిస్తున్నారు కూడా. అది- నీటి సద్వినియోగం. వర్షపు నీటిని, ప్రవాహాలలోని నీటిని ఒడిసి పట్టడం ప్రతి మానవ సమూహ తక్షణ కర్తవ్యంగా భావిస్తున్నారు. ఈ బృహత్కార్యాన్నే వాటర్షెడ్ పథకం అంటున్నారు.

భౌ విషయ భారతంలో నీటి లభ్యత ఎలా ఉంటుంది? ఈ ప్రశ్నకు సంతృప్తికరమైన సమాధానం దొరకడం లేదు. పైగా సమస్యను విశ్లేషించుకుంటే భయానక వాస్తవాలు కళ్లముందు కదులుతున్నాయి. నీటి నిర్వహణను ఒక పవిత్ర కార్యంగా, యుద్ధ ప్రాతిపదికన చేపట్టకుంటే పరిస్థితులు, పరిణామాలు భయానకంగా ఉంటాయని నిపుణులు ఇప్పటికే హెచ్చరించారు. భారతదేశంలో నీటి లభ్యత గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించకుంటే, పెరుగుతున్న జనాభాను బట్టి చూస్తే సగం అవసరాలు తీరవు. ఇది ఎప్పుడో జరుగుతుందని అనుకోవద్దు. 2030 నాటికే చూడవలసి వస్తుంది. ఇదే విషయాన్ని ప్రపంచ బ్యాంకు కూడా ఒక నివేదికలో చెప్పింది. ఇలాంటి విపత్తుల పరిస్థితులలో సేద్యం మాటేమిటి? దీనికి మంచి పరిష్కారమే వాటర్షెడ్ పథకాలు. ఈ పథకం అమలులో కర్ణాటక, హిమాచల్ ప్రదేశ్, ఉత్తరాఖండ్ అనుభవాలను బట్టి మిగిలిన భారతదేశం కూడా ఆలోచించాలని ప్రపంచ బ్యాంక్ నివేదిక సలహా ఇచ్చింది.

నిజానికి వాటర్షెడ్ పథకాలు భారతదేశానికి కొత్తకాదు. అసలు భారతదేశానిదే నదీతీరస్థ సంస్కృతి. నీటిని నిల్వ చేయడం ముందునుంచి ఇక్కడి వారికి తెలుసు. పరిగెత్తే ప్రవాహాలను జలాశయాల్లో నిల్వ ఉంచడం, వర్షపు నీటిని ఒడిసి పట్టడం పాత

పద్ధతే. అయితే ఈ విధానాల గురించి నేటి అవసరాలకు అనుగుణంగా ఆలోచించాలి. పాత, కొత్త పద్ధతుల కలయికతో కేంద్ర ప్రభుత్వం వాటర్షెడ్ పథకాలను అమలు చేస్తున్నది. 1980 నుంచి ఆధునాతన వాటర్షెడ్ పథకాల ఆలోచనలు ఊపందుకున్నాయి. 1995లో కార్యరూపం దాల్చాయి. ఇవన్నీ కూడా వర్షపు నీటిని, ప్రవాహాలనూ నిల్వ చేయడానికి ఉద్దేశించినవే. ఇప్పుడు ఇవి గ్రామీణాభివృద్ధిలో కీలకంగా మారుతున్నాయి. ఈ పథకంతో భారతదేశం సాధించిన విజయానికి మహారాష్ట్రలోని కుంభరేవాడి వాటర్షెడ్ పథకం రుజువుగా నిలుస్తుంది. పదిహేనేళ్ల తరువాత ఆ పథకం నికర విలువ 5.08 నుంచి 7.43 మిలియన్ డాలర్లుగా అంచనా వేశారు. 171 గృహాల ద్వారా దీనిని సాధించారు. దీనితో సాగు, పశు సంపద పెరిగాయి. నీటి ట్యాంకుల ఖర్చు తప్పింది. ఈ పథకంతో జీవ వైవిధ్యం పెరిగిందని తేలింది. పరిస్థితులు మారడంతో పాఠశాలల్లో పిల్లల హాజరు పెరిగింది. మహిళా సాధికారత, ఆరోగ్యం పెరిగాయి.

ఆదిలాబాద్ జిల్లా కేంద్రంగా పని చేస్తున్న ఏకలవ్య ఫౌండేషన్ నిర్వహిస్తున్న కార్యకలాపాలలో ప్రథమ స్థానంలో ఉన్నది వాటర్షెడ్ కార్యక్రమమే. భూగర్భ జలాల స్థాయిని పెంచడమే లక్ష్యంగా

ఫౌండేషన్ దీనిని నిర్వహిస్తున్నది. అలాగే సాగు అవసరాలకు న్యాయబద్ధమైన నీటి వినియోగం కూడా ఆ సంస్థ ఉద్దేశం. ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోనే ఇంద్రవెల్లి, ఉటూరు మండలాలలో పాతికవేల ఎకరాలు లక్ష్యంగా ఫౌండేషన్ ఈ పథకాన్ని 2009లో ఆరంభించింది. ప్రస్తుతానికి ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో 5599 ఎకరాలలో ఈ పథకం అమలులోకి వచ్చింది. విశాఖ జిల్లా, మినుమలూరు ప్రాంతంలో 2500 ఎకరాలలో కూడా అమలువుతున్నది. నాబార్డ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ ఇందులో సాయపడుతున్నాయి.

భూగర్భ జలాల పరిమాణాన్ని సహ వనరుల ద్వారా పెంచడమే లక్ష్యంగా ఫౌండేషన్ ఈ పథకాన్ని స్వీకరించింది. భూమికోత సమస్య నివారణ, ఉత్పాదకత పెంచడం కూడా. ఇంద్రవెల్లి మండలంలో ఏడు గ్రామాలకు చెందిన 507 మంది రైతులు సమష్టిగా జలాశయాలు, వర్షపు నీటి నిల్వ కోసం గోతులు తవ్వారు. రాళ్లతో గట్టు వేశారు. వీటి విలువ రూ. 4,27,200. 108 ఎకరాలలో కాయధాన్యాల సాగును ఫౌండేషన్ ప్రోత్సహిస్తున్నది. కిచెన్ గార్డెన్ అభివృద్ధికి 300 కుటుంబాలకు కూరగాయల విత్తనాలు పంచింది. 450 కుటుంబాలు నిమ్మ, కరివేప సాగు ఆరంభించారు. 43 వ్యవసాయ చెరువుల ద్వారా 69.66 లక్షల లీటర్ల వర్షపు నీటిని నిల్వ చేయగలిగారు. వాల్మీకి వాటర్షెడ్ పథకం మరొకటి. దీనిని 2017లో నాబార్డ్ సాయంతో ఆరంభించారు. ఇక్కడ 55 ఎకరాలలో భూమికోతను నివారించడానికి ఈ పథకం ఉపయోగపడుతున్నది. దానితో పాటు పదిహేడు దిగుబడి పెరగడానికి దోహదపడుతోంది.

వారెవ్వా.. వాటర్షెడ్!

విశాఖ జిల్లా, పాడేరు వద్ద ఏకలవ్య వాటర్షెడ్ కార్యక్రమం

ఆతిథ్యం అంటే కేవలం అన్నపానీయాలను అందించడమే కాదు.

అంతకు మించినది ఆత్మీయతతో కూడిన పలకరింపు, ఆదరణ. యాచకులకు ఆహారం పెడతాం. దానిని ఆతిథ్యంగా పరిగణించలేం. అతిథికి, అవసరార్థికి, యాచకునికి భేదం ఉంది. ఆతిథ్యం అంటే ఆర్భాటాలు, మృచ్ఛాస్త్ర భోజనాలు కాదు. అతిథికి ఆకలి దప్పులు తీరేందుకు అవసరమైన ఆహారపానీయాలు సమకూర్చడమే ప్రధానం. 'అతిథి'ని నారాయణ స్వరూపుడిగా భావించి ఆదరించడం మన సంస్కృతి, సంప్రదాయం. ఆతిథ్యం ఇవ్వడంలో ఇచ్చేవారి, పుచ్చుకునేవారి కులగోత్రాలతో, శత్రుమిత్రత్వాలతో నిమిత్తం లేదు.

ఆతిథ్యంలో మానవీయం

అతిథి పట్ల నిరాదరణ చూపడం పాపమే కాక పూర్వ పుణ్యఫలం కూడా కోల్పోతారని, అతిథిని సంతృప్తి పరిస్తే యజ్ఞఫలం దక్కుతుందని శాస్త్రవచనం. ప్రాణాధార మైన అన్నపానీయాలను శ్రద్ధానకులతో అందించడాన్నే అతిథి యజ్ఞం అంటారు. అతిథి మర్యాదతో ధనం, కీర్తి, ఆయుష్షు పొందడంతో పాటు స్వర్గసౌఖ్యాలు పొందినంత ఫలితం సిద్ధిస్తుందని మనుమహర్షి చెప్పారు.

దాహర్మి, క్షుధార్మి నివారణకు వచ్చే అతిథులను నిరాదరించడం, కించపరచడం తగదని తైత్తిరీ యోగనిషత్ ఉపదేశిస్తోంది. తగిన రీతిలో అతిథి మర్యాదలు చేయవలసిందేనని 'అతిథిః కిల పూజార్హః' అని సుందరకాండ ప్రబోధిస్తోంది. మిత్రుత్వ శత్రుత్వాలకు అతీతంగా సముచితరీతిలో ఆతిథ్యాన్ని ఇవ్వాలని 'అరావప్యచితం కార్యం ఆతిథ్యం గృహమాగతే' అనే సూక్తిని బట్టి అతిథి మర్యాదకు భారతీయ సంస్కృతిలో గల స్థానం వెల్లడవుతోంది.

'ఇతర గ్రామం నుంచి వచ్చేవాడు. ఒక రాత్రి మాత్రమే ఉండేవాడు. మధ్యాహ్నం తరువాత వచ్చేవాడు అతిథి' అని గౌతమమహర్షి నిర్వచించాడు. అయితే సమయంతో నిమిత్తం లేకుండా ఎప్పుడు వచ్చినా అతిథిగానే పరిగణించాలని అనంతర కాలంలో శాస్త్రకారులు ప్రకటించారు.

భక్తిపూర్వక ఆతిథ్యం

అతిథి తృప్తితో 'అన్నదాతా సుఖీభవ!' అనగలగాలి. ఒకవేళ గృహస్థు భోజనం పెట్టలేని స్థితిలో ఉంటే అతిథి అలసట తీరేలా వింజామరను వీచడం, దాహం తీరేందుకు మంచినీరు ఇవ్వడం, స్నేహ సౌభ్రాత్యాలతో కుశల ప్రశ్నలు వేయడం

ద్వారా అతిథిని తృప్తి పరచవచ్చని శాస్త్రం చెబుతోంది.

సీతా వియోగంతో బాధపడుతున్న శ్రీరాముడికి, శబరి ఫలాలతో ఆతిథ్యం ఇచ్చింది. వాటిలోనూ 'దోరవేవో కాయలేవో ఆరమొగ్గినవి ఏవో' తెలియక 'ముందుగా రవ్వంత రుచి' చూసి విందుగా అందించింది. చక్రవర్తి కుమారుడు వాటినే అమృత ప్రాయంగా స్వీకరించాడు. పాండవుల తరపున కౌరవసభకు రాయబారిగా వెళ్లిన శ్రీకృష్ణుడు విదురుడు భక్తి పారవశ్యంతో అరటి పళ్లను పక్కన పెట్టి తొక్కలనే నైవేద్యంగా సమర్పించాడు. వాటినే ఇష్టంగా స్వీకరించాడు భగవానుడు.

'పత్రం పుష్పం ఫలం తోయం/యోమే భక్త్యా ప్రయచ్ఛతి/తదహం భక్త్యు పహృత/ మశ్నామి న ప్రియతాత్మనః' (భక్తితో సమర్పించే ఆకును గాని, పుష్పము గాని, ఫలం కానీ, జలాన్ని ప్రీతిగా స్వీకరిస్తాను) అని గీతలో శ్రీకృష్ణుడు చెప్పారు. పద్మావతిని పరిణయమాడిన శ్రీనివాసుడు ఆరునెలల పాటు అగస్త్యముని ఆశ్రమంలో అతిథిగా ఉన్నాడు. సాక్షాత్ శ్రీమన్నారాయణుడికి ఆ ముని భక్తి శ్రద్ధలతో ఆతిథ్యం ఇచ్చారు. కనుకనే శ్రీనివాసపద్మావతీ దంపతులు అంత సుదీర్ఘకాలం అతిథిగా ఉండ గలిగారు. ఇంద్రుడు అతిథిరాహుంలో వచ్చి పేద గృహస్థు రంజిదేవుడిని పరీక్షించిన కథ తెలిసిందే. ఒకరి తరువాత ఒకరుగా వచ్చిన వారందరికీ తన వద్ద గల పదార్థాలను వితరణ చేసిన రంజిదేవుడు, ఇంద్రుణ్ణి అన్ని జీవులలోని దుఃఖాన్ని తనకు సంక్రమించేయమని కోరడంలో అతిథి సేవ పట్ల ఆయనకు గల నిబద్ధతను తెలియచేస్తుంది. గత శతాబ్దంలో జీవించిన డొక్టర్ సీతమ్మ గారు ఆజన్మాంతం ఆతిథ్యం ఇవ్వడం తెలిసిందే. జిల్లాజ్ఞమూడి 'అమ్మ' తనను చూడనికీ వచ్చిన వారితో

'ముందు భోజనం చేసి రా' అని చెప్పేవారట.

ఆతిథ్యం ఇవ్వడంలో ప్రకృత ఆదర్శం. మనిషి భూమి మీదికి అతిథిగా వచ్చినప్పటి నుంచి కడవరకు ప్రకృతి నిస్వార్థంగా సేవలు అందిస్తూనే ఉంది. చెట్టునే ఉదాహరణగా తీసుకుంటే, బాటసారులకు నీడను ఇస్తున్నట్లే, తనను సరకడానికి వచ్చిన వాడు అలసటతో తన కిందే కూర్చుని విశ్రాంతి తీసుకుంటే అతడికి మంచి గాలినిస్తుంది. తీయని ఫలాలనిచ్చి ఆకలి తీరుస్తుంది. విలువైన ప్రకృతి సంపదను విరివిగా ఉయోగించుకునే మానవుడు, ఉన్నంతలో నైనా ఆతిథ్యం ఇవ్వాలని పెద్దలు అంటారు.

అతిథి, ఆతిథేయ ధర్మాలు

అతిథి, ఆతిథేయులు కనీస ధర్మాలు పాటించాలని పెద్దలు సూచిస్తారు. గృహస్థులు అతిథుల మనసెరిగి వ్యవహరించవలసి ఉంటుంది. అతిథిని సాదరంగా ఆహ్వానిస్తూ, సగౌరవంగా సాగనంపాలి.

అలాగే అతిథి తన బాధ్యతలను గుర్తించవలసి ఉంటుంది. గృహస్థుల ఇంటి పరిస్థితులకు అనువుగా సర్దుకుపోవాల్సి తప్ప తన ఇష్టానిష్టాలను ప్రకటించడంకాని, తన అవసరాలు తీరడంపైనా దృష్టి పెట్టడం శోభించదు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

కరోనా... సెకండ్ వేవ్ విశ్వరూపం చూపిస్తోంది. జనం పట్టల్లా రాలిపోతున్నారు. ఆసుపత్రుల్లో బెడ్లు చాలడం లేదు. బయట మార్కెట్లో తగినన్ని మందులు దొరకడం లేదు. కనీసం కరోనా నిర్ధారణ పరీక్షలు అవసరమైన వారందరికీ చేయడం లేదు. చివరకు వ్యాక్సిన్ విషయంలోనూ ఇదే పరిస్థితి నెలకొంది.

ముఖ్యంగా తెలంగాణలో కరోనా విలయ తాండవం చేస్తోంది. తొలిదశ పారాలను ప్రభుత్వం నెమరేసుకోకపోవడం, అత్యంత తేలిగ్గా తీసుకోవడం, కనీస సమీక్షలు కూడా నిర్వహించకపోవడం, మహమ్మారి రెండోదశ ఆనవాళ్లు స్పష్టంగా కనిపించినా నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు వ్యవహరించడం వంటి పరిణామాలు రాష్ట్రంలో కరోనా సెకండ్ వేవ్ చుట్టుముట్టేందుకు కారణమయ్యాయి. చివరకు కోర్టు జోక్యం చేసుకుంటే గానీ సర్కారు మేలుకోని పరిస్థితి దాపురించినదంటే ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం ఏ స్థాయిలో ఉందో అర్థం చేసుకోవచ్చు.

దేశంలో సెకండ్ వేవ్ మొదలైన తర్వాత.. కొన్ని రాష్ట్రాలు శీఘ్రంగా మేలుకొన్నాయి. ఎక్కడికక్కడ కట్టడికి చర్యలు చేపట్టాయి. అత్యధికంగా కరోనా పాజిటివ్ కేసులు నమోదవుతున్న ప్రాంతాల్లో కర్నూలు ప్రకటించాయి. ఢిల్లీలో అయితే ఏకంగా లాక్డౌన్ పెట్టారు. చాలా రాష్ట్రాలు కఠినమైన ఆంక్షలు విధించాయి. కంటైన్మెంట్ జోన్లు ఏర్పాటుచేశాయి. ప్రభుత్వం, పోలీసులు కూడా సీరియస్ గా చర్యలు తీసుకున్నారు. కానీ, తెలంగాణ ప్రభుత్వం మాత్రం నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు చోద్యం చూస్తూ ఉండిపోయింది. మన పొరుగు రాష్ట్రాలైన మహారాష్ట్ర, కర్ణాటకల్లో విపరీతంగా పాజిటివ్ కేసులు నమోదయ్యాయి. ఆ

అసలు కరోనా నియంత్రణకు ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యలు తీసుకుంటుందా? లేదంటే తామే ఆదేశాలు ఇవ్వమంటారా? అని కూడా ప్రశ్నించింది. పబ్లు, బార్లు, స్టేడియాలు అన్నీ తెరిచారని, ఫంక్షన్లు, ఉత్సవాలవంటి కార్యక్రమాలకు ఇబ్బడి ముబ్బడిగా అనుమతులిస్తున్నారని, బాధ్యతాయుతమైన ప్రభుత్వం ఇలాగే చేస్తుందా? కరోనా ఇలాంటి చర్యల వల్ల వ్యాపించదా? అని అడిగింది. 48 గంటల్లోగా ప్రభుత్వం స్పందించి కరోనా నియంత్రణకు లాక్డౌన్ గానీ, కర్ఫ్యూ గానీ ప్రకటించకపోతే.. తామే ఆదేశాలు ఇస్తామని ధర్మాసనం హెచ్చరించింది.

హైకోర్టు పై వ్యాఖ్యలు చేసి, ప్రభుత్వాన్ని నిలదీసిన

కోర్టు హెచ్చరిస్తే గానీ

రాష్ట్రాల నుంచి తెలంగాణకు భారీగా రాకపోకలు సాగించడం మొదలీనుంచీ జరుగుతోంది. కానీ, రాష్ట్ర సరిహద్దుల్లో గానీ, అంతరాష్ట్ర చెక్ పోస్టులలో గానీ, అవసరమైన చర్యలు తీసుకోలేదు. ఫలితంగా తెలంగాణలోనూ రోజు రోజుకూ పాజిటివ్ కేసులు, మరణాలు తీవ్రమయ్యాయి. దీంతో రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం జోక్యం చేసుకోవాల్సి వచ్చింది.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం కరోనా నియంత్రణను ఒకరకంగా గాలికి వదిలేసిందన్న స్థాయిలో ప్రచారం జరిగింది. ఆ నేపథ్యంలోనే హైకోర్టు కరోనా విషయంలో సర్కారుకు మొట్టికాయలు వేసింది. ప్రజల ప్రాణాలు ప్రమాదంలో పడిపోతే ప్రభుత్వం ఏం చేస్తోందని నిలదీసింది. ప్రభుత్వం తరపు న్యాయవాది చెప్పిన వివరాలతో న్యాయస్థానం సంతృప్తి చెందలేదు.

మరుసటిరోజే తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ కు కరోనా పాజిటివ్ గా నిర్ధారణ అయ్యింది. ఆ మరుసటి రోజే న్యాయస్థానానికి సమాధానం చెప్పాల్సిన అనివార్య పరిస్థితుల్లో ప్రభుత్వం కర్ఫ్యూ నిర్ణయాన్ని ప్రకటించింది. అది కూడా రాత్రి 9 గంటల నుంచి ఉదయం 5 గంటల వరకు కర్ఫ్యూ అమలు చేస్తామని ప్రకటించింది. కానీ, రైళ్లు, బస్సులు, విమాన ప్రయాణాలు, అత్యవసర సర్వీసులకు మాత్రం మినహాయింపు ఉంటుందని ప్రకటించింది. దీంతో.. హైదరాబాద్ లో కర్ఫ్యూ సమయంలో కూడా బస్సులు తిరుగుతున్నాయి. అంతేకాదు.. దూర ప్రాంతాలకు వెళ్లే బస్సులు కూడా కర్ఫ్యూ సమయంలో కూడా బయల్దేరుతున్నాయి. ప్రయాణికులు రాత్రివేళ ప్రయాణాలు సాగిస్తున్నారు. రాత్రి పదిగంటలు దాటిన తర్వాత కూడా ఒకరకంగా కరోనా కర్ఫ్యూ పరిస్థితులు కనిపించడం లేదు. అంటే.. అధికారికంగా కోర్టుకు

నివేదించాల్సిన అవసరం ఉంది కాబట్టి.. ప్రభుత్వం కర్ఫ్యూ పేరిట నివేదికను న్యాయస్థానానికి అందించిందని, ప్రభుత్వానికి కరోనా నియంత్రణపై నిజమైన చిత్తశుద్ధి లేదన్న విమర్శలు వ్యక్తమవుతున్నాయి.

ఇదిలా ఉంటే.. కరోనా పాజిటివ్ గా నిర్ధారణ అయిన తర్వాత కూడా ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ యశోదా ఆసుపత్రికి వెళ్లి పరీక్షలు చేయించుకున్నారు. ఆయన వెంట.. అధికారిక మండి మార్చలం అంతా ఉంది. పదుల సంఖ్యలో అధికారులు, భద్రతా సిబ్బంది.. వ్యక్తిగత సిబ్బంది ఆయన వెంటే ఆసుపత్రికి వెళ్లారు. అదే సామాన్య పౌరులకు కరోనా సోకిందని తెలిసి..

గంటల్లోనే తెలంగాణ ప్రభుత్వం వ్యాక్సిన్ అందరికీ ఉచితమే అని ప్రకటన చేసింది.

మే 1వ తేదీ నుంచి 18 యేళ్లు నిండిన వాళ్లందరికీ టీకా వేయించుకునే అవకాశం కల్పిస్తున్నట్లు కేంద్రం ప్రకటించింది. ప్రతి ఒక్కరూ తప్పనిసరిగా వ్యాక్సిన్ వేయించుకోవాలని సూచించింది. అయితే, అదే సమయంలో ఇకపై టీకా ఉచితంగా వేయబోరంటూ ప్రచారాలు జరిగాయి. వాటికి ఫుల్ స్టాప్ పెడుతూ కేంద్రమే ఉచితంగా అన్ని రాష్ట్రాలకు టీకాలు పంపిణీ చేస్తామని ప్రకటించింది. అటు.. ఈ ప్రకటన వెలువడిందో లేదో, కేసీఆర్ ఉచిత టీకాల ప్రకటన చేశారు.

నిద్రలేవని ప్రభుత్వం

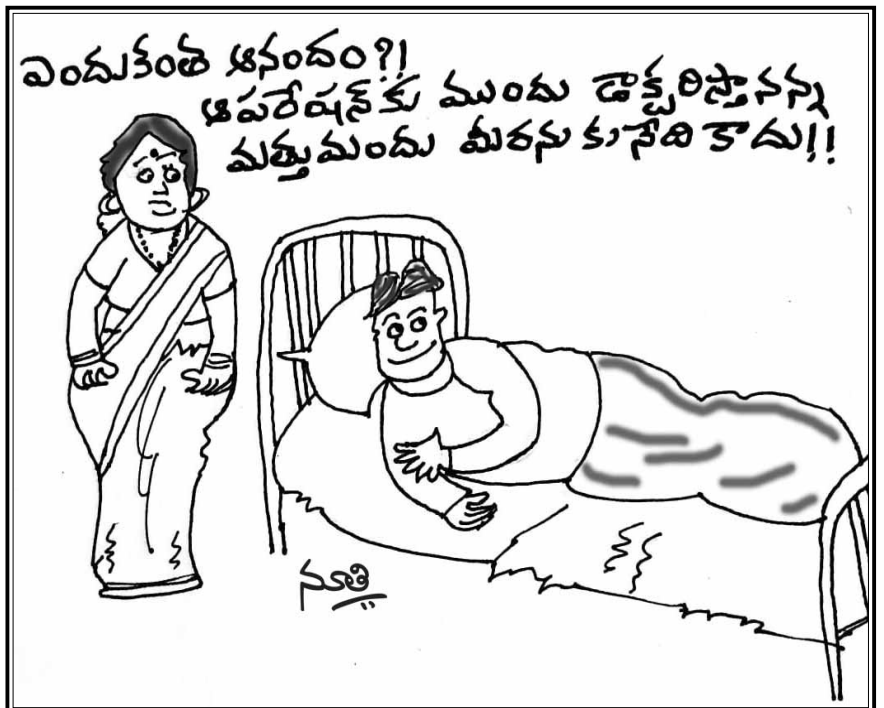
అలా బయటకు వచ్చి.. బాహుటంగా పరీక్షలు చేయించుకుంటే అధికారలే అడ్డుకునేవారు. పోలీసులు కేసు పెట్టేవారు. కానీ, సీఎం కేసీఆర్ ఇతరుల ప్రాణాలను ప్రమాదంలో పడేసే విధంగా ఇలా బయటకు వచ్చారన్న వ్యాఖ్యానాలు కూడా సోషల్ మీడియాలో వినిపిస్తున్నాయి.

ఇక, కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటనలను, పథకాలను, ఉచితాలను తమ ఖాతాలో వేసుకోవడం, అది కూడా శరవేగంగా.. మరొకరు తేరుకునేలోగానే ప్రకటనలు చేయడం, జనంలో మార్పులు కొట్టేయడానికి ప్రయత్నించడం కేసీఆర్ కు తప్ప మరెవరికీ సాధ్యం కాదన్న రికార్డ్ ఉందనే ఉంది. ఇప్పుడు కరోనా విషయంలోనూ టీఆర్ఎస్ సర్కారు రెండోకులు ఎక్కువే తిన్నది. క్షేత్రస్థాయిలో అత్యంత దారుణమైన పరిస్థితులు ఉన్నా, సృష్టమైన నివేదికలు ఉన్నా, ఆసుపత్రుల్లో సమస్యలు పెరిగిపోతూనే ఉన్నా.. ఏమాత్రం చలించని ప్రభుత్వం కరోనా వ్యాక్సిన్ విషయంలో మాత్రం అగమేఘాల మీద ప్రకటన చేసింది. తాము ప్రజలందరికీ వ్యాక్సిన్ ఉచితంగా వేస్తామని ప్రకటించింది. జనమంతా.. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెద్దమనసుకు ఎంతో సంబరపడిపోయారు. త్వరలో టీకా ధరలు భారీగా పెరగబోతున్నాయని, ఇకపై ఉచితంగా వ్యాక్సిన్లు వేయబోరని ప్రచారాలు షికార్లు చేస్తున్న సమయంలో తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేసిన ఈ ప్రకటన అందరికీ ఊరట కలిగించింది. అయితే, అసలు ఈ ఆలోచన కేంద్ర ప్రభుత్వానిదే అన్న వాస్తవం జనం లోపలికి చొచ్చుకువెళ్లేదు. ఎందుకంటే, కేంద్రమే వ్యాక్సిన్ ను కొనుగోలు చేసి.. ఉచితంగా రాష్ట్రాలకు సరఫరా చేస్తామని ప్రకటించింది. కేంద్రం ఆ ప్రకటన చేసిన కొన్ని

అంతేకాదు.. దానికి అవసరమయ్యే ఖర్చు, కార్యచరణ ప్రణాళికను కూడా విశదీకరించారు. అందరికీ వ్యాక్సిన్ ఇవ్వడానికి సుమారు రూ.2500 కోట్లకు పైగా ఖర్చవుతుందని, ప్రజల ప్రాణాల కంటే డబ్బు ముఖ్యం కాదని కేసీఆర్ అన్నారు. వ్యాక్సినేషన్ కార్యక్రమాన్ని స్వయంగా పర్యవేక్షిస్తానని సీఎం కేసీఆర్ చెప్పారు. వ్యాక్సినేషన్ ను విజయవంతంగా అమలు చేయడానికి జిల్లాలవారీగా ఇన్ చార్జ్ లను నియమిస్తామని కూడా ప్రకటించారు. అయితే, వైద్య ఆరోగ్యశాఖ లెక్కల ప్రకారం రాష్ట్రంలో 18 ఏళ్లు

నిండిన వారు 2.62 కోట్ల మంది ఉన్నారు. వారిలో ఇప్పటికే 35 లక్షల మందికి టీకా వేశారు. దాంతో మిగిలిన 2.27 కోట్ల మందికి వ్యాక్సిన్ వేయాల్సి ఉంటుంది. సీఎం ప్రకటన మేరకు అందరికీ ఉచితంగా ఇవ్వాలంటే ఇప్పుడున్న కేంద్రాల సంఖ్య నరిపోదని చెబుతున్నారు.. అంటే.. షరా మామూలుగానే సీఎం కేసీఆర్ ఓ ప్రకటన వదిలారని, తర్వాత వాస్తవ పరిస్థితి వేరేలా ఉంటుందన్న వాదనలు కూడా జనంలో తిరుగుతున్నాయి.

వ్యాసకర్త: సీనియర్ జర్నలిస్ట్

కావేరీ నది జన్మస్థలం. అక్కడి ప్రకృతి రమణీయ దృశ్యాల సందర్శన జీవితంలో మరిచిపోలేని అనుభూతిని కలిగిస్తాయి. ఈ ప్రదేశాన్ని స్కాట్లండ్ ఆఫ్ ఇండియా (Scotland of India) అని కూడా అంటారు. ఇక్కడి 'కూర్గు' ప్రాంతం (Coorg) ప్రకృతి అందాలకు నిలయం.

హైదరాబాద్ నుండి బెంగళూరుకు గంటన్నర విమాన ప్రయాణం. ఉదయమే బయలుదేరి బెంగళూరు చేరుకున్నాం. దాదాపు 280 కి.మీ. దూరంలో 'మడికేరి' (ఇక్కడే కూర్గు ఉంది) చేరడానికి

ప్రదేశంలో గడిపి, 'మడికేరి' పట్టణంలో ప్రభుత్వం వారి సిల్క్ ఎంపోరియంలో షాపింగ్ చేశాం.

భోజనం తర్వాత మధ్యాహ్నం 'మడికేరి' పట్టణ పరిసరాలలోని 'అబ్బే జలపాతాలు' (Abbey Falls), రాజాసీట్ (Raja Seat) వద్ద గడిపాం. ఇక్కడ రెండు వందల సంవత్సరాల నాటి ఓంకారేశ్వర మందిరం దర్శించుకుని సాయంత్రానికల్లా మా రిస్టారే చేరుకున్నాం. అలనాటి మనదేశ సైన్యాధిపతులు జనరల్ కరియప్ప, తిమ్మప్పలు... ఈ ప్రాంతానికి చెందినవారే.

మరునాడు ఉదయం (మూడో రోజు) 'హున్నూర్' కాబిన్ డ్యామ్ మార్గంగా 230 కి.మీ. ప్రయాణం చేసి (ఈ మార్గమంతా కర్ణాటక గ్రామీణ ప్రాంతం) సాయంత్రం 'బండిపూర్' (Bandipur) చేరుకున్నాం.

ఒక్క యాత్ర.. ఎన్నో మధురానుభూతులు..

ఏడు గంటలైంది. అయితే మా రిసార్ట్ (వసతి గృహం) మడికేరి నుండి 25 కి.మీ. దూరం. తోటలు, పర్వతాల మధ్య ప్రశాంతమైన ప్రదేశంలో ఉంది.

మరునాడు (రెండవ రోజు) కూర్గు ప్రాంత యాత్రా స్థలాలను చూడడానికి బయలుదేరాం. మార్గమంతా కాఫీ తోటలు, ఏలకుల తోటలు, సుగంధ ద్రవ్యాల తోటలే. ఎక్కడ చూసినా అద్భుత దృశ్యాలే. ఎన్నో ఫోటోలు తీసుకున్నాం. 45 నిమిషాలు ప్రయాణం చేసి 'తల కావేరి' చేరుకున్నాం. 'కావేరి' నది జన్మస్థలమిది. ధారలుగా ప్రారంభమైన 'కావేరి'తో 'కన్యక, సుజ్యోతి అనే రెండు చిన్న నదులు కలిసి 'నదీ' రూపాన్ని సంతరించుకుంటుంది. ఈ ప్రదేశాన్ని 'భగవంతుల'మని పిలుస్తారు. అత్యంత రమణీయ ప్రదేశమిది. పక్కనే వేయి సంవత్సరాల నాటి 'భృంగంధీశ్వరాలయ'మున్నది. ఈ మూడింటిని తప్పకుండా చూడాలి. ఇవి ఇక్కడి విశేష దర్శనీయ స్థలాలు. దాదాపు రెండు గంటలపాటు ఈ రమణీయ

ఇక్కడ 'రిసార్ట్' అడవిలో ఉంది. ఆ రోజు సాయంత్రం బండిపూర్ రిసార్ట్ లోని ప్రకృతి అందాలను వీక్షించాం.

మరునాడు (నాల్గవ రోజు) ఉదయమే బయలుదేరి 'మదుమలై అడవుల గుండా, మైసమ్ గుడి మార్గంగా ఘాట్ రోడ్ లో 50 కి.మీ. దూరంలోని 'ఊటి'కి (ఉదకమండలం) బయలుదేరాం. ఈ అభయారణ్యంలో జింకలు, బైనెస్ లు, పురివిప్పిన నెమళ్లు, ఏనుగులు, అడవిపందులు.. ఎన్నో రకాల జీవాలను చూశాం. ఇవన్నీ గుంపులు, గుంపులుగా సంచరిస్తూ కన్పించాయి. రెండు గంటలపాటు ఈ అడవుల మార్గంగా, ఘాట్ రోడ్ లో ప్రయాణం చేసి ఊటి (తమిళనాడు) చేరుకున్నాం. దాదాపు 43 సంవత్సరాల తర్వాత మేం 'ఊటి' (ఉదకమండలం) మరోసారి రావటం... ఆనాటి ప్రకృతి సంపద 'కూనాడు' తగ్గినట్లు అనిపించింది. ఇక్కడ 1840 నాటి బొటానికల్ గార్డెన్స్ (Botanical

Gardens)లో గంటకు పైగా తిరిగాం. ఇందులోని ఇటాలియన్ గార్డెన్స్, గ్లాస్ హౌస్ (Glass House) గురించి ముఖ్యంగా చెప్పుకోవాలి. ఎన్నో రకాల పువ్వులు, ఫల, పుష్పజాతుల మొక్కలు మనకు కనువిందు చేస్తాయి. ఇక్కడ 'టీబెటియన్ మార్కెట్'లో సరసమైన ధరలో ఊలు వస్త్రాలు లభిస్తాయి. ఇక్కడ నుంచి 'ఊటి'లోని ఎత్తైన 'దొడ్డబెట్ట' (Dodda Betta)లో గంటకు పైగా గడిపాం. ఇక్కడ నుంచి 'ఊటి' నగర దర్శనం చేసుకోవచ్చు. అంతటి ఎత్తైన ప్రదేశమిది. తిరుగు ప్రయాణంలో దగ్గర్లోని 'టీ ఫ్లాక్సరీ'లో రకరకాలైన 'టీ' పొజ్జను కొన్నాం. నీలగిరి పర్వత సానువుల్లో టీ ప్లాంటేషన్ (Tea Plantation) చూడగగ్గ విశేషం. తర్వాత 'ఊటి' సరస్సులో కొంతసేపు గడిపి మళ్ళీ 'బండిపూర్'కు తిరుగు ప్రయాణమయ్యాం. ఆ రాత్రికి మా బస 'బండిపూర్'లోని అటవీప్రాంత రిసార్ట్ లో (Forest Resorts). ఆ మరునాడు (అయిదవ రోజు) ఉదయాన్నే 'బండిపూర్' అభయారణ్య సందర్శనానికి 'జీపు'లో బయలుదేరాం. ఒకప్పుడు 'పులులకు' (Tiger) ప్రసిద్ధిగాంచిన ఈ అడవుల్లో, నేడు అటవీ సంపద వినాశనం వలన దాదాపు అవి కనుమరుగై పోతున్నాయి. అందువల్ల కేవలం ఒకటి, రెండు ప్రదేశాల్లో పులి అడుగులు ఉన్నట్లు గుర్తించినా, పులులు మాత్రం కనపడలేదు. ఈ రోజుల్లో ఎప్పుడో, ఎక్కడో, ఒక్కోసారి పులులు కనిపిస్తాయే తప్ప, దాదాపు అవి లేనట్టేనని ఇక్కడివారు చెబుతారు. గంటకు పైగా అడవిలో తిరిగి జింకలు, నెమళ్లు, బైనెస్, అడవిపందులను మాత్రమే చూడగలిగాం. తర్వాత రిసార్ట్ చేరుకుని 11 గంటల ప్రాంతంలో 'బండిపూర్' అటవీ ప్రాంతాన్ని వదిలి మైసూరు

యాత్రాస్థలి వద్ద రచయిత కుటుంబం

మార్గంగా బెంగళూర్ ప్రయాణమయ్యాయి.

80 కి.మీ. మార్గం - రెండు గంటల ప్రయాణం తర్వాత 'మైసూరు' చేరుకున్నాం. మార్గంలో చాముండేశ్వరీ హిల్స్‌లో 'దేవీ' దర్శనం చేసుకున్నాం. పురాతన ఆలయమిది. ఎత్తైన కొండపై ఉన్నందున, రమణీయ దృశ్యాలను చూడవచ్చు. భోజనానంతరం 'మైసూరు మహారాజావారి ప్యాలెస్'లో గంటన్నరపాటు గడిపాం. మైసూరు రాజావారి సంస్థానంలో ఆనాటి చారిత్రాత్మక చిత్రాలు నాటి వైభవాన్ని కళ్లకు కట్టినట్లు తెలుపుతున్నాయి. విజయదశమి (దసరా) పర్వదినాల్లో అద్భుతంగా ఉత్సవాలు జరిగేది ఇక్కడే. సాయంత్రం 'కావేరీ' నదీ తీరంలోని అతి పురాతన, చారిత్రాత్మక 'శ్రీరంగపట్టణం'లో శ్రీరంగనాథస్వామి వారి ఆలయం చేరుకున్నాం. ఇది ఆనాటి శిల్పకళా చాతుర్యానికి ప్రతీకగా నిలుస్తుంది. స్వామివారి విగ్రహం భక్తులకు ప్రశాంతతను ప్రసాదిస్తుంది. ఈ గుడిలోనే శ్రీ నారసింహా, లక్ష్మీదేవి ఆలయాలున్నాయి. అతి విశాలమైన ఆలయ ప్రాంగణం ఆవల నదీ తీరంలో 'సూర్యాస్తమయ దృశ్యం' అద్భుతంగా ఉంటుంది. గంటకు పైగా ఈ ఆలయంలో గడిపి, తిరుగు ప్రయాణంలో 'టిప్పుసుల్తాన్' సమాధులను చూశాం. ఆంగ్లేయులను ఎదిరించిన రాజులలో 'టిప్పు ఒకరని చెబుతారు. రాత్రికి బెంగళూరులో మా బస. మరునాడు (ఆరవరోజు - చివరిరోజు యాత్ర) బెంగళూరులోని ప్రసిద్ధమైన 'లాల్‌బాగ్' గార్డెన్స్‌కు వెళ్లాం. ఈ స్థలంలో ఎన్నో రకాల చెట్లు ఫల, పుష్పజాతులకు సంబంధించిన మొక్కలు, పూలు, వనాలు, గ్లాస్‌హౌజ్ ఉన్నాయి. తర్వాత 'జయనగర్'లో షాపింగ్ పూర్తిచేసుకొని సాయంత్రం వాయుమార్గంగా గంటన్నర ప్రయాణించి హైదరాబాద్ చేరుకొన్నాం. 'కావేరీ' నదీ జన్మస్థలమైన 'కూర్గ్' ప్రాంతం నుండి మొదలై నదీ పరివాహక ప్రదేశమైన శ్రీరంగనాథ పట్నం దాకా సాగిన మా యాత్ర ఎన్నో మధురానుభూతుల్ని మిగిల్చింది.

01

నిర్వహణ :

జింకా సారాయణస్వామి

సంఖ్యాయంత్రం

ఈ స్వీజర్ చూశారు కదా! గతవారం ఇచ్చిన నమూనాలూ గుర్తున్నాయి కదా! ఈ స్వీజర్‌లో నిలుపు, ఏటవాలు, అడ్డం, నాలుగు వంతున గడులలోని అంకెలు కూడితే మొత్తం 34 వస్తుంది. కానీ ఇక్కడ కొన్ని గడులలోనే అంకెలు ఇచ్చారు. అంటే అవి క్లూలు. మొత్తం 34 రావాలంటే ఏ ఏ అంకెలు ఉండాలో మీ బుద్ధిని ఉపయోగించి పూరించండి! సమాధానం రాకపోతే వచ్చే వారం దాకా ఆగండి!

			6
1			
14	11		7
4		16	

			6
1			
14	11		7
4		16	

			6
1			
14	11		7
4		16	

			6
1			
14	11		7
4		16	

			6
1			
14	11		7
4		16	

‘సరయుని ఇంజనీరింగ్

చదివించావు. అది కూడా బాగానే

చదువుకుంది కాబట్టి, అంతగా కావాలనుకుంటే ఇక్కడే ఏదో ఒక ఉద్యోగం చూసుకోమను. లేదా మన వాళ్లలోనే ఎవరైనా మంచి కుర్రాడికి ఇచ్చి చేసేస్తే సరి’ అంటూ మొదలెట్టింది మాణిక్యమ్మ.

కొన్నాళ్ల నుంచి రోజూ సాగుతున్న వ్యవహారమే కదా ఇదంతా అని, అసలు ఏమీ మారు మాట్లాడకుండా తన వనేదో తాను చేసుకుంటూ ఉంది వైదేహి.

సరయు పసిపిల్ల. దానికంటే తెలీదు. దానికి అమ్మవి. కాస్త నయానో భయానో నువ్వు ఎలాగైనా నచ్చచెప్పాల్సింది పోయి, ఆడపిల్ల సైన్యంలో చేరుతానంటే ఎలా ఒప్పుకున్నావే పిచ్చి తల్లీ? సరేనని దానితో అనే ముందు, పెద్దదాన్ని నేను ఉన్నాను, నాకు ఒక మాట చెప్పాలని ఆలోచన కూడా రాలేదా?’ అని అడిగింది మాణిక్యమ్మ.

తమసామాజ్యం

వల్లెరు మాధురి

‘అమ్మా! నాకు టైం అయింది. హాస్పిటల్ కి వెళ్లాల్సి, నువ్వు జాగ్రత్త. టిఫిన్ తినేసి మందులు వేసుకో. ఇరుగింటికి పొరుగింటికి అంటూ బయటకు వెళ్లకు. ఏదైనా అవసరానికి ఒకవేళ వెళ్లవలసి వస్తే మాస్కు పెట్టుకో.’

అ.....అమ్మా! చెప్పడం మర్చిపోయాను. దాన్ని ఏమీ అనకు. నీ మాటలతో దాన్ని విసిగించకు.

ఏదైనా ఉంటే సాయంత్రం నేను హాస్పిటల్ నుంచి వచ్చాక మాట్లాడుకుందాం’ అంటూ రోజూ చెప్పే జాగ్రత్తలు చెప్పేసి తెల్లకోటు, స్టెతోస్కోప్ తీసుకుని అర నిమిషంలో అక్కడ నుంచి బయలుదేరింది డాక్టర్ వైదేహి.

ఈ తల్లీకూతుళ్లు నన్ను ఇంట్లో నోరు తెరపనివ్వరు. అదేదో కరోనా అంట, దాని పుణ్యమా అని బయట నోరు తెరవకూడదు, అంతా నా కర్మ.. అనుకుంటూ సరయు.. సరయూ అని పిలిచింది.

‘ఏమిటే అమ్మమ్మా అంటూ గదిలో నుంచి బయటకు వచ్చింది’ సరయు.

‘ఆ పుస్తకాలు కాస్త ఇటు ఇచ్చి, కాసేపు నా దగ్గర కూర్చో’ అంది.

మాణిక్యమ్మకు పుస్తకాలంటే చాలా ఇష్టం. మంచి మంచి పుస్తకాలు, పురాణాల కథలూ చదువుతూ ఉంటుంది ఖాళీ సమయాల్లో.

పుస్తకాలు అందించి, అమ్మమ్మ పక్కనే కూర్చుంది సరయు.

‘అయినా ఆడపిల్లవి, నీకెందుకే ఈ సైన్యాలు అవన్నీ? హాయిగా పెళ్లి చేసుకొని ఓ బుడతడిని కని నా చేతిలో పెట్టు. మునిమనవడి ముచ్చట్లు కూడా చూస్తాను నా ఊపిరి ఉండగానే’ అంది మాణిక్యమ్మ.

‘అమ్మమ్మా రోజూ చెప్పిన మాటలే చెప్పి చెప్పి నన్ను విసిగించకు.’ అంటూ లేచి వెళ్లిపోయింది సరయు.

‘ఏమిటే? నేను విసిగిస్తున్నానా? నాకే దిక్కు దివాణం లేక మీ దగ్గర పడి ఉంటున్నాను, అనుకుంటున్నావా? ఐదుగురు పిల్లల్ని కన్న తల్లినే నేను.

ఏదో మగ దిక్కు లేని కుటుంబానికి నేను పెద్దదిక్కుగా అయినా ఉందామని గానీ, మీ దగ్గర మాటలు పడుతూ ఇక్కడ ఉండాల్సిన అవసరం నాకేం లేదు’ అంటూ అరిచింది మాణిక్యమ్మ.

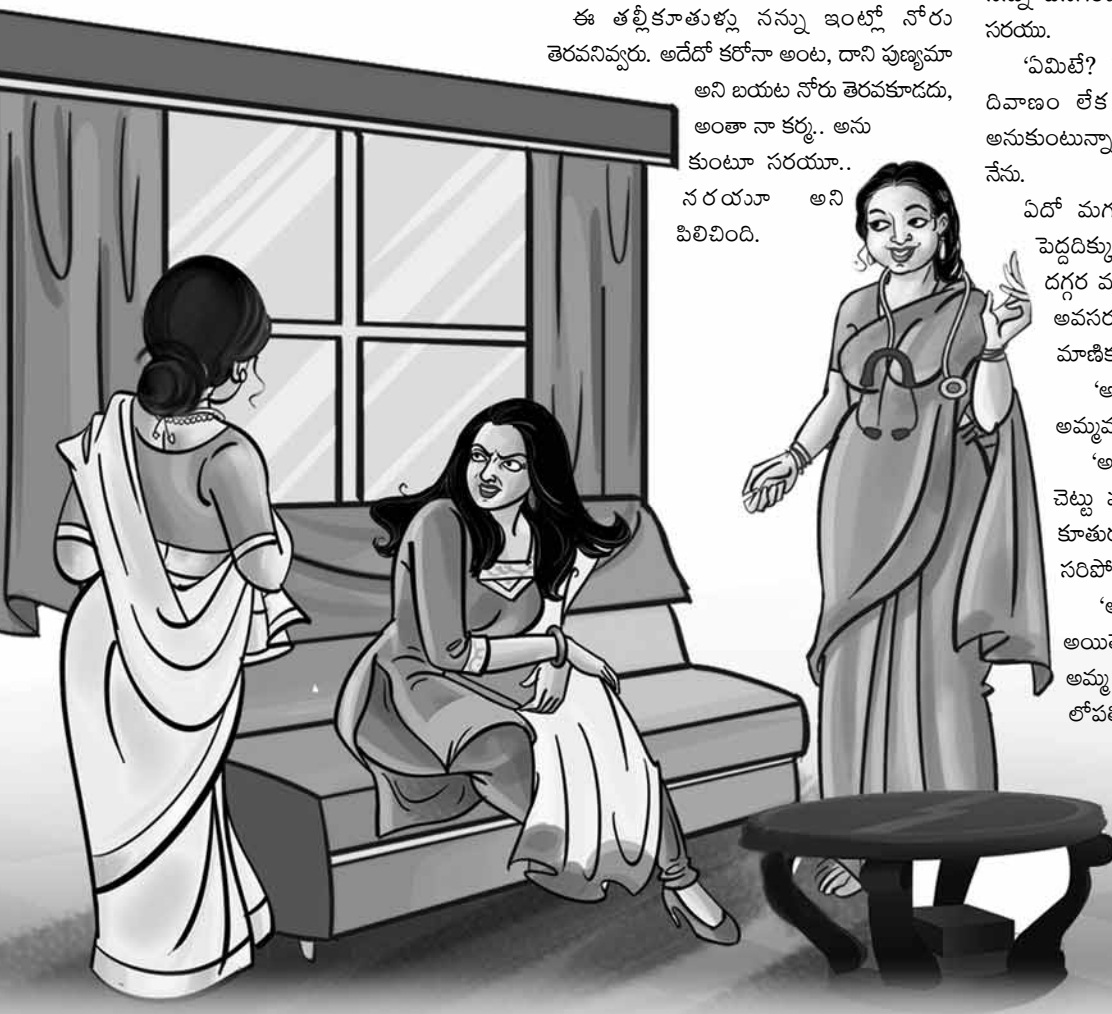
‘అబ్బా ఏదో సరదాకి అన్నాలే, ఊరుకో అమ్మమ్మా’ అంది సరయు.

‘అయినా నా పిచ్చి కానీ, విత్తు ఒకటైతే చెట్టు మరొకటి అవుతుందా? తల్లికి తగ్గ కూతురు, కూతురు వంత పాడే తల్లి. సరిగ్గా సరిపోయారద్దరూ’ అంది మాణిక్యమ్మ.

‘అవునులే కానీ అమ్మమ్మా.. నేను అయితే మా అమ్మ కూతుర్ని. మరి మా అమ్మ నీ కూతురేగా’ అంటూ చురక వేసింది లోపలి నుంచి సరయు.

పెద్దదాన్ని నా మాట ఎవరూ వినకపోయినా, దీనికి ఏ మాత్రం తక్కువ లేదు అంటూ ఇంకా ఏదో అనుకుంది మాణిక్యమ్మ.

ఆ కాలంలో మూడవ ఫారం

ధృమయ

దాకా, అంటే ఇప్పటి ఎనిమిదవ తరగతి దాకా చదువుకుంది మాణిక్యమ్మ. చదువంటే ఆసక్తి, చదివించి ఉంటే ఇంకా చదివేది. కానీ ఆడపిల్లకు చదువెందుకు అనుకునే రోజుల్లో పుట్టింది కదా. అన్నదమ్ములు చదువుకుంటూ ఉంటే, తనకి మాత్రం ఇంటి పనులు, పొలానికి సంగటి ముద్దలు మోసే పనులు అప్పగించారు పెద్దవాళ్ళు.

వద్దాలుగు సంవత్సరాలకే మేనమామ సాంబయ్యతో పెళ్లి చేసారు అమ్మానాన్నలు. ఇక అప్పట్నుంచి చదువులేవు, చట్టబంధలు లేవు. ఇంటి, వంట పని, భర్తకు తోడుగా పొలంపని. బ్రతుకు బండిని లాగడంలో ప్రవేశం, అనుభవం కలిగాయి.

చూస్తూ చూస్తుండగానే ఐదుగురు పిల్లలకు తల్లి అయింది మాణిక్యమ్మ. నలుగురు మగపిల్లల తర్వాత పుట్టింది వైదేహి. వర్షాకాలంలో ఒకసారి, గాలివానకు తెగి కిందపడిన కరెంటు తీగ పట్టుకుని ప్రమాదవశాత్తు భర్త సాంబయ్య అర్ధాంతరంగా చనిపోయాడు. పొద్దున్నే పొలానికి వెళ్లినవాడు, కాసేపటికి పొద్దు వాలిన సూరీడు లాగా నిస్తేజంగా తిరిగి వచ్చాడు.

ఇక అప్పటినుండి సంసార భారం తనదే. పిల్లలను పెంచి పెద్ద చేసి, ఉన్నంతలో మంచి చదువులు చెప్పించింది. అందరూ బాగా బతుకు తున్నారు. చిన్న కూతురని, ఒకటే ఆడపిల్ల అనీ గారాబంగా పెంచింది వైదేహిని.

వైదేహి ప్రేమించానంటే భార్యకి ఇచ్చి పెళ్లి చేసింది. ఓ ఏడాది తర్వాత సరయు పుట్టింది వాళ్ళకి. మరో నాలుగేళ్లు గడిచాయి. అంతా బాగున్నారు. తను హాయిగా ఉండవచ్చు, బతుకు రథాన్ని ఇంక లాగక్కర్లేదు అనుకునే లోపే అల్లుడి మరణవార్త వినవలసి వచ్చింది. ఆమె ఆనందం కాస్తా అవిరై పోయింది.

తనలానే కూతురు కూడా భర్తను కోల్పోయి బ్రతకాల్సిన పరిస్థితి వచ్చిందేమిటి భగవంతుడా, అని బాధపడని రోజుంటూ లేదు ఆమెకు. మనవరాలి పెళ్లి చేసి, పిల్లాపాపలతో, భర్తతో సరయు ఆనందంగా ఉంటే చూడాలని ఆశ మాణిక్యమ్మకు.

సాయంత్రం వైదేహి హాస్పిటల్ నుంచి రాగానే ఏదోఒకటి తేల్చేయాలని గట్టిగా అనుకుంది. ఆ రాత్రి భోజనాలయ్యాక ధైర్యం కూడదీసుకుని వైదేహిని పిలిపించింది.

'ఇలా దేశం, ఆదర్శమంటూ మాట్లాడే భార్యని పెళ్లి చేసుకున్నావు. ఏమయింది,

సరిహద్దుల్లో జరిగిన కాల్పుల్లో ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నాడు భార్యవ. మూడు పదుల వయసు కూడా దాటకుండానే నీ మెదలో తాళి తెగింది. సరయు తండ్రి లేని పిల్ల అయింది.

కళకళలాడాల్సిన ఇంట్లో కన్నీటి సుడిగుండం రేగింది. అప్పటినుంచీ, ప్రాణాలన్నీ పిల్లమీద పెట్టుకొని బతుకుతున్నావు. మళ్లీ ఈ పసిదాన్ని కూడా ఆ దారిలోనే పంపిస్తానని అంటున్నావు. నా మాట విని దానికి నువ్వు నచ్చచెప్పు, నీ మాట కాదనదు. కాస్త నిదానంగా అయినా నిర్ణయం మార్చుకుంటుందేమో' అంది మాణిక్యమ్మ.

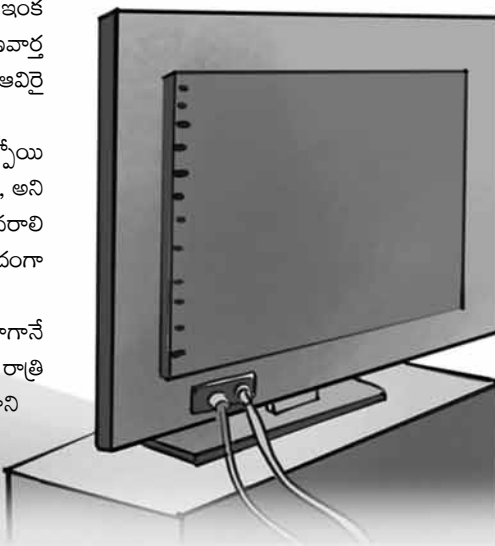
వైదేహికి తెలుసు, తన తల్లి ఒంటరిగా పడ్డ కష్టాలు, బిడ్డల మీద ఆమెకున్న మమకారమే ఆమె చేత ఈరోజు అలా మాట్లాడిస్తున్నాయని.

'అమ్మా నీకు గుర్తుందా? సరయుకి ఓ నాలుగేళ్లు ఉంటాయి అనుకుంటా అప్పుడు. భార్యని జెండాలో కప్పి ఇంటికి తీసుకొస్తే చూసింది. నేను ఏడుస్తుంటే నా దగ్గరకు వచ్చిన దానికి, జెండా నాన్నను కౌగిలించుకుందని చెప్పాను.

మరుసటిరోజు, నాన్న ఎక్కడ అమ్మా? అని అడిగితే పైకి వెళ్లిపోయాడు అని చెప్పాను. అప్పటి నుంచి ఎక్కడ జెండా రెపరెపలాడుతూ కనిపించినా, దాని నాన్నే అనుకునేది ఒక వయసు వచ్చేదాకా.

దేశంకోసం ప్రాణమిచ్చిన భార్యవ రక్తం కదా సరయుది. ఎవరూ నేర్చుకుండానే దేశభక్తి దాని నరనరాల్లో నిండిపోయింది. భార్యకు కప్పిన జెండా ఇంట్లో ఉంది కదా, ఇప్పటికీ అది గర్వంగా చూసుకుంటూనే ఉంటుంది ప్రతిరోజు. దాని ఆశను, ఆశయాన్ని మనం కాలరాయడం న్యాయమా అమ్మా? ఇక, పెళ్లి అంటావా? దానికి నచ్చినప్పుడు, నచ్చిన వాడిని చేసుకుంటుంది. దాని పెళ్లికి ఇప్పుడే తొందరేముంది చెప్పు?.

అమ్మా ఒకవేళ ఇప్పుడు నీ ప్రాణం కోసం నేను

ప్రాణం ఇవ్వాలి వస్తే వెనుకాడతానా? నా ప్రాణం మీదికి వస్తే నీ ప్రాణం ఇవ్వడానికి నువ్వు వెనకడు గేస్తావా?

నా తల్లికోసం నేను, నీ బిడ్డకోసం నువ్వు ప్రాణాల్ని కూడా లెక్కచేయం కదా అవసరమైతే. భార్యవ చేసింది కూడా అదే కదా. ఇప్పుడు సరయు చేయాలి అనుకుంటున్నది కూడా అదే. తన శక్తిని, శరీరాన్ని, ఊపిరిని మనందరి అమ్మకోసం, మనదేశం కోసమే ఇవ్వాలనుకుంటోంది అంతే కదమ్మా' అంది వైదేహి.

'అంతేనని అంత సులువుగా అంటావేమిట? అందులోనూ సరయు ఆడపిల్ల కూడానూ' అంది మాణిక్యమ్మ.

'నువ్వు కూడా ఆడదానివే కదమ్మా. ఒక్కదానివే ధైర్యంగా నిలబడి ఐదుగురు పిల్లల్ని అన్నీ సువ్వై పెంచావు. మమ్మల్ని ఇంత వాళ్ళన్నీ చేశావు. ఆరోజు ఐదుగురు పిల్లలు, ఈ రోజు ఐదు కుటుంబాలు. ఒక గృహిణిగా కుటుంబాల్ని.. కుటుంబాల ద్వారా సమాజాన్ని నిర్మించే ఆడదానికి దేశాన్ని నడిపించే శక్తి ఉండదంటావా అమ్మా?' అని అడిగింది వైదేహి.

'ఎంతైనా ఆడవాళ్ళ సున్నితంగా ఉంటారు, సువ్వెంత చెప్పినా ముక్కుపచ్చలారని బిడ్డను పంపడం నాకు మనస్కరించడం లేదే తల్లీ. పెద్దదాన్ని నా మాట అర్థం చేసుకో.' అంటూ బ్రతిమాలింది మాణిక్యమ్మ.

'కదన రంగాన కత్తి తిప్పిన రుఘాన్నీ లక్ష్మీబాయి, ఓరుగల్లు రాచబిడ్డ కాకతీయుల రాణి రుద్రమదేవి, పల్నాటి పౌరుషాల నాయకురాలు నాగమ్మ లాంటి ఎందరో వీర వనితల పురిటిగడ్డ అమ్మా మనదేశం.

స్త్రీ రెండంచుల కత్తి లాంటిది. సున్నితంగా, సుకుమారంగా కనిపిస్తూ, ప్రేమామయ మాతృమూర్తి గానూ ఉండగలదు. శక్తి స్వరూపిణిగా, ఉగ్ర రూపిణిగా, మహిషాసుర మర్ధినిగానూ ఉండగలదు. రాక్షస వధ చేసిన దేవతల్లో స్త్రీ స్వరూపాలు ఉన్నారని నీకు తెలియదేమీ కాదు కదా' అంది వైదేహి.

మారు ఏమి మాట్లాడకపోయినా, ఇంకా తృప్తిపడని తల్లి మనసుని పసిగట్టింది వైదేహి.

'స్త్రీ శక్తిని త్రిమూర్తులే గుర్తించారు. సృష్టికర్త అయిన బ్రహ్మ, సరస్వతి దేవిని నాలుక మీద

నిలుపుకుంటే, సృష్టి పాలకుడైన విష్ణువు లక్ష్మీదేవిని వక్షస్థలాన నిలుపుకున్నాడు. ఇక సృష్టి లయకారకుడు శివుడు తన శరీరంలో అర్ధ భాగాన్ని పార్వతీ దేవికి ఇచ్చాడు.

ఇప్పుడు ప్రపంచం చాలా ముందుంది. అన్ని రంగాల్లోనూ ఆదవాళ్లు తమ సత్తా చాటుకుంటున్న రోజులు అమ్మా ఇవి. దేశ నిర్మాణంలో, రక్షణలో స్త్రీల అవసరం గుర్తించిన మన అత్యుత్తమ న్యాయస్థానం, కేంద్ర ప్రభుత్వం సాయుధ దళాల్లో మహిళలకు శాస్త్రవేత్త కమిషన్ ఏర్పాటు చేయనున్నట్లు ఈ మధ్యే ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

అయినా మన సరయుకి ఏమీ భయంలేదు. ఓ వైపు చదువుకుంటూనే ఎన్.సి.సి. లోనూ బాగా రాణించింది. చాలామంది కలలు కనే రాజ్ పథ్ పెరేడ్స్ కి వెళ్లింది, కవాతులో పాల్గొని దేశమంతా చూస్తుండగా ప్రెసిడెంట్ కి సెల్యూట్ చేసిన అదృష్టం సరయుకి. అందరికీ దక్కేది కాదు కదా ఈ అవకాశం. నువ్వొకేమి ఆలోచించకుండా ఒప్పుకో అమ్మా, అది చాలా సంతోషిస్తుంది' అంటూ అమ్మ అంగీకారం కోసం చూస్తోంది వైదేహి.

‘అంతా సరే కాని ఒకవేళ వాళ్ల నాన్నలానే సరయుకి కూడా ఏదైనా.....’ అంటూ మాటలు మింగేసి దుఃఖంతో చూస్తోంది మాణిక్యమ్మ.

తల్లి మాటలు పూర్తి కాకపోయినా, ఆంతర్యం ఏమిటో అర్థం చేసుకోగలిగింది వైదేహి.

‘ఏదైనా జరగరానిది జరిగితే అనేగా నీ భయం? నువ్వు ఎప్పుడూ, ఒక శ్లోకం చెబుతుంటావు కదమ్మా.

“అసతోమా సద్గమయా

తమసోమా జ్యోతిర్గమయ

‘అయినా భార్గవని పోగొట్టుకున్నందుకు, నాకేం బాధ లేదమ్మా. వైద్యం చేసి రోగి ప్రాణాలు రక్షిస్తాడు డాక్టరు. యుద్ధం చేసి దేశాన్ని రక్షిస్తారు సైనికులు. నాకు సంబంధించినంత వరకు యుద్ధం కూడా వైద్యం లాంటిదే. విపత్తుర పరిస్థితుల్లో, విజృంభిస్తున్న వైరస్ కు భయపడి డాక్టర్లు, నర్సులు ఇంట్లో ఉంటున్నారా? ఓ వైపు తాము తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకుంటూనే, తోటి మనుషుల ప్రాణాలు కాపాడే పవిత్ర యాగంలో ఎలా నిమగ్నమై ఉన్నారో నువ్వే చూస్తున్నావు కదా!

మృత్యోర్మా అమృతంగమయ”. అంటే అశాశ్వతం నుంచి శాశ్వతం వైపుగా, చీకటి నుంచి వెలుగు వైపుగా, మరణం నుంచి అమృతత్వం వైపుగా సాగిపోవడమే మానవునికి అత్యుత్తమమైన ధర్మం అని, నా బిడ్డ మానవ ధర్మాన్ని సఫలీకృతంగా నెరవేర్చింది అనుకుంటాను అమ్మా’ అంది వైదేహి.

‘అయినా భార్గవని పోగొట్టుకున్నందుకు, నాకేం బాధ లేదమ్మా. వైద్యం చేసి రోగి ప్రాణాలు రక్షిస్తాడు డాక్టరు. యుద్ధంచేసి దేశాన్ని రక్షిస్తారు సైనికులు. నాకు సంబంధించినంత వరకు యుద్ధం కూడా వైద్యం లాంటిదే. విపత్తుర పరిస్థితుల్లో, విజృంభిస్తున్న వైరస్ కు భయపడి డాక్టర్లు, నర్సులు ఇంట్లో ఉంటున్నారా?

ఓ వైపు తాము తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకుంటూనే, తోటి మనుషుల ప్రాణాలు కాపాడే పవిత్ర యాగంలో ఎలా నిమగ్నమై ఉన్నారో నువ్వే చూస్తున్నావు కదా!

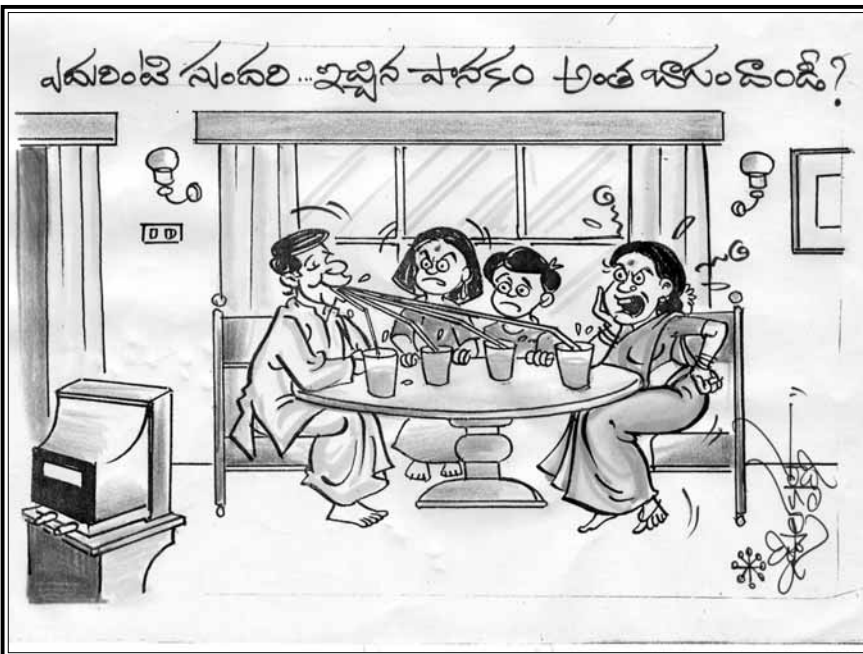
ప్రాణాలకు భయపడి అందరూ ఇలానే ఆలోచిస్తే ఆపద వచ్చినప్పుడు ఆదుకునే వాళ్లు ఎవరమ్మా? ఈ దేశానికి అవసరం అయితే, సరిహద్దులో సైనికుడు మాత్రమే కాదు, ఇంట్లోని ఇల్లాలు, చంకలోని చంటిబిడ్డ, ఇంకా చెప్పాలంటే గర్భస్థ శిశువు, ఈ మట్టి మీద పుట్టిన ప్రతి మనిషి ప్రాణాలు ఇవ్వడంలో తప్పు లేదమ్మా. మాతృభూమి కడుపుకోత ముందు నీది, నాది ఎంతమ్మా?

ఏ మనిషి అయినా చనిపోతే, అతని కుటుంబం మాత్రమే ఏడుస్తుంది, బాధ పడుతుంది. అదే ఓ సైనికుడు చనిపోతే దేశభక్తి నిండిన ప్రతి గుండెకు కన్నీళ్లు వస్తాయి. ఇంతటి అదృష్టం దక్కిన భార్గవకి భార్యను అయ్యాను నేను. అంత గొప్ప అదృష్టం నా బిడ్డకు దక్కనివ్వకుండా నేను ఎందుకు అడ్డు పడాలమ్మా?’ అంటూ ప్రశ్నించింది వైదేహి.

వైదేహి మాటలు విన్న మాణిక్యమ్మ కళ్లు చెమర్చాయి. స్త్రీ గృహిణిగా ఇంటిని, తల్లిగా బిడ్డలను రక్షిస్తే చాలనుకునే అమాయకత్వమో, బిడ్డల మీద మమకారం వలన కలిగిన అసహాయ స్థితో తెలియని మాణిక్యమ్మలోని తమస్సు పటాపంచలైంది.

వైదేహిని చూసి బిడ్డల్ని తీర్చిదిద్దే గృహిణి, దేశాన్ని నడిపించడానికి, రక్షించడానికి కీలకం కాగలదని తెలుసుకొని పొంగిపోయింది మాణిక్యమ్మ.

తనలా ఆలోచించే వారందరి భావజాలంలోని తమస్సులు నశించి, భారత భాగ్యోదయ జ్యోతిని వెలిగించే దివిటీలుగా సరయు లాంటి ఆడపిల్లలు ఎందరో ముందుకు రావాలని కోరుకుంటూ సరయుని మనసారా ఆశీర్వదించింది. ★

శతకాలు - వ్యక్తిత్వ వికాస మార్గదర్శకాలు

తెలుగు సాహిత్య ప్రక్రియలలో సాధారణ ప్రజలు కూడా చదివి అర్థం చేసుకోవటానికి వీలైనవి శతకాలు. లోతయిన భావాలను వాడుక భాషలోని పదాలతో చెప్పి, సామాన్య మానవుని కూడా జ్ఞానిని చేయగలిగినవి ఈ శతకాలు. ఈ శతకాల గురించి పెద్దలు ఏమన్నారో చూడండి.

‘పట్టాన్ని చెబుతుంది శాస్త్రం /హితాహితాలు చెబుతుంది ఇతిహాసం

బుద్ధులు చెబుతుంది పురాణం /సుద్దులు చెబుతుంది శతకం’ ఇదీ ప్రాముఖ్యం.

శతకమంటే?

శతకం అంటే 100 లేదా 108 పద్యాల సంకలనం. మన సంస్కృతిలో 100, 108 లకి ఉన్న ప్రాముఖ్యం చాలా ప్రత్యేకం. ఒక శతకంలోని పద్యాలన్నీ ఒకే వృత్తంలో ఉంటాయి. అన్నింటికీ ఒక మకుటం ఉంటుంది. మకుటం అంటే కిరీటం కదా! కానీ ఇక్కడ సంబోధన అని అర్థం. మకుటాన్ని బట్టి పద్యం ఏ శతకంలోనిదో తెలుస్తుంది.

శతకం-ఉపయోగం

మాటలు పలికే పిల్లలకు వీటిని నేర్పించటం వలన స్పష్టమైన ఉచ్చారణ సాధ్యమవుతుంది. మాతృభాషపై పట్టు పెరుగుతుంది. భావ వ్యక్తీకరణ తెలుస్తుంది. జ్ఞాపకశక్తి వృద్ధి చెందుతుంది. పెద్దలకు నిత్య జీవితంలో వచ్చే చిన్న చిన్న కష్టాలను దాటే

సలహాలు ఉంటాయి. ఈరోజులలో అందరూ కోవిడ్ సెంటర్ల చుట్టూ తిరిగి నేర్చుకుంటున్న ‘వ్యక్తిత్వ వికాసం’

ఈ శతకాలలో కావలసినంత దొరకుతుంది. పిల్లలకు ఇటువంటి విలువైన తెలుగు పద్యాలు కనీసం నెలకు రెండు నేర్పితే, భవిష్యత్తులో వేరొకరి ద్వారా సామాజిక, నైతిక విలువలు నేర్చుకునే అగత్యం తప్పుతుంది. పూర్వం పాఠశాలల్లో సరళమైన శతకాలను నేర్పి, వాటిలోని చిన్నచిన్న నీతిసూత్రాలనూ, కృష్ణశతకం వంటివాటి ద్వారా శ్రీకృష్ణుని లీలలనూ, మహిమలనూ చిన్నారుల మనసులలో నాటుకునేలా చెప్పేవారు. క్రమంగా విద్యార్థులు సాహితీ విపరణలతో కూడిన పద్యాలూ, శతకాలూ, వాటి అర్థాలను ఆకళింపు చేసుకునే జ్ఞానం లభించేది. వేమన శతకం సులభమైన పదాలతో, పండిత పామర జనులకు సులువుగా అర్థమయ్యేలా ఉంటుంది. ఇక సుమతీ శతకం, భాస్కర శతకం, నారాయణ శతకం, నారసింహ శతకం- అనేక శతకాలు తెలుగుభాషకు వన్నె తెచ్చాయి.

ఇవాళ వ్యక్తిత్వవికాసం గురించి పలు అపోహలు ఏర్పడ్డాయి. ప్రత్యేక శిక్షణ సంస్థలు, గ్రంథాలు అసంఖ్యాకంగా కనిపిస్తున్నాయి. వ్యక్తిత్వవికాసం అంటే పదిమందినీ మించిపోవడం కాదు. పదిమందినీ కలుపుకు పోవడం. సంభాషణ నైపుణ్యం అంటే దబాయించి వాదించడం కాదు. గుబాళించేలా మాట్లాడ గలగడం. నాయకత్వ లక్షణం అంటే పెత్తనం చలాయించడం కాదు, ప్రేమతో జయించడం. నిర్బహణా సామర్థ్యం అంటే నెత్తిమీద కత్తి పెట్టి పని చేయించడం కాదు, ఒత్తిడి లేకుండా ఒప్పించి పని చేయించడం. ఇవన్నీ ప్రాచీన సాహిత్యంలోని పద్యాల ద్వారా అత్యాధునిక విద్యార్థిని విద్యార్థులకు మనస్సుకి పట్టేలా చెప్పవచ్చు.

పద్యం పాత ప్రక్రియే కావచ్చు. కానీ పిల్లలకు నైతిక జీవనసూత్రాలు తెల్పటానికి, ధారణాశక్తి వృద్ధికి,

భాషా సౌందర్యం తెలుసుకోటానికి పద్య సాహిత్యం ఉపయోగపడుతుంది. ఇక శతక సాహిత్యం జీవన సాన్నిహిత్యానికి ప్రతీక. ఆత్మవిశ్వాసం కోల్పోతున్న అనేక సందర్భాలలో మనలో ఆత్మవిశ్వాస బీజాల్ని నాటి వాటిని మహావృక్షాలుగా పెంచేవి శతకాలు.

శతకనీతి లోకరీతికి దర్శణం

కమలములు నీట బాసిన/కమలాప్తుని రశ్మి సోకి కమలిన భంగిన్

తమతమ నెలపులు దప్పిన/దమ మిత్రులె శత్రులగుట తథ్యము సుమతీ!

పద్యాలు తమ స్థానమైన నీటిని విడిచిపెడితే సూర్యుడి ఎండకి కమలిపోతాయి. అదే నీటిలో ఉన్నప్పుడు ఆ సూర్యుడి ఎండకే వికసించి శోభిస్తాయి. తమతమ స్థానాలు మారితే మిత్రులు సైతం శత్రువు లవుతారు. ఈ పద్యం లోకరీతికి నిలుపుబద్ధం. తమతమ పరిధులలో జీవించడమే ఉత్తమ వ్యక్తిత్వం. సుమతీ శతకకారుడు బద్దెన రాసిన కొన్ని పద్యాలను వ్యక్తిత్వవికాసకోణంలో చూద్దాం.

సంభాషణ నైపుణ్యం

మనుషులకు దేవుడిచ్చిన వరం మాట. మనసులో చెలరేగే భావాలను వ్యక్తపరచేందుకు వీటిని ఉపయోగించాలి గాని భావాలను కప్పిపుచ్చుకుంటూ, ఎదుటి వ్యక్తిని తప్పుదారి పట్టించేందుకు కాదు. మాటతో ఎంత ప్రేమను పొందవచ్చో అంత ద్వేషాన్ని కొనితెచ్చుకోవచ్చు. వ్యక్తిత్వవికాసంలో మాట అత్యంత ప్రాధాన్యం వహిస్తుంది. అందుకే సుమతీ శతకకారుడు మాట ప్రాధాన్యాన్ని ఇలా వివరించాడు.

ఇమ్ముగ జదువని నోరును/సమ్మాయని పిలిచి యన్న మడుగని నోరున్

దమ్ముల బిలువని నోరును/కుమ్మరి మను ద్రవ్వినట్టి గుంటర సుమతీ!

సామెల కిరీత్

తెలుగు అధ్యాపకులు,
నెల్: 9949394688

తనివితీరా చదవాలి. మొక్కుబడిగా కాదు. చిత్రశుద్ధితో మనస్ఫూర్తిగా చదవాలి. పరస్పరాలను సైతం నోరారా అమ్మా అని పిలిచి గౌరవించాలి. తమ్ముళ్లను కూడా ప్రేమగా గౌరవంగా సంబోధించాలి. ఒరే అని పిలిచినా ఆత్మీయత, అభిమానాలు ఉండాలి. తల్లి ముద్దుగా పిచ్చిమొద్దు అంటే హృదయం ఉప్పొంగుతుంది. అదే బయటివాడు అంటే ఒళ్లు మండుతుంది. ఏదో మొక్కుబడిగా పలికే పదాలకు శక్తి ఉండదు. అవి మామూలు పదాల్లా మిగిలి పోతాయి. ఆ పదాల వెనుక ఉండే వ్యక్తి వ్యక్తిత్వం పదాలకు శక్తినిస్తుంది. ఎదుటివారి మనసులపై ప్రభావం చూపిస్తుంది.

మాటకు బ్రాణము సత్యము/కోటకు బ్రాణంబు సుభట కోటి ధరిత్రీ

బోటికి బ్రాణము మానము/చీటికి బ్రాణంబు ప్రాలు సిద్ధము సుమతీ!

చీటికి సంతకం, కోటకు భటులు, పడతికి మానం, మాటకు సత్యం ప్రాణం వంటివి. ధర్మ పాలనకు ఎంత ప్రాముఖ్యమిందో సత్యం మాట్లాడటానికి అంతే ప్రాధాన్యం ఉంది. ఎందుకంటే సత్యం పలకడమే మన ధర్మం. ఎదుటివాడు మనకన్నా చిన్నవాడా పెద్దవాడా తక్కువస్థాయి వాడా అన్న దాంతో సంబంధం లేకుండా గౌరవించాలి. మనం గౌరవిస్తే మనకు గౌరవం లభిస్తుంది. అందుకే మన మాటలో మంచితనాన్ని ప్రకటించాలి. అమంగళకరమైన మాటలను కూడా మంగళప్రదంగా చెప్పాలి. వృథాగా ఒకరితో వైరం, వివాదాలు పెట్టుకోకూడదు. అనవసరమైన అహం ప్రదర్శిస్తే క్షణంలో తేలిపోయే విషయం కూడా అనవసరమైన వాగ్వివాదాలకు, మనస్తాపాలకూ దారి తీస్తుంది.

శుభముల నొందని చదువును/సభినయమును రాగరసము నందని పాటలే

అభిలాష లేని కూటమి/సభమెచ్చని మాటలెల్ల జవున సుమతీ!

మంచినీ చేకూర్చిన చదువు, ఇంపును, హాయిని కలిగించని పాటలు, ఉత్సాహాన్నివ్వని కలయిక, సభాసదులు మెచ్చని మాటలు సారం లేనివి. సభ మెచ్చని మాటలు మాట్లాడేవారు ఎంత విజ్ఞాన వంతులైనా, ఎంత తెలివి గలవారైనా ప్రజల అభిమానానికి పాత్రలు కాలేరు.

త్రవణ నైపుణ్యం

నిదానమే ప్రధానం- దేనికి తొందర పనికిరాదు, పరిగెత్తి పాలు తాగకంటే నిలబడి నీళ్లు తాగడం మంచిది. ఇలాంటి పెద్దల మాటలు, వారు వాడే సామెతలు, మందలింపులు, పాఠాలు, పద్యాలు అన్నీ పిల్లల వ్యక్తిత్వ వికాసానికి తోడ్పడతాయి, ఆలోచింప జేస్తాయి, నడవడిని తీర్చిదిద్దుతాయి. లిజినింగ్ స్కీల్స్ విషయానికొస్తే ఎవరు చెప్పినా వినాలి. వినగానే

తొందర పడక నిజమో, అబద్ధమో తెలుసుకోవాలి. ఇది బద్దెన గారి సూక్తి. ఈ పద్యం నేటికీ వినిపిస్తుంది.

వినదగు నెవ్వరు చెప్పిన/వినినంతన వేగపడక వివరింపతగున్

కని కల్ల నిజము తెలిసిన/మనుజుడెవో నీతిపరుడు మహిలో సుమతీ!

మరి ఎంత మంది ఇలా మంచి చెడ్డలు పరిశీలించి న్యాయమైన నిర్ణయాలు తీసుకొంటున్నారు? అందుకే చాడీలు చెప్పే వారి మాటలే చెల్లుబాటు అవుతున్నాయి. నిజానిజాలు గమనించక తొందర నిర్ణయాలు తీసుకొని అపార్థాలతో ఆవేశపడి, తర్వాత ఎంత బాధపడితే ఏమీ ప్రయోజనం? చేతులు కాలాక ఆకులు పట్టుకొన్నట్లవుతుంది.

సంకల్పబలం

తనకోపమే తన శత్రువు - ఇది నీతివచనం.

జీవితానికి పనికొచ్చేమాట. అందరికీ తెలిసినదే. కానీ ఈ శత్రువును నిగ్రహించడం, జయించడం మాత్రం సాధ్యం కాని అంశంగా మిగులుతోంది. కోపం వల్ల అవతలి వారికి జరిగే ప్రమాదమేమో కానీ, ముందు కోపధారికే అది దుష్ఫలితాలనిస్తుంది. మనవల్ల కానిదేదీ లేదు. దానికి కావలసినదల్లా సంకల్పబలం ఒక్కటే.

చెడు స్నేహాలు

ఎవరితో ఎలా వ్యవహరించాలి, ఎప్పుడు ఏం మాట్లాడాలి, ఏ విషయానికి ఎలా స్పందించాలి వంటి విషయాలు వ్యక్తిత్వవికాసంలో అత్యంత

ప్రాధాన్యం వహిస్తాయి. ముఖ్యంగా చెడ్డవారి స్నేహాన్ని గుర్తించేందుకు సుమతీ శతకకారుడు మార్గం చూపిస్తున్నాడు.

ఉపమింప మొదలు తియ్యన/కపటం

బెడనెడను, జెబుకు కై వడినే పో

నెపములు వెదకును గడపట/గపటపు దుర్జాతి పొందుగదరా సుమతీ!

చెరకుగడ మొదట తియ్యగా ఉండి తరువాత తీపి తగ్గి చివరికి చప్పిడియై పోయినట్లు చెడ్డవారితో స్నేహం కూడా ఆరంభంలో బాగా ఉండి మధ్యలో వికటమై చివరికి చేటు కలిగిస్తుంది.

కొంచెపు నరు సంగతిచే/సంచితముగ కీడు వచ్చునది యెట్లన్నన్

కించిత్తు నల్లి కరచిన/మంచమునకు చేటు వచ్చు మహిలో సుమతీ!

చిన్న నల్లి కరచినా దాన్ని తొలగించే యత్నంలో భాగంగా మంచానికి కూడా దెబ్బలు తగులుతాయి. అలాగే నీచుడితో స్నేహం చేస్తే కీడు కలుగుతుంది.

తలనుండు విషము ఫణికిని/వెలయంగా తోకనుండు వృశ్చికమునకున్

తలతోక యనక యుండును/ఖలునకు నిలువెల్ల విషము గదరా సుమతీ!

దుష్టుడికి నిలువెల్లా విషమే. కాబట్టి స్నేహాలు చేసేటప్పుడు మంచిచెడులు విచారించి చేయాలి. తన లక్ష్యం ఏమిటి, తానేం సాధించదలచుకున్నాడు, ఈ స్నేహం వల్ల తన లక్ష్యం ఎలా నెరవేరుతుంది అన్న విషయాలు విశ్లేషించి మరీ స్నేహం చేయాలి. మన చదువుకి, ఏకాగ్రతకు భంగం కలిగించేవాడికి వీడ్కోలు చెప్పాలి.

చెడు ఆలోచనలు

మానవుడి మనసు ఒక కెమెరా లాంటిది. అనుక్షణం మన చుట్టూ జరుగుతున్న విషయాల నన్నిటినీ అది గ్రహిస్తుంది. దాన్ని ఆపేసే వీలు లేదు. ఎటువంటి ఆలోచనైనా మనసుపై ప్రభావం చూపుతుంది. అందుకనే వీలైనంత వరకు చెడు ఆలోచనలు చేయకూడదని నియమం ఏర్పరిచారు. ప్రపంచంలో అతిశక్తివంతమైనది కామం. కామం లేనిదే ప్రపంచం లేదు. వ్యక్తిత్వవికాసంలో కామాన్ని అదుపులో ఉంచడం అత్యంత ప్రధాన పాత్ర వహిస్తుంది. వ్యక్తుల స్వభావాన్ని బట్టి కామాన్ని అదుపులో పెట్టుకోవాలి.

పరసతుల గొడ్డి సుండిన/పురుషుడు గాంగేయుడైన భువి నింద పడున్

బరసతి సుశీలయైనను/బరు సంగతి సున్న నింద పాలగు సుమతీ!

బ్రహ్మచర్యవ్రతంలో ఉన్న భీష్ముడైనా పరకాంత లతో మాట్లాడుతూ కనిపిస్తే అపకీర్తి పాలవుతాడు. మంచి శీలవతి అయినప్పటికీ పరపురుషుడితో

స్నేహంగా ఉంటే నిందలు మోయాలి. పది మంది ఓ అబద్ధాన్ని పదిసార్లు పలికితే ఆ అబద్ధమే నిజమై కూచుంటుంది. కానీ ఆధునిక సమాజంలో స్త్రీ పురుషులరువురూ సాన్నిహిత్యంగా ఉండటం తప్పనిసరి అవుతోంది. ఇటీవల అయితే రాత్రులు కూడా కలిసి పనిచేయాల్సిన పరిస్థితులు వస్తున్నాయి. పురుషులతో సన్నిహితంగా మెలగటం స్త్రీ విముక్తికి నిదర్శనం. ఈ విధానాల వల్లనే నేడు సమాజంలో కొన్ని వికృతులు జనిస్తున్నాయన్న అభిప్రాయం ఉన్నా, కాలాన్ని కూడా పరిగణనలోనికి తీసుకుని పరిధులలో ఉండాలి.

సవ్వకుమీ సభలోపల/సవ్వకుమీ తల్లిదండ్రీ నాథులతోడన్

సవ్వకుమీ పరసతితో/సవ్వకుమీ విప్రవరుల సయమిది సుమతీ!

సభలో తల్లిదండ్రులతో అధికారులతో పరస్పరాలతో బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠులతో పరాచకాలు ఆడకూడదని తెలుసుకోవాలి.

ఆత్మాభిమానం

ఆత్మాభిమానం కలవాడు రాజులను మెప్పించి వారి వెకిలి చేష్టలను భరించడం కన్నా నీళ్లు తాగి బతకడానికి ఇష్టపడతాడు. పోతన చెప్పిన దానినే సుమతీ శతకకారుడు మరో కోణంలో చెప్పాడు.

అడిగిన జీతంబియ్యని/మిడిమేలపు దొరను గొల్చి మిడుకుట కంటెన్

పడిగల యెద్దుల గట్టుక/మడి దున్నుకు బ్రతుక వచ్చు మహిలో సుమతీ!

అడిగిన జీతం ఇవ్వని వాడి దగ్గర పని చేయడం కన్నా వ్యవసాయం చేస్తూ బ్రతకడమే మేలు. ఇంకా అడియాన కొలువు కొలువ కూడదట. అంటే ఏ ఉద్యోగంలో అయితే వ్యక్తి ఆశలు నెరవేరవో ఆ ఉద్యోగం చేయకూడదని అర్థం.

అధరము కదిలియు కదలక/మధురములగు మాటలుడిగి మౌనప్రతుడౌ

సధికార రోగపురిత/బధిరాంధక శవము జూడ బాపము సుమతీ!

పెదవి కదిలిందో లేదో తెలియని విధాన మంచి మాటలు మాని అధికారమనే రోగంతో మాట్లాడ కుండా దర్పంగా ఉండే అధికారి జీవచ్ఛవంతో సమానం, అటువంటి అధికారిని చూస్తేనే పాపం.

సాహితీ ప్రక్రియల్లో కథా కథన పద్ధతి, వర్ణనలు, రసం, ఉదాత్తత తదితర లక్షణాలకే పెద్దపీట దక్కుతుంది. అవసరమైన చోట అలతి యలతిగా సామాజిక విలువల ప్రస్తావన జరుగుతుంది. కానీ శతకంలో మాత్రం నైతిక వర్తనంతో కూడిన సామాజిక విలువలే ప్రధానాంశాలు. మానవ మనస్తత్వ చిత్రణతో పాటు మనిషి మనుగడ ప్రశ్నార్థకం కాకుండా వీలైన ధర్మసూత్రాలు, సత్య వచనాలు ఇందులో కనిపిస్తాయి. మొత్తమ్మీద సమగ్ర

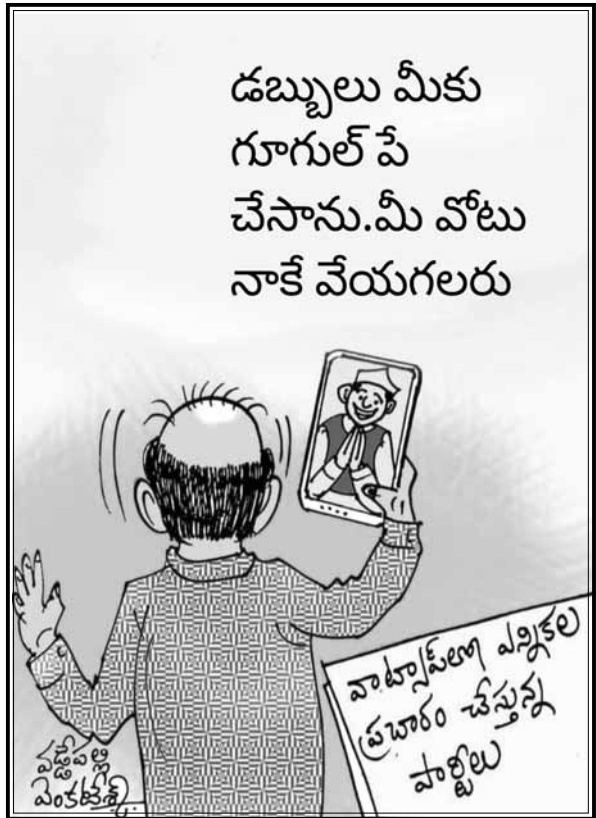
శతకాలు సత్య సన్నిహితాలు. సమాజ ప్రతిబింబాలు. నైతిక విలువల వృద్ధికారకాలు. సామాజిక విలువలకు పట్టంకడుతూ, మనిషిని మనీషిగా నిలబెట్టగలిగిన శతకాలకు తెలుగు సాహిత్యంలో లోటులేదు. రుజువర్తనకు దూరమవుతూ, ఆర్థిక విషయలోలత్వంతో ప్రవర్తిస్తున్న నేటి సమాజానికి ఈ శతక పద్యాలే మార్గదర్శకాలు.

సమాజ నైతిక విలువల పతాకాలు శతకాలు.

శతకాలు సత్య సన్నిహితాలు. సమాజ ప్రతిబింబాలు. నైతిక విలువల వృద్ధికారకాలు. సామాజిక విలువలకు పట్టంకడుతూ, మనిషిని మనీషిగా నిలబెట్టగలిగిన శతకాలకు తెలుగు సాహిత్యంలో లోటులేదు. రుజువర్తనకు దూరమవుతూ, ఆర్థిక విషయలోలత్వంతో ప్రవర్తిస్తున్న నేటి సమాజానికి ఈ శతక పద్యాలే మార్గదర్శకాలు. సమాజానికి, వ్యక్తికి అవినాభావ సంబంధముంటుంది. ఏ వ్యక్తి ఒంటరిగా జీవించలేదు. కొన్ని భౌగోళిక పరిసరాల మధ్య, కొన్ని సామాజిక సంస్థలను పెంపొందించుకుని, ఆర్థిక సంబంధాలతో, సంస్కృతి సంప్రదాయాలతో, నైతిక విలువలతో మనుగడ సాగించే మానవ సమూహమే సమాజం. పటిష్టమైన సంస్కృతి సంప్రదాయాలు, మానవీయ ఆలోచనలూ, ఆచరణాత్మక నైతిక ప్రవర్తన, ధర్మపరాయణత్వం, సత్యవాక్కుపద్ధితో కూడిన సమాజమే నిజమైన సంతోషానికి నిలయమవుతుంది. కానీ, నేటి సమాజంలో ఈ విలువలతో కూడిన జీవనం

లుప్తమవుతోంది. ఈ దుస్థితి నుంచి సమాజాన్ని ధర్మమార్గం వైపు నడిపించగలిగేది సాహిత్యమే. అందులోనూ ప్రజా ప్రయోజనాలకు, సామాజిక శక్తుల అభివృద్ధికి దోహదపడే ప్రజాసాహిత్యం పాత్ర అపరిమితం. ఇలాంటి ప్రజా సాహిత్యం మాత్రమే విలువైన సమాజాన్ని నిర్మిస్తుంది. అలాంటి సమాజ నిర్మాణం కోసం దేశ, కాల, భాషలతో సంబంధం లేకుండా సాహితీ వేత్తల్లో ఎక్కువ మంది తమ రచనల్లో సామాజిక విలువలకు పెద్దపీట వేస్తూనే ఉన్నారు. ఒకప్పుడు ఇంట్లో తల్లులు కూడా నీతిశతకాలను చదివించేవారు. ఎందుకంటే తేట తెలుగు మాటలతో, నరళమైన అల్లికలతో మన శతకాలు వ్యక్తిత్వ వికాస అవసరాలను నిర్దేశిస్తూ వచ్చాయి. వేరే 'వ్యక్తిత్వ వికాసాలు' అవసరమయ్యేవి

కావు. దాంతో అనేక జీవిత సత్యాలు పిల్లలకు ఈ పోటీప్రపంచంలో అడుగిడక ముందే తెలిసిపోయేవి. ఆధునిక సమాజంలో ఆనాటి శతక సాహిత్యంలోని వ్యక్తిత్వ వికాస విలువలు, సామాజిక విలువలు తప్పనిసరి అనటం అతిశయోక్తి కాదు. మానవుల్ని చూసే కోణం, స్త్రీ జాతిని చూసే కోణం, ధనాన్ని చూసే కోణం మారితే సమాజంలోని చాలా సమస్యలు దూరం అవుతాయి. చట్టాలు చేయలేని పనిని కుటుంబాలు చేయవచ్చు. కుటుంబాల్లో రాబోయే తరానికి నైతిక, సామాజిక విలువల్ని అందివ్వటంలో నాటి పద్ధురత్నాలు కొన్ని చాలవా? పిల్లలు ఇవి నేర్చుకుంటే పెద్దలమయిన మనం భావితరాలకి మానవత్వ భిక్ష పెట్టినవాళ్లం అవుతాం. వెనుకటి తరాల రుణం తీర్చుకున్నవాళ్లం అవుతాం. కాబట్టి తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయులు అందరూ శతక పఠన ప్రక్రియని వ్యాపింపచేయాలని సవినయ మనవి. శతకాల్లోని మేలిమి ముత్యాలని ఏరి నేటి తరానికి అందివ్వాలని బాధ్యత సాహితీ సంస్థల పైన, సాహితీకారుల పైన ఉంది. ★

అలసట ఎప్పుడూ మానసికమే అనిపిస్తుంది.
అభరుచి, ఆసక్తి ఇందుకు కొలమానాలు.
సోపానాలనుకోవచ్చు కూడా. ఏ వయసు
కైనా ఇది వర్తిస్తుందని నాకో నమ్మకం.
ఈ మధ్యనే నేను సహస్రచంద్ర దర్శనం
చేశాను. అప్పుడు నాకో విషయం
తెలుసుకోవాలని అనిపించింది. ఎనభయ్యో
వడిలో అడుగుపెడుతున్నవారు మనదేశంలో ఎంతమంది?

2011 నాటి ఆఖరి జనాభా లెక్కలను గమనిస్తే ఆశ్చర్యకరమైన విషయం బోధపడింది.
అలాంటి అదృష్టవంతులు కేవలం 0.51 శాతమే. ఇక్కడ నేనొక విషయం అంగీకరిస్తాను.
ఇప్పుడు నా శరీరం కాలం చెల్లి, శబ్దాలు చేస్తూ నడిచే కారులా ఉంది. నా దంతాలూ,
ఎముకలూ కూడా బలహీనమైనాయి. నా పై పళ్ల వరస విరిగిపోయిందనీ, మూడు
ఇంప్లాంట్స్ అవసరమనీ మా దంతవైద్యుడు గట్టిగా చెప్పేశారు. అవి చేయించుకోకపోతే నా
జీవ్య చాపల్యానికి తీరని అన్యాయం చేసినవాడిని అవుతాను. ఏదో వారానికి ఒక్కసారి
తీసుకునే ఆ మాంసాహార వంటకానికి కూడా దూరమైపోతాను. నా జీవితంలో మిగిలిన ఈ
ఏడున్నర ఏడేళ్లలో అది మాత్రం కోల్పోకూడదని నా చిరు కోరిక.

నిజం చెప్పాలంటే నా శ్రీమతి ఇంట్లో
మాంసాహార వంటకాలకు స్పృహ చెప్పి ముప్పుయ్యేళ్లయి
పోయింది. అప్పటి నుంచి నేనే క్షణిక వెళ్లి కాస్త
మాంసాహారం తీసుకుంటున్నాను, చెప్పానుగా,
వారానికి ఒక్కసారే. మూడేసి గంటల వంతున
డెంటిస్ట్ కుర్చీలో కూర్చుని మూడు దఫాలుగా పళ్లు
కట్టించుకున్నది కూడా ఇందుకే. నిజంగా, మూడేసి
గంటలపాటు సగం వాల్చి, ముఖం మీదకు లైటు
పడేటట్టు ఉండే ఆ డెంటిస్ట్ కుర్చీలో కూర్చోవడం
ఒకరకమైన హింస.

ఆ హింసను భరించే తత్వం నాకు ఇచ్చింది
మా సమీక్ష సమీక్ష నా మనవరాలు. అమెరికాలోనే
1998లో పుట్టింది. ఆ చిరంజీవి చూపించిన

సహనం, ఓర్పు గుర్తు చేసుకునేవాడిని. ఆ జ్ఞాపకం
ఈ కుర్చీ హింసను చాలా సులభంగా మరిపించేది.
సమీక్ష కొంచెం పొడగరి. ఐదడుగుల ఎనిమిది
దంగుళాల ఎత్తు. ఈ వయసులోనే టెన్నిస్
క్రీడాకారిణిగా పేరు తెచ్చుకుంది. అమెరికాలో టెన్నిస్
క్రీడాకారులంటే చాలా ఆకర్షణ. పాఠశాల స్థాయిలోనే
ఆమెకు ఎంతో భవిష్యత్తు ఉందని అంతా నిర్ధారణకు
వచ్చేశారు. అలాంటిది, 2015లో హఠాత్తుగా ఎడమ
మోకాలికి గాయమైంది. మెనిస్కస్, లిగామెంట్స్
పాడయ్యాయి. మూడు గంటల సుదీర్ఘ శస్త్రచికిత్స
చేశారు. అక్కడితో అయిపోలేదు. కాలు
సరికావడానికి దీర్ఘకాలం ఫిజియోథెరపీ
అవసరమైంది. సమీక్ష మామూలుగా అడుగు
వేయడానికి సంవత్సరం పట్టింది. మోకాలి
గాయం, ఏడాదిపాటు వైద్యంతో తనకు
ప్రియాతిప్రియమైన టెన్నిస్ దూరమై
పోయిందని తెలుసు. అయినా ఆమె
ఎలాంటి నిస్పృహకు లోనుకాలేదు. ఇష్టమైన

విషయం దూరమైందని మరొక ఇష్టమైనదానిని కూడా
పోగొట్టుకొనే పని ఆమె చేయలేదు. గురుదేవ్ టాగోర్
అంటారు కదా; సాయం సంధ్యను చూడలేకపోయానని
కళ్లలో నీళ్లు నింపుకుంటే తారకలను కూడా
చూడలేవు సుమా అని! అలా అన్నమాట. టెన్నిస్ తో
పాటు సమీక్షకు ఉన్న మరొక అభిరుచి- పియానో
వాద్యం. ఆ సంగీత పాఠాలు ఆపవలసిన పనిలేదు.
అలాంటి పరిస్థితిలో కూడా కొన్ని పోటీలకు వెళ్లి
కొన్ని పతకాలు సాధించుకుంది. ఆ పోటీల కోసం
బాధ పెట్టే కాలితోనే, పంటి బిగువున ఆమె మెట్లెక్కేది.
నిజమే, తను కలగన్న టెన్నిస్ ప్రపంచంలో ఇక తాను
అడుగుపెట్టలేదు. అందుకే చదువు మీద కూడా దృష్టి
కేంద్రీకరించింది. ఆ నగరంలో ఉన్న మొత్తం 850
పాఠశాలల్లోనే ఆమె ప్రథమ స్థానంలో నిలిచింది.
నేను, లక్ష్మి (నా భార్య) ఆ స్వాతంత్ర్యవానికి వెళ్లాం.
ఉత్తమ విద్యార్థి కాబట్టి సమీక్ష చేత మాట్లాడించారు.
రెండువేల మంది హాజరయిన ఆ కార్యక్రమంలో
తను అన్నది, 'సన్ను చూడడానికి, నేనేం మాట్లాడతానో'

సమీక్ష కొంచెం పొడగరి. ఐదడుగుల ఎనిమిదిదంగుళాల ఎత్తు. ఈ
వయసులోనే టెన్నిస్ క్రీడాకారిణిగా పేరు తెచ్చుకుంది. అమెరికాలో టెన్నిస్
క్రీడాకారులంటే చాలా ఆకర్షణ. పాఠశాల స్థాయిలోనే ఆమెకు ఎంతో భవిష్యత్తు
ఉందని అంతా నిర్ధారణకు వచ్చేశారు. అలాంటిది, 2015లో హఠాత్తుగా ఎడమ
మోకాలికి గాయమైంది. మెనిస్కస్, లిగామెంట్స్ పాడయ్యాయి.

డా॥ దేమే రాజారెడ్డి

అందులోనిది మాయా ద్వీపసమూహం. అద్భుతమైన బీచ్‌లతో పాటు, లక్ష అడుగుల కంటే ఎత్తయిన కొండలను వేరు చేసే ఏడు కిలోమీటర్ల లోయ కూడా ఉంది. పుయూకుకుయూ, హేలీకాలా అనే రెండు అగ్నిపర్వతాలు కూడా ఇక్కడే ఉన్నాయి. కుక్ కీ, స్థానికులకి ఏదో గొడవ వచ్చి ఫిబ్రవరి 14, 1779న అతడిని హత్య చేశారు. ఈ ద్వీప సమూహంలో కుక్ దిగడానికి ప్రయత్నించిన ప్రదేశాన్ని చూశాను. అతడు గాలివాటుగా నడిచే నౌకలు ఉన్న కాలంలో సాహసయాత్రలు చేసిన సంగతి తలుచుకుంటే సంభ్రమాశ్చర్యాలు కలుగుతాయి. అక్కడే కుక్ సంతకాలు చేసిన పత్రాలు కూడా ఉన్నాయి.

అలాంటి మాయాకి ప్రయాణం అంటే అందరికీ ఎంతో ఉత్సాహంగానే ఉంది. ఒక ప్రయాణాన్ని చక్కని అనుభూతిగా, చిరస్మరణీయ జ్ఞాపకంగా మిగల్చడానికి 20వ శతాబ్దంలోని రెండు శోధనలు కారణం. అవి, విమానం, ఇంటర్నెట్. ఇవి ఎంత గొప్ప పరిశోధనలో చెప్పలేం. దూరాలను ఎంత బాగా చేరువ చేస్తాయో ఈ రెండూ! అంచనాకైనా అందదు. కిట్లీ హాక్ ను ఎగరేసి డిసెంబర్ 17, 1903న రైట్ సోదరులు చరిత్రకెక్కిారు. కిట్లీ హాక్ ఎగిరిన 12 సెకన్లకే కూలింది. రెండోది 59 సెకన్లు ప్రయాణించింది. మూడోది 852 అడుగులు ప్రయాణించింది. అంటే దగ్గరదగ్గరగా అరమైలు. ఈ చారిత్రక ఘట్టం నూరేళ్ల సందర్భంగా షికాగోలో ఏర్పాటు చేసిన ప్రదర్శనలో నాలుగేళ్లు కష్టపడి తయారు చేసిన కిట్లీహాక్ నమూనాను కూడా ఉంచారు. మరి ఇప్పుడు, రోజుల తరబడి గగనయానం చేస్తున్నాం. సుదూర తీరాలను అలవోకగా తాకుతున్నాం.

తాను అపురూపంగా చూసుకునే ఒక వస్తువును ప్రతి నాలుగు గంటలకు ఒకసారి చూసుకోవడానికి వీలుగా నా మనవరాలు ఒక ఏర్పాటు చేసింది.

అది కూడా ఇక్కడ చెప్పాలి. మేమంతా ప్రయాణ సన్నాహంలో ఉన్నప్పుడే మా సమీక్ష తన ఏర్పాట్లలో తానుంది. అదంతా తాను ఎంతో మురిపెంగా చూసుకునే గోల్డ్ ఫిష్ కోసం. ఆ చేపపిల్లను ప్రతి నాలుగు గంటలకు ఒకసారి చూడడానికి వీలుగా ఒక కెమేరా అమర్చింది. సమయానికి ఆ చేపకు ఆహారం అందేలా ఒక యంత్రాన్ని కూడా ఏర్పాటు చేసింది. 3554 మైళ్ల దూరం నుంచి ప్రతి నాలుగు గంటలకు ఒకసారి ఆ చేపను చూడడానికి ఇదంతా. మిడ్‌లాండ్ నుంచి టెక్సాస్‌కు అక్కడ నుంచి మాయాకి మూడు విమానాలలో మేం ప్రయాణించాలి. ఈ సమయమంతా ఆ చేపపిల్లను సమీక్ష చూసుకుంటూనే ఉంది. తన చేపను మిత్రులకు ఇచ్చి ఆ వారం రోజులు చూడమని కోరలేదామె.

చిన్నవి కావచ్చు, పెద్దవి కావచ్చు. మార్గాలు కనుగొనడం మానవాళికి ఎప్పటికీ అవసరమే. ఒక మార్గం మూసుకుపోతే జీవితం ఇక్కడితో సరి అనుకోవడం ఈ రోజులలో సరైన ఆలోచన కాదు. నిజమే, మనసుంటే మార్గం ఉంటుంది. ఈ మాట కొవిడ్ సమయానికి బాగా వర్తిస్తుంది కూడా. సమీక్ష ఇప్పుడు రైస్ విశ్వవిద్యాలయంలో చదువుతోంది. వీలైతే ఈ మేలో జరిగే ఆమె పట్టా తీసుకునే రైస్ విశ్వవిద్యాలయం స్నాతకోత్సవానికి కూడా వెళ్లాలని మా సంకల్పం.

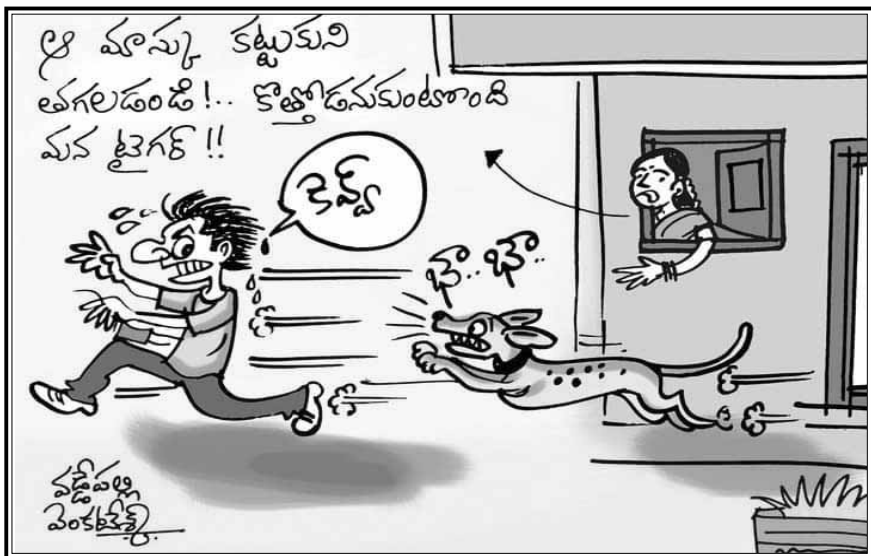
వ్యాసకర్త : న్యూరో సర్జన్, ఆపోలో

కూడదు

వినడానికి మీరంతా వచ్చారు. కానీ నా పేరును కూడా మీలో చాలామంది సరిగా ఉచ్చరించలేరు' అని. స్కూల్ గ్రాడ్యుయేషన్ అనేది జీవితంలోనే పెద్ద మలుపు అని, ఇక ఎవరి జీవితం వారు ప్రారంభించాలని కూడా చెప్పింది. అలా ఆత్మ విశ్వాసం ఎంత ముఖ్యమో చెప్పక చెప్పింది.

నేను, లక్ష్మి మాత్రమే హైదరాబాద్‌లో ఉంటాం. మా ఇద్దరు కొడుకులు, కోడళ్లు, ఐదుగురు మనుమలు, మనుమరాండ్రు అమెరికాలోనే ఉంటారు. ఏటా ఒకసారి మేమిద్దరం వెళతాం. మా మనవలు, మనుమరాండ్రు పెంపకంలో మా ప్రమేయం కాస్త కూడా లేదు. అలా ఒకసారి అక్కడికి వెళ్లినప్పుడు మా అబ్బాయి శ్రీకాంత్‌కు వారం సెలవు వచ్చింది. హవాయి దీవులలోని మాయాకి ప్రయాణం పెట్టారు. ఎనిమిది దీవుల ఈ ప్రాంతం 1959లో అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో 50వ రాష్ట్రంగా నమోదైంది. అక్కడి వాతావరణం అద్భుతం. పసిఫిక్ సముద్రంలో తీరం నుంచి 2500 మైళ్లు లోపల ఇవి ఉన్నాయి.

అన్నట్టు జేమ్స్ కుక్ పేరు విన్నాం కదా, నావికుడు. అతడికి ఈ దీవులకి అవివాభావ సంబంధం ఉంది. కుక్ (1728-1779) మూడు సాహసయాత్రలు -1768-1771, 1772-1775, 1766-1779 సంవత్సరాలలో చేశాడు. 1778లో హవాయి దీవులను కనుగొన్న ఘనతా ఈయనదే.

ఖిలాఫత్.. జహాద్.. భాగీత్

1920 ఆగస్ట్ నుండి 1922 మార్చి వరకు జరిగిన ముఖ్యమైన ఖిలాఫత్ ఉద్యమ చరిత్ర అంతా రక్తసిక్తమే. ముందు బలప్రయోగం చేశారు. ఆ తర్వాత సరమేధానికి పాల్పడ్డారు. సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమం బలప్రయోగానికి, ఆ తర్వాత ప్రజ్వరిల్లిన హింసాకాండ సరమేధానికి దారితీసింది.

ఖిలాఫత్, సహాయనిరాకరణ కవలలే

సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమాన్ని గాంధీజీ పూర్ణస్వరాజ్యం సాధించటానికి ప్రారంభించారని మనం పాఠ్యగ్రంథాలలో చదువుకున్నాం. అది వాస్తవం కాదు. డా॥అంబేద్కర్ సహాయనిరాకరణ ఉద్యమాన్ని ఎవరు ప్రారంభించారో, ఎందుకు ప్రారంభించారో సవివరంగా చెప్పారు. ఆయన మాటలలోనే ఆ వివరాలు, 'ఖిలాఫత్ ఉద్యమానికి, సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమానికి మధ్య ఉన్న సంబంధం గురించి చాలామందికి తెలియదు. స్వరాజ్య సాధనకు కాంగ్రెసు సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమాన్ని చేపట్టిందని అనేకులు అనుకుంటున్నారు. ఇందుకు ప్రధాన కారణం 1920 సెప్టెంబర్ 7, 8 తేదీలలో కలకత్తాలో కాంగ్రెస్ ప్రత్యేక సమావేశం జరిగింది. ఆ సమావేశంలోనే సహాయ నిరాకరణకు ఆ సంస్థ నిర్ణయించింది. సెప్టెంబర్, 1920కి ముందున్న పరిస్థితులను ఏమాత్రం పరిశీలించినా సహాయ నిరాకరణకు పిలుపునిచ్చింది కాంగ్రెస్ కాదన్న

వాస్తవం బహిర్గతమవుతుంది. సహాయ నిరాకరణకు మూలం ఖిలాఫత్ ఉద్యమంలో ఉంది. అంతేకాని స్వరాజ్యం కోసం కాంగ్రెస్ చేపట్టిన ఉద్యమంలో లేదు. సహాయనిరాకరణను ఖిలాఫత్ ఉద్యమకారులు టర్కీకి మద్దతుగా ప్రారంభించారు. ఖిలాఫత్ ఉద్యమ కారులకు సహాయం చేసేందుకు సహాయనిరాకరణను కాంగ్రెస్ దత్తత తీసుకొంది. సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమం లక్ష్యం స్వరాజ్యం కాదు. దాని ప్రధాన లక్ష్యం టర్కీ ఖిలాఫత్ వ్యవస్థ పరిరక్షణ. స్వరాజ్యం రెండవ లక్ష్యం మాత్రమే. స్వరాజ్య లక్ష్యం హిందువులను

ఖిలాఫత్ ఉద్యమంలో భాగస్వాములను చేయటానికి వేసిన ఎత్తుగడ మాత్రమే.

'ఖిలాఫత్ ఉద్యమం అక్టోబర్ 17, 1919న ప్రారంభమైంది. దేశమంతటా ఆ రోజును 'ఖిలాఫత్ దినం'గా ప్రకటించారు. నవంబర్ 23న ఢిల్లీలో జరిగిన 'మొదటి ఖిలాఫత్ సమావేశంలో' బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకొని రావటానికి సహాయనిరాకరణ ఒక సాధనంగా పనికి వస్తుందా అని ముస్లింలు పరిశీలించారు. మార్చి 10, 1920న

కలకత్తాలో జరిగిన సమావేశంలో సహాయ నిరాకరణ వారి ఉద్యమ లక్ష్యాలను సాధించేందుకు ఉపయోగపడే ఉన్నత శ్రేణి సాధనంగా గుర్తించారు. ఆగస్ట్ 1, 1920 నుండి సహాయ నిరాకరణ ప్రారంభమైంది.

'పై వివరాలను బట్టి సహాయనిరాకరణను ఖిలాఫత్ కమిటీ ప్రారంభించిందనీ, కలకత్తా కాంగ్రెస్ సమావేశంలో సహాయ నిరాకరణను కాంగ్రెస్ వారు లాంఛనంగా ఆమోదించారనీ తెలుస్తుంది. అంతేకాక సహాయనిరాకరణను స్వరాజ్య సాధన కోసం కాక, ముసల్మానులు చేపట్టిన ఖిలాఫత్ ఉద్యమానికి సాయపడేందుకు ప్రారంభించారనీ తెలుస్తుంది. కలకత్తాలో జరిగిన కాంగ్రెస్ ప్రత్యేక సమావేశం చేసిన తీర్మానాన్ని పరిశీలిస్తే, ఇది మరింత సుస్పష్టం అవుతుంది' (Pakistan or The Partition of India, pp. 137-139).

ఖిలాఫత్ వాదుల సహాయ నిరాకరణ

1920, ఫిబ్రవరి 28, 29 తేదీలలో మౌలానా అజాద్ కలకత్తా ఖిలాఫత్ సమావేశానికి అధ్యక్షత వహించారు. షరీయత్ ప్రకారం ముస్లిమేతర 'ఇస్లామిక్ శత్రువులకు' సహకరించటం పాపమని ఉద్ఘాటించారు. సహాయ నిరాకరణను ఇస్లామిక్ తర్క-ఇ-మవలత్ (సాంఘిక బహిష్కరణ)గా ఆయన పేర్కొంటూ, అదొక్కటే ముస్లింలకు ఉన్న ఏకైక

బలప్రయోగం -

సాధనమని చెప్పారు (The Khilafat Movement in India, 1919-24, Quershi, p.88)

గాంధీజీ సలహామీద ఖిలాఫత్ వాదులు హిందూ-ముస్లిం నాయకులతో 1920 జూన్ మొదటివారంలో ఒక సమావేశం నిర్వహించారు. కేవలం ఖిలాఫత్ సమస్య మీదనే ప్రభుత్వం తలపెట్టిన శాంతి వేడుకలను బహిష్కరించాలని గాంధీజీ పిలుపిచ్చారు. జలియన్ వాలా బాగ్ దారుణ మారణ కాండ, పంజాబ్ లో సైనిక పాలన విధింపులను కూడా ఆ బహిష్కరణకు కారణాలుగా చూపాలని కొందరు చేసిన సలహాలను గాంధీజీ కొట్టివేసారు. హిందూ-ముస్లిం సంయుక్త ఖిలాఫత్ సమావేశంలో మాట్లాడుతూ గాంధీజీ, 'పంజాబ్ బాధ ఎంత తీవ్రమైనదైనప్పటికీ, ఆ అంశం మీద, మనం ఆంగ్ల సామ్రాజ్యం అంతా జరుగుతున్న వేడుకలను బహిష్కరించలేం. కనుక ఒక ఖిలాఫత్ అంశం మీదే, మనం శాంతి వేడుకలకు దూరంగా ఉండటం సబబుగా ఉంటుందని వ్యక్తిగతంగా నా అభిప్రాయం' అన్నారు. కానీ, ఖిలాఫత్ వాదులు పంజాబ్ లో దారుణ మారణకాండ అంశాన్ని తెరమీదకు తీసుకొని వచ్చారు. ఎందుకంటే ప్రజలు ఆ మారణకాండ పట్ల

'సహాయ నిరాకరణకు మూలం ఖిలాఫత్ ఉద్యమంలో ఉంది.

అంతేకాని స్వరాజ్యం కోసం కాంగ్రెస్ చేపట్టిన ఉద్యమంలో లేదు. సహాయనిరాకరణను ఖిలాఫత్ ఉద్యమకారులు టర్కీకి మద్దతుగా ప్రారంభించారు. ఖిలాఫత్ ఉద్యమకారులకు సహాయం చేసేందుకు సహాయనిరాకరణను కాంగ్రెస్ దత్తత తీసుకొంది. సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమం లక్ష్యం స్వరాజ్యం కాదు. దాని ప్రధాన లక్ష్యం టర్కీ ఖిలాఫత్ వ్యవస్థ పరిరక్షణ.

స్వరాజ్యం రెండవ లక్ష్యం మాత్రమే. స్వరాజ్య లక్ష్యం హిందువులను ఖిలాఫత్ ఉద్యమంలో భాగస్వాములను చేయటానికి వేసిన ఎత్తుగడ మాత్రమే.'

తీవ్ర ఆగ్రహవేశాలతో ఉన్నారు. అది గమనించి గాంధీజీ కూడా ఆ సమస్యపై మాట్లాడటం మొదలెట్టారు. కాంగ్రెస్ దాని సంప్రదాయ, చట్టబద్ధ పద్ధతుల నుండి తప్పుకొని సహాయ నిరాకరణ ప్రతిపాదనను పరిశీలించటం ఒక పెద్ద వివాదాస్పద అంశమైంది. ఆ ప్రతిపాదనను చర్చించేందుకే కలకత్తాలో సెప్టెంబరు 4-9 తేదీలలో ఒక ప్రత్యేక సమావేశం నిర్వహించారు. (The History of Congress, Pattabhi Seetaramaiah, 1934, p. 336)

హిందూ నాయకుల వ్యతిరేకత

సహాయనిరాకరణ ఉద్యమాన్ని అనేకమంది హిందూ నాయకులు వ్యతిరేకిస్తుండటంతో, ఖిలాఫత్ వాదులు అభిద్రతకు లోనయ్యారు. జాతీయ కోణం నుండి ఆలోచించి హిందువులతో మాట్లాడి వారికున్న సందేహాలను, భయాలను నివృత్తి చేయటం కోసం ముస్లిం ఛాందస వర్గం సిద్ధంగా లేదు. గాంధీజీ తప్ప మిగిలిన కాంగ్రెస్ నాయకులెవ్వరూ ఖిలాఫత్ వాదులకు మద్దతునివ్వలేదు. (History of Freedom Movement in India, R.C. Majumdar, Vol.3, p.64)

కాంగ్రెస్లోని మితవాదులు ఖిలాఫత్ ఉద్యమం పుట్టుకే సరైనదికాదని, ఆచరణ సాధ్యం కానిదని భావించారు. డా॥ అనిబీసెంటు ఖిలాఫత్

కాంగ్రెస్లో గాంధీజీకి మద్దతు లేదు. ఖిలాఫత్ ఉద్యమానికి మద్దతు తెలపటానికి ప్రసిద్ధిగాంచిన కాంగ్రెస్ వాదులు ఎవ్వరూ బహిరంగంగా ముందుకు రావటంలేదు. అనేక అనుమానాలు, భయాలు, సందేహాల మధ్య గాంధీజీ ఒంటరివాడయ్యారు. కాని గాంధీజీ తన అభిప్రాయాన్ని కాంగ్రెస్ మీద రుద్దే ఉద్దేశంతోనే ఉన్నారు. అందుకే ఆయనకు, ఇతర ఖిలాఫత్ వాదులకు 1920 సెప్టెంబర్లో కలకత్తాలో జరిగే ప్రత్యేక సమావేశం చాలా కీలకంగా మారింది.

ముందు ఖిలాఫత్ - తర్వాత స్వరాజ్యం

కలకత్తా కాంగ్రెస్ సమావేశానికి భారీ ఎత్తున ఏర్పాట్లు చేశారు. బొంబాయి నుండి, మద్రాస్ నుండి ప్రత్యేక రైళ్లు నడిపారు. వాటికి ఖిలాఫత్ రైళ్లు అనిపేరు పెట్టారు. వాటిలో ముస్లింలను భారీ ఎత్తున కలకత్తాకు తరలించారు. కాంగ్రెస్ లోని జాతీయవాదుల అభ్యంతరాలు లెక్కచెయ్యకుండా ఖిలాఫత్ అనుకూలరుతో సభా ప్రాంగణాన్ని నింపివేశారు దానితో ఖిలాఫత్కు మద్దతు తీర్మానానికి, సహాయ నిరాకరణ ప్రతిపాదనకు కావలసిన మెజారిటీని తీసుకొని వచ్చారు. సహాయ నిరాకరణ ప్రతిపాదన

ప్రస్తావించటం, అందుకోసం సహాయనిరాకరణ ప్రతిపాదన వ్యూహాత్మకం చేసినవే. రౌలట్ చట్టానికి వ్యతిరేకంగాను, జలియన్ వాలా బాగ్ సరమేధానికి వ్యతిరేకంగా, అమృత్ సర్ కాంగ్రెస్ సమావేశంలో (1919) సహాయ నిరాకరణ ప్రతిపాదన వచ్చినప్పుడు దానిని ఆయన వ్యతిరేకించారు. యుద్ధానంతరం ప్రభుత్వం తలపెట్టిన శాంతి వేడుకలను బహిష్కరించేందుకు జలియన్ వాలా బాగ్ దురంతం సరైన అంశం కాబోదు అని కూడా ఆయన అంతకు ముందు అన్నారు (History of Freedom Movement in India, R.C. Majumdar, Vol.3, p.89).

కలకత్తా కాంగ్రెస్ సమావేశానికి పెద్ద ఎత్తున ముస్లింలను సమీకరించారు. కలకత్తా పట్టణంలోని టాక్సీ డ్రైవర్లను సమీకరించి, వారిచేత తీర్మానానికి అనుకూలంగా ఓటు వేయించారన్న అవవాదును కాంగ్రెస్ నాయకత్వం ఖండించలేదు. సమావేశం 5 వేలమందికి పైగా ప్రతినిధులతో కిక్కిరిసిపోయింది.

‘ముసల్మానులు తీవ్రమైన ఆగ్రహవేశాలతో ఉన్నారు. మరింత శక్తిమంతమైన చర్యల కోసం కాంగ్రెస్ను, ఖిలాఫత్ సంస్థలను అడుగుతున్నారు. అందువల్ల వారు స్వరాజ్యం వచ్చేవరకు ఎదురుచూడటానికి సిద్ధంగాలేరు. స్వరాజ్యం సిద్ధించటం నిరవధికంగా ఆలస్యం కావచ్చు. కనుక ఖిలాఫత్ ఉద్యమ విజయ అవకాశాలు మొరుగయ్యే పక్షంలో, కొంతకాలం పాటు స్వరాజ్యం కోసం చేస్తున్న పోరాటాన్ని వాయిదా వెయ్యటానికి నేను సంతోషంతో ఒప్పుకుంటాను’

గురించి సజ్జెక్టు కమిటీలో మూడు రోజులపాటు చర్చించారు. 144 మంది అనుకూలంగాను, 132 మంది వ్యతిరేకంగాను ఓటువేశారు. భారీగా ముస్లింలను సమీకరించినందువలన సహాయ నిరాకరణకే వివరకు ఓటుపడింది. (Speeches and Writings of Mahatma Gandhi, Introduction by C.F.Andrews, Madras, 1922, pp. 46-48).

సహాయ నిరాకరణ తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెడుతూ, గాంధీజీ ఇలా అన్నారు, ‘భారతదేశ ముస్లింలు ఇస్లాం గౌరవాన్ని కాపాడలేకపోతే, గౌరవప్రదమైన వ్యక్తులుగా, వారు విశ్వసించే ప్రవక్త అనుచరులుగా ఉండలేరు. పంజాబ్ పట్ల భయంకరంగానూ, ఆటవికంగానూ (ఆంగ్లేయులు) ప్రవర్తించారు. ఈ రెండు తప్పులను సరిదిద్దటానికి, దేశం ముందు సహాయ నిరాకరణ ప్రతిపాదనను తీసుకొని రావటానికి ధైర్యం చేస్తున్నాను.’

పంజాబ్ అంశాన్ని గాంధీజీ ప్రస్తావించటం, ఆంగ్లేయులు చేసిన దారుణ మారణకాండను

వారిలో సగంమంది కూడా ఓటు వెయ్యలేదు. తీర్మానానికి అనుకూలంగా 1876 మంది, వ్యతిరేకంగా 804 మంది ఓటు వేశారని ప్రకటించారు (A.C.Niemeijer, ibid, 1972, p.109).

1920 ఏప్రిల్లో ఖిలాఫత్ సమావేశం చేసిన సహాయనిరాకరణ ప్రతిపాదనలను సెప్టెంబర్లో కాంగ్రెస్ సమావేశంలో చేసిన ప్రతిపాదనలను పోల్చి చూస్తే, ఖిలాఫత్ వాదులు కాంగ్రెస్ కంటే తీవ్రంగా సహాయ నిరాకరణను అమలు చేయటానికి సిద్ధమైనట్లు తెలుస్తుంది. సహాయనిరాకరణ ఉద్యమంలో ప్రజలు చురుకుగా పాల్గొన్నప్పటికీ, ప్రభుత్వంలో కదలిక రాలేదు. ఖిలాఫత్ వాదులు కోరుకున్న విధంగా కాక, టర్కీ సామ్రాజ్య విచ్ఛిన్న దిశగా అడుగులు వేగంగా పడుతున్నాయి. ఈ సందర్భంలో గాంధీజీ చేసిన వ్యాఖ్యను ఎలా అర్థం చేసుకోవాలో పాఠకుల విజ్ఞతకు వదిలేద్దాం. ఆయన ఇలా వ్రాశారు, ‘ముసల్మానులు తీవ్రమైన ఆగ్రహవేశాలతో ఉన్నారు. మరింత శక్తిమంతమైన చర్యల కోసం కాంగ్రెస్ను, ఖిలాఫత్ సంస్థలను అడుగుతున్నారు. అందువల్ల వారు

నరమేధం

ఉద్యమానికి మద్దతు ఇవ్వటం జాతి మొత్తం ఆత్మహత్యకు పాల్పడటం వంటిదని హెచ్చరించారు. మద్రాస్ ప్రెసిడెన్సీ న్యాయవాది - జనరల్ శివస్వామి అయ్యర్ ఖిలాఫత్ ఉద్యమం దేశానికి భారీ ఉపద్రవం తీసుకొని రాగలదని జోస్యం చెప్పారు. వి.యస్.శాస్త్రి ఖిలాఫత్ ఉద్యమం హింసాత్మకంగా మారే స్వభావం గలదనీ, దాని వలన తీవ్రసంక్షోభం దాపురించగలదనీ హెచ్చరించారు. మద్రాస్ ప్రెసిడెన్సీలో అడ్వకేట్-జనరల్గా పనిచేసిన శ్రీనివాస్ అయ్యంగార్ ఉద్యమ మూడు నాల్గదశలు చట్ట వ్యతిరేకం, హానికరం అని పేర్కొన్నారు. మదన్ మోహన్ మాలవ్యా కూడా అదే అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు. కాంగ్రెస్ ప్రారంభ కులలో ఒకరైన సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీ తన అసమ్మతిని బహిరంగంగానే వ్యక్తపరిచాడు.

అతివాద వర్గంలో తిలక్ ఉద్యమానికి మద్దతు తెలపగా, మోతీలాల్ నెహ్రూ ఉద్యమం హింసాత్మకంగా మారుతుందేమోనని భయపడ్డారు. చిత్తరంజన్ దాస్, బిపిన్ చంద్రబాల్, ఎన్.సి.కేల్కర్, వల్లభాయి పటేల్ వంటి వారు ఖిలాఫత్ ఉద్యమ ఆవశ్యకత పట్ల, దాని ఫలితాల పట్ల అనేక అనుమానాలు వ్యక్తపరిచారు.

స్వరాజ్యం వచ్చేవరకు ఎదురుచూడటానికి సిద్ధంగాలేరు. స్వరాజ్యం సిద్ధించటం నిరవధికంగా ఆలస్యం కావచ్చు. కనుక భిలాఫత్ ఉద్యమ విజయ అవకాశాలు మొరుగయ్యే పక్షంలో, కొంతకాలం పాటు స్వరాజ్యంకోసం చేస్తున్న పోరాటాన్ని వాయిదా వెయ్యటానికి నేను సంతోషంతో ఒప్పుకుంటాను' (History of Freedom Movement in India, R.C. Majumdar, Vol.3, p.96).

ఇస్లామిక్ మతకోరల ఆవిష్కరణ

భిలాఫత్ నాయకత్వం దేశమంతటా విస్తృతమైన ప్రచారం చేపట్టింది. ప్రతి సాయంత్రం ముఖ్యమైన పట్టణాలలో ముస్లిం స్వచ్ఛంద కార్యకర్తలు ప్రధాన వీధుల్లో కత్తులు, కటార్లు, గొడ్డళ్లు తిప్పతూ ప్రదర్శన ఇచ్చేవారు. 'ఇస్లాం ప్రమాదంలో పడింది' అన్న అభిప్రాయాన్ని ముస్లిం ప్రజానీకంలోకి తీసుకొని వెళ్లటానికి, 'క్రైస్తవ మతశుక్తుల కుట్ర'కు ఎదురొడ్డి నిలవవలసిన అవసరాన్ని చెప్పటానికి కరపత్రాలు ముద్రించి పంచేవారు. పద్యాలు, గేయాల ద్వారా ఆకట్టుకొని ముస్లిం ప్రజానీకంలో ఒక అభిద్రతా భావాన్ని సృష్టించి, రెచ్చగొట్టారు. ప్రజల నుండి నిధులు సమీకరించటమే కాక, భిలాఫత్ రూపాయి నోట్లను ముద్రించి, చెలామణి చేశారు. ఈ రూపాయి నోట్ల మీద ఖురాన్ సూక్తులను ముద్రించారు.

ముస్లిం మత పెద్దలు లౌకికవాద భావజాలానికి సామాన్య ముస్లింలలో పెరుగుతున్న ఆదరణను చూసి

భిలాఫత్ వాదులు కాంగ్రెస్ పార్టీకి దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న యంత్రాంగాన్ని తమ గుప్పెట్లోకి తెచ్చుకున్నారు. కాంగ్రెసు పార్టీ నిధులను, చివరకు తిలక్ స్వరాజ్య నిధిని సైతం భిలాఫత్ ఉద్యమం కోసం ఖర్చు చేశారు. ఆ నిధులకు లెక్కలు చెప్పలేదు. సొమ్ము కాంగ్రెస్‌ది. షోకు భిలాఫత్‌ది అయింది.

తట్టుకోలేకపోయారు. సహాయనిరాకరణ ఉద్యమం ద్వారా ముస్లిం విశ్వాసాలను ఇస్లామీకరణ చేయటానికి పూనుకొన్నారు. శాసనసభల స్థానాలలో మతపెద్దల కమిటీలు వస్తాయనీ, అవిశ్వాసుల న్యాయస్థానాల స్థానంలో షరీయా న్యాయస్థానాలు ఏర్పాటు అవుతాయనీ, ప్రభుత్వ పాఠశాలల స్థానంలో దార్-ఉల్-ఉలూమ్‌లు ప్రారంభమవుతాయనీ చెప్పారు. జమాయిత్-ఉల్-ఉమ్మా-బ-హింద్ సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమంలో చేపట్టిన ప్రతిచర్యను మత గ్రంథాలను ఉటంకిస్తూ సమర్థిస్తూ ఒక సామూహిక ఫత్వాను జారీ చేసింది. అంతేకాక సహాయ నిరాకరణను వ్యతిరేకించే వారిని మత త్రిసభ్య సంఘాల ద్వారా శిక్షిస్తారని కూడా ప్రకటించింది. (The Khilafat Movement: Religious Symbolism and Political Mobilisation in India, Gail Mimault, 1982, p. 146).

భిలాఫత్ వాదులు కాంగ్రెస్ పార్టీకి దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న యంత్రాంగాన్ని తమ గుప్పెట్లోకి తెచ్చుకున్నారు. కాంగ్రెసు పార్టీ నిధులను, చివరకు తిలక్ స్వరాజ్య నిధిని సైతం భిలాఫత్ ఉద్యమం కోసం ఖర్చు చేశారు. ఆ నిధులకు లెక్కలు చెప్పలేదు. సొమ్ము కాంగ్రెస్‌ది, షోకు భిలాఫత్‌ది అయింది.

అఫ్ఘాన్ అమీర్‌కు ఆహ్వానం

1921 వేసవి నుండి కొందరు భిలాఫత్ వాదులు హిందూ ప్రేరేపించే ఉపన్యాసాలు చేయసాగారు. ఆంగ్ల సైన్యంలో పనిచేయటం మత ద్రోహం కిందకు వస్తుందని సామూహిక ఫత్వాను జారీచేసి, రహస్యంగా సైన్యంలో ఉన్న ముస్లిం సైనికులకు కరపత్రాలు పంపిణీ చేశారు. 1920-21లో అఫ్ఘాన్ అమీర్‌ను భారత్‌దేశం పైకి దాడి చేయమని అర్థించించారు. మద్రాసులో ఒక సమావేశంలో మహమ్మదాలీ మాట్లాడుతూ ఒకవేళ అఫ్ఘాన్ అమీర్ దాడిచేసినట్లయితే, ముస్లింలు ఏం చెయ్యాలి, చెయ్యకూడదో

బోధించాడు. అమీర్ కనుక దేశాన్ని తన పాదాక్రాంతం చేసుకోవాలని ప్రయత్నిస్తే, ఆ దాడిని తిప్పకొట్టాలని, అలాకాకుండా ఇస్లాంను, భిలాఫత్‌ను అణచివేస్తున్న శత్రువుల పీఠమణచడానికి దాడిచేస్తే వారితో చేయిచేయ కలిపి పోరాడాలని ముస్లింలకు మార్గదర్శనం చేసాడు. మహమ్మదాలీ ఇచ్చిన ఈ ఉపన్యాసం హిందువులను భయ భ్రాంతులకు గురిచేసింది. గాంధీజీ యంగ్ ఇండియాలో ఇలా రాశారు, 'బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా అఫ్ఘాన్ అమీర్ యుద్ధం చేసేటట్లయితే, నేను తప్పకుండా అతనికి సాయపడతాను. ఎందుకంటే జాతి సమ్మతాన్ని కోల్పోయిన ప్రభుత్వానికి అధికారంలో కొనసాగే హక్కులేదని, అట్టి ప్రభుత్వానికి సాయం అందించటం నేరమవుతుందని నాదేశ ప్రజలకు బహిరంగంగానే చెప్పాను' (Niemeijer, ibid, p. 129-130). ఆనాటి ఉత్తరప్రదేశ్ గవర్నర్ వైస్రాయి రిండింగ్‌కు పంపిన ఒకనోట్‌లో (జనవరి 12, 1922) 'సందేహం లేదు. ముస్లిం రౌడీలు చంపటానికి, హింసాత్మక చర్యలకు పాల్పడటానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు' అని హెచ్చరించాడు. బెంగాల్ లోనూ, ఉత్తరప్రదేశ్‌లోనూ ఉద్రిక్త వాతావరణం నెలకొంది. పోలీసు స్టేషనులు, ఇతర ప్రభుత్వ భవనాలను లక్ష్యంగా చేసుకొని దాడులు జరిగాయి (Qureshi, ibid, p. 221). ఉత్తరప్రదేశ్‌లో గోరక్‌పూర్ జిల్లాలోని చౌరీ చౌరా పోలీసు ఠాణామీద 1922 ఫిబ్రవరి 4న మూడు వేలమంది భిలాఫత్ నిరసనకారులు ఒక్కసారిగా విరుచుకుపడ్డారు. ఠాణాను తగులబెట్టారు. 21 మంది పోలీసులను, చౌకిదారులను నిరసనకారులు కత్తులతో, గొడ్డళ్లతో నరికి చంపారు. గాంధీగారు బహిరంగంగా జరిగిన హత్యాకాండ పట్ల పశ్చాత్తాపం వ్యక్తపరచి తన ఉద్యమాన్ని అర్థంతరంగా నిలిపివేశారు. ముస్లిం ఛాందసవాదులు చేపట్టిన ఉద్యమం రెండు ముఖ్యమైన పరిణామాలకు దారితీసింది. మొదటిది మూకు మృడిగా ముస్లింలు అఫ్ఘానిస్తాన్‌కు వలస వెళ్లారు. ముస్లింలను హిజ్రత్ చేయమని ఆదేశించిన ఫలితమే ఇది. రెండవది మలబార్ తీరంలో జరిగిన హిందువుల ఊచకోత. మోస్లాను జిహాద్ చేయమని ప్రేరేపించిన ఫలితంగా జరిగిన దారుణమారణ కాండలో వేలాదిమంది హిందువులు ప్రాణాలు కోల్పోయారు. వందలాది మంది నిరాశ్రయులయ్యారు. వచ్చే భాగాల్లో వాటిని గురించి విడివిడిగా చర్చిద్దాం.

వచ్చేవారం : చరిత్రాత్మక భంగపాటు - హిజ్రత్

భారత మహిళా వెయిట్ లిఫ్టర్
మీరాబాయి చాను ఇటీవలే ఓ ప్రపంచ
రికార్డుతో పాటు టోక్యో ఒలింపిక్స్ కు
సైతం అర్హత సంపాదించింది. వెయిట్
లిఫ్టింగ్ క్రీడలో దేశానికి ఖ్యాతి తెచ్చిన
మహిళామణులు ఎందరో ఉన్నారు.
బరువులు ఎత్తే క్రీడలో పురుషులను
మించిన భారత మహిళలను
తలచుకోగానే.. తెలుగుతేజం కరణం
మల్లీశ్వరి, కుంజరాణిదేవి లాంటి సూపర్
లిఫ్టర్లు మనకు గుర్తుకు వస్తారు.

ఉక్కు మహిళ మీరాబాయి చాను

భారత్ కు ఆదిమూత్యాల వంటి లిఫ్టర్లు, ఉక్కుమహిళలను అందించిన రాష్ట్రాలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ తో పాటు మణిపూర్ సైతం ముందు వరుసలో ఉంటుంది. ఈశాన్య భారత రాష్ట్రం మణిపూర్ సంస్కృతిలో క్రీడలు సైతం ఓ ప్రధాన భాగంగా ఉన్నాయి. డింకోసింగ్, మేరీకోమ్, సరితాదేవి లాంటి అరుదైన బాక్సర్లు మాత్రమే కాదు, తోయిబా సింగ్ లాంటి హాకీ దిగ్గజం, కుంజరాణిదేవి లాంటి ప్రపంచస్థాయి వెయిట్ లిఫ్టర్ను, మహిళా సాకర్ ప్లేయర్లను అందించిన ఘనత మణిపూర్ రాష్ట్రానికి ఉంది. ఆ వరంపరలో భాగంగానే మీరాబాయి చాను రూపంలో మరో మేటి లిఫ్టర్ వెలుగులోకి వచ్చింది.

1980వ దశకంలో భారత మహిళా వెయిట్ లిఫ్టింగ్ లో స్టార్ లిఫ్టర్ గా ఉన్న కుంజరాణిదేవికి 48 కిలోల విభాగంలో 1990 బీజింగ్, 1994 పిరోషిమా ఆసియా క్రీడల వెయిట్ లిఫ్టింగ్ లో భారత్ కు కాంస్య పతకాలు అందించిన ఘనత ఉంది. 2005 ప్రపంచ వెయిట్ లిఫ్టింగ్ పోటీలతో కుంజరాణి ప్రస్థానం ముగిసిపోయింది. ఆ తర్వాత మణిపూర్ నుంచి అంతర్జాతీయ స్థాయికి ఎదిగిన లిఫ్టర్ మీరాబాయి చాను మాత్రమే.

ఇరవై ఆరు సంవత్సరాల మీరాబాయి చాను విలువిద్యలో మేటి క్రీడాకారిణి కాబోయి అయిష్టంగానే వెయిట్ లిఫ్టింగ్ క్రీడపై మొగ్గు చూపింది. ఇంపాల్ లోని ఓ మారుమూల ప్రాంతానికి చెందిన చిరుదొంగి కుటుంబం నుంచి వచ్చిన మీరాబాయి.. చిన్ననాటి నుంచే తీవ్రంగా శ్రమించడం అలవాటు చేసుకుంది. ఎనిమిది మంది నభ్యుల తన

కుటుంబానికి అవసరమైన వంటచెరకు కోసం పొరుగున ఉన్న అడవికి వెళ్లి 20 కిలోమీటర్ల దూరం నుంచి బరువులు మోసుకుంటూ రావడం ద్వారా తన శక్తి, సామర్థ్యాలను మెరుగుపరచుకుంది. ఈ అనుభవమే వెయిట్ లిఫ్టర్ గా రాణించడానికి తనకు ఎంతగానో ఉపయోగపడిందని చెబుతుంది. వెయిట్ లిఫ్టింగ్ లో శిక్షణ ప్రారంభించిన ఏడాది కాలంలోనే మీరాబాయి తొలి బంగారు పతకం గెలుచుకుంది. 2009 జాతీయ వెయిట్ లిఫ్టింగ్ పోటీల యువజన విభాగంలో విజేతగా నిలిచిన మీరాబాయి కేవలం ఐదు సంవత్సరాల వ్యవధిలో 170 కిలోల బరువు ఎత్తే స్థాయికి ఎదిగింది.

గ్లాస్గో వేదికగా 2014లో ముగిసిన కామన్వెల్త్ గేమ్స్ లో మీరాబాయి రజత పతకం సాధించడమే కాదు, 2016 రియో ఒలింపిక్స్ కు సైతం అర్హత సంపాదించింది. క్లీన్ అండ్ జెర్క్, స్నాచ్ విభాగాలలో మొత్తం 192 కిలోల బరువెత్తడం ద్వారా కుంజరాణిదేవి పేరుతో ఉన్న 12 సంవత్సరాల జాతీయ రికార్డును మీరాబాయి అధిగమించి చరిత్ర సృష్టించింది. అయితే, రియో ఒలింపిక్స్ లో మాత్రం ఆశించిన స్థాయిలో రాణించలేకపోయింది.

2017లో ప్రపంచ టైటిల్!

2017లో జరిగిన ప్రపంచ వెయిట్ లిఫ్టింగ్ పోటీలలో మీరాబాయి బంగారు పతకం సాధించడం ద్వారా సంచలనం సృష్టించింది. 2018 కామన్వెల్త్ గేమ్స్, థాయ్ అంతర్జాతీయ వెయిట్ లిఫ్టింగ్ టోర్నీలతోపాటు ప్రపంచ వెయిట్ లిఫ్టింగ్ పోటీలలో పాల్గొన్న మీరాబాయికి మిశ్రమ అనుభవాల్లో ఎదురయ్యాయి. 2018లో దేశ అత్యున్నత

క్రీడాపురస్కారం రాజీవ్ ఖేల్ రత్న అందుకొని మణిపూర్ రాష్ట్రానికే గర్వకారణంగా నిలిచింది. 2019లో దోహా వేదికగా ముగిసిన ప్రపంచ వెయిట్ లిఫ్టింగ్ పోటీలలో స్వర్ణవిజేతగా నిలిచిన మీరాబాయి తన పేరుతో ఉన్న జాతీయ రికార్డులను తానే మెరుగుపరచుకుంటూ వస్తోంది.

కార్దిరోజుల క్రితమే ముగిసిన 2021 ఆసియా వెయిట్ లిఫ్టింగ్ పోటీల స్నాచ్ విభాగంలో 86 కిలోల బరువెత్తిన మీరాబాయి సరికొత్త ప్రపంచ రికార్డు నమోదు చేసింది. క్లీన్ అండ్ జెర్క్ విభాగంలో 119 కిలోలతో కలుపుకొని మొత్తం 205 కిలోల రికార్డుతో కాంస్య పతకం అందుకుంది. టోక్యో ఒలింపిక్స్ లో పాల్గొనటానికి అర్హత కూడా సంపాదించింది.

కరోనా తగ్గి టోక్యో ఒలింపిక్స్ నిర్వహిస్తే.. ఈ పోటీలలో చైనా, ఇండోనేషియా, థాయ్ లాండ్ దేశాల లిఫ్టర్ల నుంచి మీరాబాయికి గట్టిపోటీ ఎదురైనా తట్టుకొని నిలబడే సామర్థ్యం తనకుంది. తన శరీర బరువుకు రెండు రెట్లు అదనంగా ఎత్తుతూ సత్తా చాటుకొన్న మీరాబాయి కఠోర శిక్షణతో భారత్ కు ఒలింపిక్స్ పతకం అందించాలని కోరుకుందాం.

క్రీడా కృష్ణ, 84668 64969

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

తిరునగరి అస్తమయం

జాగృతి వారపత్రికలో అనేక సంవత్సరాలుగా తమ కవితల చేత పాఠకులకు అమూల్య నందేశాలందించిన కవికుల తిలకుడు భారత్ భూషా భూషణ్ జరుదాంకితుడు జాతీయ కవి తిరునగరి ఇకలేరు. కేవలం కవినే కాక ప్రాచ్య, పాశ్చాత్య సాహిత్య విమర్శ సిద్ధాంతాలను ఔపోసన పట్టిన అపర భగీరథుడు తిరునగరి. పూర్తి పేరు తిరునగరి రామానుజయ్య (76 సంవత్సరాలు) ఏప్రిల్ 25 రాత్రి 11 గంటలకు కాచిగూడలోని ఆసుపత్రిలో చికిత్స పొందుతూ స్వర్గస్థులైనారు.

తిరునగరి స్వస్థలం యాదాద్రి భువనగిరి జిల్లా, రాజాపేట మండలంలోని బేగంపేట. ఆలేరులో అనేక సంవత్సరాలు తెలుగు అధ్యాపకులుగా పనిచేశారు. తర్వాత తుంగతుర్తి, జనగామలో జూనియర్ లెక్చరర్ గా పనిచేసి 1999లో పదవీ విరమణ తర్వాత జనగామ డిగ్రీ కళాశాలలో తెలుగు లెక్చరర్ గా పనిచేస్తూ 30 గ్రంథాలు రచించారు. తల్లిపేగు, మా పల్లె, బాలవీర, శృంగార నాయికలు, వసంతం కోసం, కొవ్వొత్తి, అక్షరధార, ముక్తకాలు, మనిషి కోసం భూమి, వాన - వాడు, నీరాజనం, ప్రవాహిని, ఉషోగీతం, జీవధార, ఒకింత మానవత కోసం, తిరునగరియం మొదలగు అనేక గ్రంథాలు తెలుగు సాహిత్యంలో కీర్తి ప్రతిష్టలు గడించాయి.

ఒక తిరునగరియంలోనే దాదాపు 2000 పద్యాలు ఉన్నాయి. 'తిరునగరిది మాట తిరుగులేదు' అనే మకుటంతో వేమన శైలిని అనుసరించి

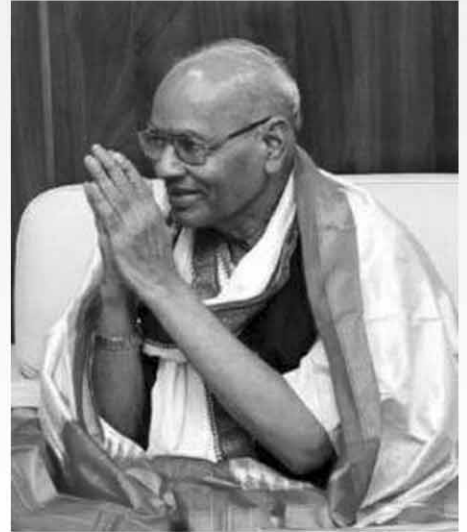
సమాజంలోని కుళ్లును కడిగివేస్తూ సదాచారాలను, సత్సంప్రదాయాలను నిర్బాణం చేయాలనే తపన ప్రతి పద్యంలోని కనిపిస్తుంది.

'ఈ ఆకురాల్చే వనాలకు రావాలి వసంతాలు' అంటారు ఒక దగ్గర. ఏ కవిత చూసినా ఇటువంటి ఆశావాదమే కనిపిస్తుంది. వర్ణ విద్వేషాలు, మనుషుల మధ్య భేదభావాలు, విదేశీ ఇజ్జాలు ఏ మాత్రం సహించని తిరునగరి ఆధునిక కవులలో అగ్రస్థానంలో నిలిచే తెలుగు జాతీయకవి. ఈ సీమ నా భారత సీమ ఇక్కడ పుట్టినందుకు మురిసి పోతానంటాడు తిరునగరి. వందలమంది శిష్యులున్న, అభిమానులున్న మానవతావాది తిరునగరి. తిరునగరికి భారత్ భూషా భూషణ్తో పాటు ఎన్నో అవార్డులు వచ్చాయి. ఈ మధ్యే తెలంగాణ ప్రభుత్వం దాశరథి సాహిత్య పురస్కారం ఇచ్చి గౌరవించింది. ఇదే పురస్కారం శ్రీకృష్ణ దేవరాయ ఆంధ్ర భూషా నిలయం కూడా ఇచ్చింది. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ప్రతిభా పురస్కారం అందించింది. విశ్వ సాహితీ సంస్థ ఉత్తమ పద్యకవిగా సన్మానించింది. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో తిరునగరి సాహిత్యంపై పరిశోధన జరిగింది.

పద్యాలను గురించి ఆయన చెప్పిన క్రింది వాక్యాలను చూడండి.

ప్రజా స్పందనలు నా పద్యాలు
ప్రజా సమస్యలు నా పద్యాలు
ప్రకృతి అందాలు నా పద్యాలు
ప్రణవ నాదాలు నా పద్యాలు

'ఒకింత మానవత కోసం' అనే గ్రంథంలో పై విధంగా చెప్పారు. అంతేగాక ఒక జాతీయ కవిగా ఇలా అన్నారు.

ఈ నా పవిత్ర భూమి భారత భూమి
ఈ భూమి కోసం నా ప్రాణాలర్పిస్తాను
ఇది నా పవిత్ర మృత్తిక
ఈ మట్టిని నా శిరస్సుపై చల్లుకుంటాను
ఈ నా సంస్కృతి విభూది
ఈ మట్టిని నా నుదుట తిలకంగా
దిద్దుకుంటాను

- ఒకింత మానవత కోసం, పుట 7

ఈ విధంగా దేశం, ధర్మం, జాతి, సంస్కృతి పరిరక్షణ నిమిత్తం తపనపడ్డ ఒక గొప్ప అధ్యాపకునిగా, ఉపన్యాసకునిగా, ఆధునిక తెలుగు జాతీయకవిగా మన కళ్లముందు నిలబడతాడు. అంతేగాక 'ఎన్ని విపత్తులు రాని ఎదుర్కొంటాను. ఈ నేలను సురక్షితంగా కాపాడుకుంటాను, ఎన్ని విద్రోహాలు జరిగినా ఎదిరిస్తాను. ఈ జెండాను దిగ్విధులకెగరెస్తాను' అన్న ఆ దివ్య సందేశాన్ని భారతీయ యువతకు అందించిన మహాకవి తిరునగరి. ఆయనివ్వుడు లేరు. ★

మనసెరిగిన మణిపూస మన మణికంఠ ఇకలేరు..

చెన్నైపల్లి మణికంఠేశ్వరరావు (మణికంఠ 34 సంవత్సరాలు) ఏప్రిల్, 22వ తేదీ రాత్రి అనారోగ్యంతో చికిత్స పొందుతూ విజయవాడలో స్వర్గస్థులయ్యారు. గుంటూరులో విద్యాభ్యాసం పూర్తిచేసిన తర్వాత 2008 సంవత్సరం నుండి అఖిల భారతీయ విద్యార్థి పరిషత్ (ఎ.బి.ఎ.పి) పూర్తి సమయ కార్యకర్తగా పనిచేస్తున్నారు. ఏ.బి.ఎ.పి లో 2001 సంవత్సరంలో చేరారు. 2007 సంవత్సరం నుండి సంఘటనా కార్యదర్శిగా వివిధ బాధ్యతల్లో పనిచేశారు.

మొదట విజయనగరానికి, విజయనగర జిల్లాకు సంఘటనా కార్యదర్శిగా పనిచేశారు. తర్వాత విశాఖ విభాగ్ కు (విశాఖ, విజయనగరం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలకు) రాజమండ్రి విభాగ్ కు (పశ్చిమ, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలకు) ఆ తర్వాత విశాఖపట్నం సంభాగ్ సంఘటనా కార్యదర్శిగా పనిచేశారు. విశాఖపట్నం కేంద్రంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంత సహ సంఘటనా మంత్రిగా పనిచేశారు. ప్రస్తుతం విజయవాడ కేంద్రంగా ప్రాంత సంఘటనా మంత్రిగా ఉన్నారు. ★

కోవిడ్ 2వ దశ - సేవాభారతి ద్వారా చేయూత

ఆంధ్రప్రదేశ్

కోవిడ్ రెండవదశలో కరోనా బాగా విజృంభిస్తున్న నేపథ్యంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ సేవాభారతి వారు విజయవాడ, విశాఖపట్నం కేంద్రాలలో ఏప్రిల్ 20వ తేదీన 45 మంది డాక్టర్లు, 10 మంది కార్యకర్తలతో ప్రతిరోజు ఉదయం 9 నుంచి రాత్రి 9 గంటల వరకు కోవిడ్ రోగుల కొరకు కాలిసెంటర్ ఏర్పాటు చేశారు.

విశాఖపట్నం సేవాభారతి ఆధ్వర్యంలో ఏప్రిల్ 24 తేదీన 20 పడకలతో వివేకానంద హాస్పిటల్‌ను కోవిడ్ సెంటర్‌గా మార్చి, కోవిడ్ రోగులకు చికిత్స అందిస్తున్నారు. మే 1వ తేదీ నుండి విజయవాడలోని ఏరికెపాడులో ఉన్న విజ్ఞాన విహార్ పాఠశాలను కోవిడ్ ఐసోలేషన్ సెంటర్‌గా 50 పడకలతో ప్రారంభించనున్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని అన్నీ రెవెన్యూ జిల్లా కేంద్రాలలో హోం ఐసోలేషన్‌లో ఉన్న కోవిడ్ రోగుల కొరకు మందులు, భోజనం అందివ్వడంతో పాటు అవసరం అయితే హాస్పిటల్‌కు తీసుకువెళ్లే వ్యవస్థ కొరకు సేవాభారతి కార్యకర్తల జట్లను ఏర్పాటు చేయడమైనది.

గుంటూరు, విజయవాడ, విశాఖలలో ప్లాస్మా డోసర్స్ యాప్ ద్వారా అవసరమైన కోవిడ్ రోగుల కొరకు ప్లాస్మా డోనేట్ చేయడం కూడా సేవాభారతి ద్వారా నిర్వహింపబడుతున్నది. ★

తెలంగాణ

తెలంగాణ రాష్ట్రం మొత్తంలోని కోవిడ్ రోగుల చికిత్స కొరకు ఆన్‌లైన్‌లో సంప్రదించి డాక్టర్స్ ద్వారా చికిత్స పొందుటకు హైదరాబాద్‌లో కాలిసెంటర్‌ను ఏర్పాటు చేయడమైనది. ఈ కాలిసెంటర్‌లో 40 మంది డాక్టర్లు, 50 మంది కార్యకర్తలు పనిచేస్తున్నారు. ఈ కాలిసెంటర్ ద్వారా హోం ఐసోలేషన్‌లో ఉన్న కోవిడ్ రోగుల రోజూ వారి హెల్త్ రికార్డును పొందుపరిచి, ఏరోజుకారోజు సమీక్షిస్తున్నారు. కోవిడ్ రోగి మైల్డ్, మాడరేట్ ఈ రెండు స్థితులు దాటిన తర్వాత అపాయకరంగా ఉన్నప్పుడు హాస్పిటల్‌కు పంపించే వ్యవస్థ కాలిసెంటర్ ద్వారా జరుగుతుంది. ఏ హాస్పిటల్‌కు వెళ్లాలి అనే డాటా కూడా రెడీగా ఎప్పటికప్పుడు తయారు చేస్తున్నారు. ఈ పనులతో పాటు వ్యాక్సినేషన్ సెంటర్, కోవిడ్ పరీక్షా కేంద్రం, ప్లాస్మా లభించేటట్లు ఏర్పాటు చేయడం కూడా ఈ కాలిసెంటర్ ద్వారా సమాచారం ఇవ్వబడుతుంది. భద్రాచలం అడవి ప్రాంతంలో సేవాభారతి అంబులెన్సు ద్వారా సుదూర గూడెలలో నివసించే ప్రజలను వ్యాక్సినేషన్ సెంటర్‌కు తీసుకువచ్చి వ్యాక్సినేషన్ ఇప్పించే బాధ్యతను సేవాభారతి నిర్వహిస్తున్నది.

ఈ సమయంలో ఆక్సిమీటర్ చాలా ముఖ్యం. అయితే చాలా గ్రామాలలో హోం ఐసోలేషన్‌లో ఉన్నవారికి ఇది అందుబాటులో ఉండడం కష్టం కనుక కొనుక్కోలేని వారందరికీ అందుబాటులో ఉండేవిధంగా ఆశావర్మిలకు, ఆర్.ఎం.పి. డాక్టర్లకు ఆక్సిమీటర్ ఇచ్చి వారి ద్వారా గ్రామాలలో పేదవారందరికీ ఆక్సిజన్ పరీక్షించుకునే సౌకర్యాన్ని సేవాభారతి కల్పిస్తున్నది.

మే 1వ తేదీ నుండి 18 సంవత్సరాలకు పైబడిన వారందరికీ వాక్సినేషన్ ప్రక్రియ ప్రారంభం అవుతున్నది. వ్యాక్సినే తీసుకున్న వాళ్లు 3 నెలల వరకు రక్తదానం చేయడానికి వీలు లేదు. ఈ సమయంలో అత్యవసర శస్త్ర చికిత్సలకు రక్తం అందుబాటులో లేక కొరత ఏర్పడే ప్రమాదముంది. ఈ సమస్యను ముందుగానే పసిగట్టిన సేవాభారతి దీనిని అధిగమించడానికి తెలంగాణలోని అన్ని నగరాలలో బ్లడ్ డోనేషన్ క్యాంప్ ఏర్పాటు చేసి వాక్సినే తీసుకోక మునుపే రక్తదానం చేయాలని పిలుపునిస్తున్నారు. తద్వారా సేకరించిన రక్తాన్ని స్థానిక హాస్పిటల్‌కు, బ్లడ్ బ్యాంక్‌కు అందించనున్నారు. ★

తిరుపతిరాజు

ఇదంతా గమనించిన భక్తశర్మ ఆ వ్యక్తిని పిలిచి, అభినందించాడు. “నేను నీలాంటి వ్యక్తి కోసమే చూస్తున్నాను. నీకు ఇష్టమైతే ఈ గుడి బాధ్యతలు చేపట్టు” అని భక్తశర్మ అడిగాడు. దానికి ఆ వ్యక్తి “నాలో ఏం చూసి ఈ బాధ్యతలు అప్పగించారో తెలుసుకోవచ్చా” అని అడిగాడు. “నువ్వు గుడికి వస్తూ పదిమంది భక్తుల మేలుకోసం చేసిన పని చాలు నీ మంచితనం తెలుసుకోవటానికి” అన్నాడు భక్తశర్మ. గుడి బాధ్యతలు స్వీకరించటానికి అంగీకరించిన ఆ వ్యక్తి గుడి పవిత్రతను పది కాలాలపాటు కాపాడుతానని ప్రమాణం చేశాడు. దాంతో భక్తశర్మ ఆనందంగా గుడి బాధ్యతలు అప్పగించాడు.★

- ဟောပြောပါ

మెదడుకు మేత

కిచకిచలాడేది పక్తి కాదు?

మంచిమాట

- స్వామి వివేకానంద

తన

వక్క పలుకులు

వీటికి సాటి మరేవి లేవు

శ్రీగ్రంథి ముఖ్యారాధ్య పురుషుడు శ్రీమతి గ్రంథి లక్ష్మీ నరసింహుడు

ఇవ్వడు మీ కోసం
సరికొత్త ప్యాకింగ్‌లో
సరికొత్త రుచులతో

మేషం : అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం

ప్రముఖులతో ఊహించని పరిచయాల ఏర్పడతాయి. సమాజంలో విశేష గౌరవమర్పదలు పొందుతారు. కొత్త కార్యక్రమాలకు శ్రీకారం చుడతారు. వ్యాపారులకు అనుకున్న లాభాలు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు విధుల్లో అవరోధాలు తొలగుతాయి. పారిశ్రామికవేత్తల యత్నాలు సఫలం. రచయితలు, క్రీడాకారులకు మరింత సానుకూలమైన సమయం. 8,9 తేదీల్లో దూరప్రయాణాలు. బంధువులతో తగాదాలు. విష్ణుధ్యానం చేయండి.

వృషభం : కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు, రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

విద్యార్థులకు కాస్త ఊరట. శత్రువులను కూడా విధేయులుగా మార్చుకుంటారు. వాహనాలు, స్థలాలు కొంటారు. ఆకస్మిక ధనలాభం. వాణిజ్య, వ్యాపార వేత్తల కృషి ఫలిస్తుంది. ఉద్యోగస్తులకు ఉన్నత పోస్టులు. కళాకారులకు పురస్కారాలు. పరిశోధకులు, వైద్యులకు మంచి గుర్తింపు లభిస్తుంది. 3,4 తేదీల్లో అనారోగ్యం. నిర్ణయాలు మార్పు కుంటారు. లక్ష్మీనృసింహస్తోత్రాలు పఠించండి.

మిథునం : మృగశిర 3, 4 పాదాలు, ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1, 2, 3 పాదాలు

కుటుంబసభ్యులతో కొన్ని విషయాలలో రాజీపడతారు. వ్యాపారస్తులు, వాణిజ్యవేత్తలకు సామాన్య లాభాలు దక్కుతాయి, ఉద్యోగులకు నిరుత్సాహవంతంగా ఉంటుంది. పారిశ్రామిక వేత్తలకు కాస్త అనుకూలమైన కాలమనే చెప్పాలి. రచయితలు, క్రీడాకారులకు పరీక్షాకాలంగా ఉన్నా క్రమేపీ నర్దుబాటు కాగలవు. 7,8 తేదీల్లో శుభవార్తలు. వాహనసౌఖ్యం. ముఖ్య నిర్ణయాలు. ధన్యంతరి స్తోత్రం పఠించండి.

కర్కాటకం : పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, ఆశ్లేష

కొన్ని పనులు శ్రమానంతరం పూర్తి. బంధువులు, స్నేహితుల నుంచి సమస్యలు ఎదురైనా వాటి పరిష్కారానికి చొరవ చూపుతారు. బాధ్యతలు ఉక్కిరి బిక్కిరి చేస్తాయి. కుటుంబసభ్యులతో వివాదాలు. కొన్ని రుగ్మతలు బాధించవచ్చు. విద్యార్థులకు శ్రమాధిక్యం. రాజకీయవేత్తలకు కొంత నిరుత్సాహం. క్రీడాకారులు, పరిశోధకులకు క్రమేపీ పరిస్థితులు చక్కబడతాయి. 4,5 తేదీల్లో శుభవార్తలు. చర్చలు ఫలిస్తాయి. శ్రీ మహావిష్ణు పోడశనామ స్తుతి మంచిది.

సింహం : మఖ, పుష్య, ఉత్తర 1వ పాదం

చేపట్టిన కార్యక్రమాలు అప్రయత్నంగా పూర్తి కాగలవు. కొంతకాలంగా వేధిస్తున్న ఆరోగ్య సమస్యల నుంచి ఉపశమనం. వ్యాపారులు, వాణిజ్యవేత్తలకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు నూతనోత్సాహం, విధుల్లో ఆటంకాలు తొలగుతాయి. పారిశ్రామికవేత్తలకు అనూహ్య అవకాశాలు. కళాకారులు, రచయితల శ్రమ ఫలిస్తుంది. 8,9 తేదీల్లో ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. బంధువులతో విభేదాలు. శ్రీసూర్యప్రార్థన చేయండి.

కన్య : ఉత్తర 2, 3, 4 పాదాలు, హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

రెండుమాడు విధాలుగా ధనలాభ సూచనలు. వ్యాపార, వాణిజ్యవేత్తలకు అశించిన లాభాలు అందుకుంటారు. ఉద్యోగులకు ఉన్నత పోస్టులు. వైద్యులు, క్రీడాకారులకు సంతోషకరమైన సమాచారం. రాజకీయ నాయకులకు అవకాశాలు. రచయితలు, పరిశోధకులకు మంచి సమయం. 3, 4 తేదీల్లో ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. స్వల్ప రుగ్మతలు. మేధా దక్షిణామూర్తి స్తుతి మంచిది.

తుల : చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

ఆస్తి వివాదాలు, కోర్టు కేసులు కొంత చికాకు పరుస్తాయి. విద్యార్థులకు కష్ట కాలమనే చెప్పాలి. వ్యాపారులు, వాణిజ్యవేత్తలకు కాస్త ఊరట లభిస్తుంది. ఉద్యోగులు ఊహించని మార్పులు పొందుతారు. రాజకీయవేత్తలకు నిరాశాజనకంగా ఉంటుంది. కళాకారుల ప్రయత్నాలు మందకొడిగా సాగుతాయి. 7,8 తేదీలలో శుభ వార్తమానాలు. ఆకస్మిక ధనలబ్ధి. హయగ్రీవధ్యానం చేయండి.

వృశ్చికం : విశాఖ 4వ పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ

అప్పుల కోసం యత్నాలు. స్వల్ప శారీరక రుగ్మతలు బాధిస్తాయి. వ్యాపారులు, వాణిజ్యవేత్తలకు సాధారణ లాభాలు. ఉద్యోగులకు అనుకున్న బదిలీలు సైతం నిలిచిపోతాయి. కళాకారులకు అవకాశాలు చేజారతాయి. క్రీడాకారులు, వైద్యులు అనుభవాలతో నెట్టుకొస్తారు. 3,4 తేదీలలో వాహనసౌఖ్యం. ప్రముఖులతో పరిచయాలు. దైవదర్శనాలు. సుబ్రహ్మణ్యార్జునం పఠించండి.

ధనుస్సు : మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

కొన్ని కార్యక్రమాలు శ్రమానంతరం పూర్తి

సింహంభట్ల సుబ్బారావు
6300674054

కాగలవు. ఒక వ్యక్తి నమయానికి కొంత ఆదుకుంటారు. వ్యాపార, వాణిజ్యవేత్తలకు లాభాలు కష్టమే. ఉద్యోగులకు విధుల్లో ప్రతిబంధకాలు ఎదురుకావచ్చు. రాజకీయవేత్తల కృషి ఫలించదు. క్రీడాకారులు, పరిశోధకులకు కొంత అనుకూలస్థితి. 6,7 తేదీల్లో శుభవార్తమానాలు. ధనలబ్ధి. శ్రీరామ ధ్యానం చేయండి.

మకరం : ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు, శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

ఆలోచనలు కార్యరూపం దాలుస్తాయి. వాహనాలు, గృహం కొనుగోలు చేస్తారు. రావలసిన డబ్బు సమయానికి అందుతుంది. ఉద్యోగులు చిక్కులు తొలగి ఊరట చెందుతారు. కళాకారులకు అవకాశాలు అప్రయత్నంగా దక్కుతాయి. రచయితలు, వైద్యులకు ఊహించని అవకాశాలు. 5,6 తేదీల్లో బంధువులతో తగాదాలు. ప్రయాణాలు చేస్తారు. శ్రీకృష్ణస్తుతి మంచిది.

కుంభం : ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

విద్యార్థుల యత్నాలు ముందుకు సాగవు. కొన్ని నిర్ణయాలలో పునరాలోచన చేస్తారు. అప్పులు కోసం యత్నిస్తారు. వ్యాపారులకు లాభాలు కొద్దిపాటిగా ఉంటాయి. ఉద్యోగులకు ఊహించని బదిలీలు. ఒత్తిడులు పెరుగుతాయి. రాజకీయ వేత్తలకు కొన్ని చికాకులు. క్రీడాకారులు, పరిశోధకులకు సమస్యలు తప్పవు. 6,7 తేదీల్లో వాహనసౌఖ్యం. ప్రముఖుల నుంచి ఆహ్వానాలు. శ్రీరామరక్షా స్తోత్రం పఠించండి.

మీనం : పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

ముఖ్యమైన పనుల్లో విజయం. నిరుద్యోగులకు ఒక ప్రకటన ఊరటనిస్తుంది. కాంట్రాక్టర్లకు, పారిశ్రామికవేత్తలకు మంచి సమాచారం అందుతుంది. ఆరోగ్య సమస్య నుంచి ఊరట లభిస్తుంది. వ్యాపార, వాణిజ్యవేత్తలకు పెట్టుబడులు సకాలంలో అందుతాయి. ఉద్యోగులకు ఒడి దుడుకులు తొలగుతాయి. 7,8 తేదీల్లో దూర ప్రయాణాలు. ఒప్పందాలు రద్దు. శ్రీఆంజనేయ ప్రార్థన చేయండి.

ఆధారాలు

అక్షం

1. బ్రతుకు (3)
3. వేతనము (3)
7. వస్త్రము (3)
8. స్త్రీ (2)
10. తెంపరితనం వంటిదే (3)
14. యంత్రము (2)
15. ఖనిజాలు శ్రవ్వకునే చోటు (2)
17. మమతాబెనర్జీకి వ్యవహారం (2)
19. తండ్రి పెండ్లాడిన మరో స్త్రీ (4)
20. అగర్తలా రాజధాని రాష్ట్రం. ఓ ప్రముఖ రచయిత (3)
22. పువ్వుల పరీమళం (4)
24. వృకోదరుడు (3)
25. శైత్యం వలన చేసేది (3)
26. గుర్రం (3)

నిలువు

2. వాల్చా! కాలానుగుణంగా మారుతుండేది (3)
4. ద్వారము (3)
5. దౌడు (3)
6. డ్రాగన్ గా మనం వ్యవహరించుకునే దేశం (2)
9. ఎత్తయిన స్థలము (2)
10. యవనిక (2)
11. జాలము (2)
12. అహంకారానికి వుండేది (3)
13. మన ప్రధాని (2)
16. అధోలోశము (4)
18. కుళాయి (2)
20. వేదమంత్ర ద్రష్టులు (4)
21. కోతపళ్లు కాదు ఈ మామిడి పళ్లు... (3)
23. అచ్చ తెలుగు లక్ష్మి (2)
24. భయము పుట్టించునది (3)

మా చిరునామా : పదరసం, జాగృతి వారపత్రిక, 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-27

పదరసం-318

❖	1	2		❖	3	4		❖	❖
❖	❖		❖	5	❖		❖	6	❖
7			❖		❖		❖	8	9
❖	❖	❖	10		11	❖	12	❖	
13	❖	14		❖		❖	15	16	❖
17		❖	❖	18	❖	19			
❖	❖	❖	20		21	❖	❖		❖
22	23			❖		❖	24		
❖		❖		❖		❖		❖	❖
❖	❖	25			❖	26			❖

పదరసం - 318

పేరు :

చిరునామా:.....

పిన్ కోడ్ : మొబైల్ :

సమాధానాలను పైగడులలో పూరించి, కత్తిరించి కవర్ పై పదరసం నెం. వేసి 2021 మే 17 లోగా జాగృతికి పంపండి. సరైన సమాధానాలు రాసిన వారిని విజేతలుగా ప్రకటిస్తాం. ఒకరిని లాటరీ ద్వారా ఎంపికచేసి నగదు బహుమతి అందచేస్తాం. తుది నిర్ణయం జాగృతి యాజమాన్యందే.

పదరసం - 314 సమాధానాలు

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

విజేతలు: టి.ఉదయశ్రీ, బి.ఇందుశేఖర్, పి.రాజేశ్వర్ రావు - హైదరాబాద్, వి.రామలింగాచారి - యాదగిరిగుట్ట, కె.వి.ఎస్. మూర్తి-నల్లగొండ, ఎం.విజయలక్ష్మి - కామారెడ్డి, వి.రంగనాథ్ - నిజామాబాద్, సి.మహేశ్వరశర్మ-జగిత్యాల, జి.సుబ్బరామయ్య, కె.అల్లీరాణి, పి.సీతామహాలక్ష్మి-తిరుపతి, వి.సరస్వతి-కాకినాడ, ఎస్.రాజు-కర్నూలు, ఎస్.వి.యస్.శర్మ- తూర్పుగోదావరి జిల్లా, టి.వి.యస్.శర్మ-నెల్లూరు, ఎస్.సుభాష్ చంద్రబోస్-విశాఖపట్నం, ఇ.బ్రహ్మాండస్వామి, కె.తిరుమలాచార్యులు, టి.రామలింగయ్య, టి.వెంకాయమ్మ, జె.రమాదేవి-ఒంగోలు, కె.నరసింహస్వామి- భువనేశ్వర్, కె.శివానంద రావు-బెంగళూరు.

బహుమతి పొందిన విజేత: వి.ఉమామహేశ్వర శర్మ-అనంతపురం

కరోనా సెకండ్ వేవ్ విజృంభిస్తున్న తరుణమిది. తెలుగు రాష్ట్రాలు రాత్రి కర్ఫ్యూను విధించాయి. దాంతో చాలామంది తమ వ్యాపారాలకు, వ్యావకాలకు ఫుల్ స్టాప్ పెట్టేశారు. కొన్ని థియేటర్లను స్వచ్ఛందంగా మూసేస్తే మరికొంత మంది ఆటలను తగ్గించుకున్నారు. 'వకీల్ సాబ్' తర్వాత ఆ స్థాయిలో జనాలను ఆకట్టుకునే సినిమా ఏదీ రాకపోవడంతో మిగిలిన థియేటర్లు సైతం మరో వారంలో తమ త్రదర్శనలు నిలుపుదల చేసే ఆస్కారం కనిపిస్తోంది.

గత యేడాది కరోనా కారణంగా థియేటర్లు మూతపడటంతో కొంతమంది నిర్మాతలు ఓటీటీల వైపు దృష్టి సారించారు. దాని వల్ల వాళ్లకు ఒరిగిన లాభం మాట ఎలా ఉన్నా, మీడియం బడ్జెట్ చిత్రాల నిర్మాతలకు పెద్దంత సప్లమైతే జరగలేదు. అలా కాకుండా థియేటర్లలోనే విడుదల చేస్తామని పట్టుపట్టిన మూడు నాలుగు సినిమాల నిర్మాతలకు భారీ లాభాలు వచ్చి ఉండవచ్చు. కానీ లో-బడ్జెట్

చిత్రాల నిర్మాతలు మాత్రం ఇంతకాలం వేచి ఉన్న తర్వాత ఇప్పుడు తిరిగి అదే పరిస్థితి రావడంతో పునరాలోచనలో పడ్డారనే చెప్పాలి. ఎందుకంటే గత యేడాది థియేటర్ల మూత కారణంగా సినిమాలు విడుదల కాలేదు. ఆ తర్వాత వరుస పెట్టి వారానికి సగటున నాలుగైదు సినిమాలు విడుదలయ్యాయి. కానీ వాటిల్లో నెలకు నెక్సస్ అయిన చిత్రాలు ఒకటి రెండు మాత్రమే. కాబట్టి.. థియేట్రీకల్ రివీజ్ కోసం వేచి ఉన్న నిర్మాతలకు కొత్తగా ఒరిగింది ఏమీలేదు. పై పెచ్చు థియేటర్ల అద్దె పట్టికలో అదనపు ఖర్చు అయ్యింది. నిజం చెప్పాలంటే... ఓ చిన్న పాయింట్ ను బేస్ చేసుకుని తీసిన చాలా సినిమాలకు థియేటర్లలో కంటే ఓటీటీలోనే చక్కని ఆదరణ లభించింది. అలానే గుర్తింపూ దక్కింది. ఉదాహరణకు నాగార్జున నటించిన 'వైల్డ్ డాగ్' మంచి సినిమానే. దానిని ఓటీటీ ద్వారా విడుదల చేస్తామని కొన్ని సంస్థలు ముందుకు వచ్చాయి. మంచి రేటును ఆఫర్ చేశాయి. కానీ

నిర్మాతలు పట్టుపట్టి ఆ సినిమాను థియేటర్లలోనే విడుదల చేశారు. మూవీకి యావరేజ్ టాక్ వచ్చినా, ఆ వెనకే 'వకీల్ సాబ్' రావడంతో ఎత్తేయాల్సి వచ్చింది. అయితే ఇదే సినిమాను ఆ తర్వాత ఓటీటీలో స్ట్రీమింగ్ చేస్తే సూపర్ రెస్పాన్స్! నెట్ఫ్లిక్స్ లో ప్రసారం అయిన 'వైల్డ్ డాగ్' సినిమా తెలుగు వర్షన్ ట్రెండింగ్ లో ప్రథమ స్థానంలో నిలవగా, తమిళ వర్షన్ జాతీయ స్థాయిలో ఐదో స్థానంలో నిలిచింది. అలానే థియేటర్లలో విడుదలై పరాజయం పొందిన 'చావుకబురు చల్లగా' సినిమాను రీఎడిట్ చేసి ఇటీవల ఆహోలో స్ట్రీమింగ్ చేశారు. దీనికి కూడా చక్కని స్పందనే వచ్చింది.

థియేటర్ల బండ్ కారణంగా 'లవ్ స్టోరి', టక్ జగదీష్, విరాటపర్వం' వంటి సినిమాలను వాయిదా వేశారంటే ఎంతో కొంత అర్థం చేసుకోవచ్చు. కానీ తేజా సజ్జా నటించిన 'ఇష్క్', సంతోష్ శోభన్ 'ఏక్ మిని కథ' వంటి చిన్న చిత్రాలనూ వాయిదా చేయడం హాస్యాస్పదంగా ఉంది. కళ్లముందు వాస్తవాలు కనిపిస్తున్నా మన నిర్మాతలు కొందరు అత్యాశకు పోతున్నారేమో అనిపిస్తోంది. రాబోయే రెండు మూడు నెలల్లో పరిస్థితి ఇలానే ఉండొచ్చు. ఈ సమయంలో విడుదల కావాల్సిన చిత్రాలు వాయిదా పడటం వల్ల ఆ తర్వాత ఒక్కసారిగా పెద్ద చిత్రాలన్నీ థియేట్రీకల్ విడుదలకు రావచ్చు. అప్పుడు కూడా చిన్న సినిమాలకు థియేటర్లలో చోటు దక్కదు. కాబట్టి తక్కువ బడ్జెట్ చిత్రాలు ఓటీటీలో విడుదలైతేనే బాగుంటుంది. అలానే ప్రస్తుతం శాటిలైట్ లోనూ సినిమాకు చక్కని ఆదరణ లభిస్తోంది. కాబట్టి.. విశ్వక్ సేన్ 'పాగల్', అవసరాల శ్రీనివాస్ '101 జిల్లాల అందగాడు', నాగశౌర్య 'లక్ష్మి', అఖిల్ 'మోస్ట్ ఎలిజబుల్ బ్యాచిలర్', సత్యదేవ్ 'తిమ్మరుసు' వంటి చిత్రాలను అనుకున్న తేదీకే ఓటీటీలో విడుదల చేస్తే మంచిది. ఇప్పటి నుండే నిర్మాతలు ఆ దిశగా ప్రచారాన్ని మొదలుపెడితే, రావలసిన బజ్ వస్తుంది. అనవసరంగా వాటిని వాయిదా వేసి, సినిమా మీద జనాలలో ఆసక్తి పూర్తిగా తగ్గిపోయిన తర్వాత థియేటర్లలో విడుదల చేసి ఉపయోగం ఉండదు.

సి.బి.ఎఫ్.సి. సలహా సమితి సభ్యునిగా వడ్డీ ఓంప్రకాశ్!

సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ ఫిల్మ్ సర్టిఫికేషన్ (సి.బి.ఎఫ్.సి) అధ్యయిజరీ కమిటీ సభ్యునిగా జాగృతి వారపత్రిక ఫిల్మ్ కాలమిస్ట్ వడ్డీ ఓంప్రకాశ్ నారాయణ ఎంపికయ్యారు. ఈ పదవిలో ఆయన రెండు సంవత్సరాలు కొనసాగుతారు. దాదాపు మూడు దశాబ్దాలుగా ఆయన 'చంద్రం' పేరుతో సినీ జాగృతి శీర్షికను నిర్వహిస్తున్నారు. 1989లో జాగృతిలో సబ్ ఎడిటర్/రిపోర్టర్ గా ఓంప్రకాశ్ కెరీర్ ప్రారంభించారు. కథా రచయిత, కార్టూనిస్టు కూడా అయిన ఓంప్రకాశ్ ఆ తర్వాత పలు దినపత్రికలలో, టీవీ ఛానెల్స్ లో ఫిల్మ్ కరస్పాండెంట్ గా పనిచేశారు. ప్రస్తుతం ఎస్సీవీ ఎంటర్టైన్ మెంట్ ఛానెల్ లో అసోసియేట్ ఎడిటర్ గా బాధ్యతలు నిర్వహిస్తున్నారు. జర్నలిస్టుగా తన కెరీర్ కు బలమైన పునాది వేసిన జాగృతి సంపాదక బృందానికి ఆయన కృతజ్ఞతలు చెప్పారు. జాగృతి పూర్వ సంపాదకులు స్వర్ణీయ వడ్లమూడి రామ్మోహనరావు, వడ్డీ విజయసారథి, పి.వేణుగోపాల రెడ్డి, ప్రస్తుత సంపాదకులు గోపరాజు నారాయణరావుకు ఓంప్రకాశ్ ధన్యవాదాలు తెలిపారు. చిత్రసమీక్షలు రాసే తొలిరోజుల్లో తనకు మార్గదర్శనం చేసిన స్వర్ణీయ ఆర్.ఎస్.కె. మూర్తిని ఈ సందర్భంగా ఆయన స్మరించుకున్నారు. జాగృతిలో ప్రచురితమైన చిత్ర సమీక్షలు, సినిమా వ్యాసాలు చదివి, 'సంస్కార భారతి' శ్రీ మేడిశెట్టి కుమారస్వామి తన పేరును సంబంధిత మంత్రిత్వ శాఖకు సిఫార్సు చేశారని, అందుకు ఆయనకు కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నానని ఓంప్రకాశ్ అన్నారు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

తామెవరో, ఎటువంటి ఘనచరిత్రకు వారసులలో
మన భావితరాలకు తెలియాలి గదా!
ఆ దృష్టితో రూపొందించినదే ఈ బాల పుస్తకమాల

భారత భారతి

డా. జి.ఎన్. రాంజీవ్
మ.ఎ. రెడ్

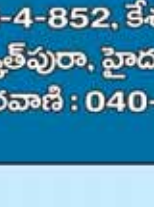
సంత గాథావా
మ.ఎ. రెడ్

యోగవరాహ బోధి
మ.ఎ. రెడ్

మహానాథ రంగ
మ.ఎ. రెడ్

రామాయణం
మ.ఎ. రెడ్

అతి తక్కువ ఖరీదులో లభిస్తున్న అత్యంత ఉపయోగకరమైన
భారత భారతి పుస్తకమాలను మీ ఇంటిలో,
పాఠశాలలో చదివించండి.
మీ పిల్లలు నవ్వుమైనది ఎదగడానికి దోహదపడండి.

భారత భారతి బాల పుస్తకమాలగా ఇప్పటికి వెలువడిన
169 పుస్తకాలు విడివిడిగా ఒక్కొక్కటి 15 రూపాయలు.
మొత్తం సెట్ 2200 రూ.లకే లభిస్తుంది.

డా. జి.ఎన్. రాంజీవ్
మ.ఎ. రెడ్

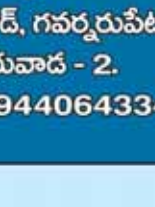
సంత గాథావా
మ.ఎ. రెడ్

యోగవరాహ బోధి
మ.ఎ. రెడ్

మహానాథ రంగ
మ.ఎ. రెడ్

రామాయణం
మ.ఎ. రెడ్

సాహిత్యనికేతన్

3-4-852, కేశవనిలయం,
బర్మత్ పురా, హైదరాబాద్ - 27.
దూరవాణి : 040-27563236

డా. జి.ఎన్. రాంజీవ్
మ.ఎ. రెడ్

సంత గాథావా
మ.ఎ. రెడ్

సాహిత్యనికేతన్

పిలూరురోడ్, గవర్నరుపేట,
విజయవాడ - 2.
దూరవాణి : 9440643348

From:

JAGRITI Telugu Weekly

Jagriti Bhavan, H.No.3-4-228/4/1,

Lingampally, Kachiguda, Hyderabad-500027

email : jagritiweekly@gmail.com, web : jagritiweekly.com

Date of Publication Every Monday : 03.05.2021

Date of Posting Every Friday & Saturday

Postal Regn. No. HSE/1052/2021-2023

RNI Regd. No. 3270/57

Volume : 73 Issue : 26

జుట్టు రాలడంపై ఆఖరికి సుస్థిత సాధించిన విజయం

ASWINI

సుస్థిత సూరి (సీటీమెటీ)
కొలకల్తా, పశ్చిమబెంగాల్

"నేనిప్పుడు అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ని మాత్రమే
సమ్మతాను. నేను గతంలో కొన్ని ఇతర రకాల హెయిర్
ఆయిల్స్, వాటికిచ్చిన ప్రకటనల పల్ల అకర్మితులనైతే
నేమి, అవి తక్కువ ధరలకే దొరకడం వల్లనైతేనేమి
ఉపయోగించేదాన్ని. అయితే ఒక బ్యూటీషియన్ నా
జుట్టు వేగంగా రాలిపోతున్నదనిపిస్తే 'ఇది నేను
అప్పుట్లో వాడుతున్న హెయిర్ ఆయిల్లో ఉండే హాని
చేసే రసాయనాల వల్ల కావచ్చు' అని చెప్పారు. అప్పుడు
నేను అలాంటి సూనెలను వాడడం మానేసి, 'అశ్వినీ
హెయిర్ ఆయిల్' ఉపయోగించాను. ఇది శుద్ధమైన
కొబ్బరి నూనె అని నిర్ధారించుకుని వాడటం మొదలు
పెట్టాను. తర్వాత ఇందులో ఎలాంటి నిలువ ఉండే
రసాయనాలు కూడా లేవని తెలుసుకుని సంతోషించాను.
'అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్' వాడక ముందు, వాడిన
తర్వాత వచ్చిన తేడానూ గుర్తించాను. నేనిప్పుడు జుట్టు
రాలడం సమస్యనే ఎదుర్కోవడం లేదు. అందుకే నేను
సహజ సిద్ధమైన అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్నే
వాడుతున్నాను"

- సుస్థిత సూర్

జుట్టు రొలడాన్ని అరికడుతుంది
చుంపు నుంచి రక్షిస్తుంది

అశ్వినీ
అధునా™ + **హోమియో**
అమలా షాంపూ ఆర్టికా హెయిర్ ఆయిల్

అశ్వినీ హెయిర్ ఆయిల్ ప్రతిరోజూ
వారానికి మూడుసార్లు
అమలా షాంపూల ప్రభావ పూర్వక సమ్మేళనం
జుట్టు రాలడాన్ని తగ్గిస్తుంది.

*Consumer's Personal Opinion.

Customer Care Toll Free Number : 18008435599

e-mail : customercare@aswini.com | www.aswini.com